

KISS LAJOS

Horvosi

Népdalok

B E V E Z E T Ó

Horgos és a régebben hozzátartozó tanyacsoport: Királyhalom-mai nevén Bácsszöllős - Bački Vinogradi - népdalait tesszük közzé kiadványunkban. Megjelenését időszerűvé avatja Horgos község végleges megalakulásának kétszáz éves jubileuma. A határban nemrég feltárt templomrom és sirleletek bizonyítják, hogy már a tatárjárás előtt állandó település volt, amely a XIV-XV. században ismét fel is újult. A török idők alatt elpusztult, és csak 1640-ben említik írott források "Horgos puszta" névvel. A törökök kitakarodása után újra benépesült, és az akkor szervezett Tisza-Marosmenti határőrvidék ellátásában fontos szerepet játszott. 1746-ban a királyi kincstár javára elárverezték, és 1751-ben Kárász Miklós szegedi főjegyző birtokába jutott, aki megkezdte uradalmának fokozatos benépesítését. A telepések részben a környező vidékről, részben a Felvidékről, főleg Heves és Borsod megyéből költöztek át. Önálló községgé Horgos néven 1772-ben vált, s attól kezdve rohamosan fejlődött. Az 1848-as polgári forradalom után a volt telkes-jobbágyok megszabadultak a hűbéri terhektől és gabonát, paprikát és szőlőt termesztettek a sajátjukká vált kis földjeiken. Szorgalmas munkájuk eredményeként 1871-ben nagyközséggé vált Horgos, amelyhez hozzátartozott több más határrész mellett Királyhalom is. A trianoni béke a nagyközséget a Szerb-Horvát-Szlovén királysághoz csatolta, ahol a lakosság kitartó, szorgos munkája révén a horgosi paprika, bor, gyümölcs megtalálta új piacait. A második világháború után 1946-ban a nagybirtokok kisajátításakor a magyar földmunkások és kisparasztok is földhöz jutottak. Ma már az államközi kapcsolatok a szocialista Jugoszlávia és Magyarország között is mindinkább bővülnek és elmélyülnek.

Horgos és környéke igen gazdag népi hagyományokban. Erre már a múlt században felfigyeltek a néprajzkutatók, és Gyulai Pál, Arany Lászlóval együtt 1871-ben "Elegyes Gyűjtés" c. - népköltészeti kiadványban közöl a kiváló szegedi tudós Csap Lár Benedek gyűjtéséből egy Horgosról származó betlehemes - játékot.

Méltán büszkéek a horgosiak arra, hogy a világhírű zeneszerző és zenetudós: Bartók Béla egyik első népdalgyűjtési helye Horgos volt, 1906-ban. Gyűjtése tíz napig tartott, mialatt Balázs Bélával - "A fából faragott királyfi" és a "Kékszakálú herceg vára" szövegszerzőjével együtt a Baranyai - család vendége volt kamaráserdei villájukban. A gyűjtött 25 dallamot - gépi felvétel nélküli lejegyzésben - a Néprajzi Múzeum helyezte el. Ezekből kiadványunkban 8 Bartók-féle dallamváltozatra hivatkozunk: a 15., 32., 51., 87., 107., 118., 151. sz. dallam jegyzetében, mint amelyeket Bartók kézírata szerint Horgoson gyűjtött, míg a 49. sz. "Alföld" jelzésű ugyan, de a horgosi dalok között van. Rajtuk kívül még 5 Bartók által gyűjtött dallam változatát találtam meg Horgoson és környékén, de ezek - mint műdalnak számítók - nem kerültek közlésre kiadványunkban.

Horgos népzeneje rendkívül változatos és sokrétű. Földrajzi helyzetéből következik, hogy a dallamok jó része Szeged és környéke népdalaival mutat szoros kapcsolatot. Akad azonban sok olyan dallam is, amely bizonyára a Duna-Tisza közének távolabbi részéről származik. Kiadványunk alapanyaga gyűjtött anyagomból több mint negyszáz népdal, amelyek 1942. februárjától 1972. júliusáig nyolc helyszíni gyűjtésből származnak. Ezekből 168 kerül közlésre. Teljes, minden rész letre kiterjedő népzenei monográfia kiadására nem volt lehetőség, viszont egy válogatott szemelvényekből álló antológiát a nem nyújtana teljes képet a környék népzenejéről. Így a középutat választva, a dallamok csoportosításával adom a horgoskörüli népzene keresztmetszetét, hogy e színes dallamvilágról átfogó képet nyerhessünk.

Horgos népzenejének igen értékes részét képviselik a régi dallamok. Ezek túlnyomórészt a letúnt pásztorvilág dalaival, amelyek népzeneink ősrétegének ötfokú és kvintváltó dallam-típusaihoz fűződnek. Megelevenítik a pásztorélet sok színes epizódját. Gyakori tárgyuk a telet a jószággal együtt töltő, sanyargó juhász és a meglepetésszerűen betoppanó számadó vitája az eltúnt - tulajdonképpen megevett - birkáról /1., 2., 3., 5., 7. sz./. Szólnak e dalok a pásztorok csárdái kiruccanásairól /8 - 11. sz./, és a zsandárokkal való találkozásról /22., újstílusú dallammal: 96., 97./.

Gyakori téma a pásztorélet drámai eseménye: a nyáj, ménes "megszaladása" /1., 13. sz./. A pásztorvándorlást idézi fel több dal /14., 33., 37. sz./. Gyakran vegyülnek a dalokba lírai elemek is, így megemlékezés az édesanyjáról /8., 9., 20. sz./, és sok a szerelmi dal /32., 34., 39., 41. sz./.

A rideg-pásztorok nehéz élete szükségszerűen egybefonódik a pusztázó betyárokéval /ld. 6., 8., 9. sz./. A betyár és a pásztor fogalma sokszor egybeolvad a dalokban, sőt helyettesítheti egymást; de sok dal már határozottan betyárról szól /11., 17., 24., 31. sz./.

A sivár téli esték unaloműzője: a hosszablélekzetű balladák éneklése a pásztoréletnek is mindenütt jellemző tulajdonsága. Általánosan elterjedt a juhászbojtár és a kisasszony tragikus szerelméről szóló ballada /21., 23. sz./, de a pásztorok által énekelt balladák hősei a legtöbb esetben betyárok. Egy típusuk a zsandárokkal való, rabsággal végződő találkozásról szól /6., 61./.

Változatai az újstílusú dalok között többnyire "Tisza partján elaludtam" kezdettel, hősököd hangulatúak /70., 71., 74./.

Más típusok /15., 18., 62./ mellett a 19. sz. dal betyárok és pandúrok véres harcát beszéli el, míg a 16. sz. tárgya rablógyilkosság. Újstílusú dallamra is akad betyárballada /78., 103./.

"Klasszikus" balladát nem találtam a pásztorok között, azt csak a falusi nép tud /54., 55./; legenda-ballada: 36.; újstílusú: 66., újabb típus 78.

A betyárvilággal szoros összefüggésben álló rabnóták meglehetősen nagy számát a múlt századi "Ráday-kor" és a szege

di Csillag-börtön közelsége teszi érthetővé /56. - régebbi
históriás ének dallamára -, 58. népdalra, 59. idegen dallam
ra/.

A környék táncszeretetről tanuskodnak a régi táncdalok/25-
27., 45-47., 50.; dudánótaszerű: 48., 51.; régi csárdás
52., 53./.

A pásztorkodásnak a falusi életbe illeszkedéséről is több
dalunk /28-30., 43./ tanúskodik.

A néphumor csillan fel a régi dalok tréfás szövegében /32.,
38., 40., 42., 44., 48., 49., 52., 53./.

Meg kell említenünk egy XVIII. századvégi műdal országszer-
te elterjedt népi változatát /57./, melynek zenetörténeti
háttéréről a dal zenei jegyzetében szólnunk.

Az új dallamstílus dalainak változatos típusai és érdekes
variánsai nagy bőségben találhatók a környéken. Teljes anya-
gukból /224 változat/ 94 kerül közlésre. Kimaradtak a műdal
változatok, a népies dalok egy része, továbbá az azonos szó-
veggel általánosan ismert népdalok. Nem mindenütt vettük
számításba egyes dallamainknak több dalostól eredő, valamint
ugyanazon dalostól lejegyzett és utána gépi felvételre ke-
rült változatát.

Népzeneink új dallamrétegének dalai túlnyomórészt keményvágá-
sú, tánclépés-tempójúak. A környező vidék dalainál általá-
ban régiesek és sok cifrázatot találunk bennük. Szövegük
szerint nagyrészt lírai, főleg szerelmi dalok; mi ezeket
főleg fel sorolnom. Vannak azonban egy különleges szö-
vegkategorióhoz tartozók: a katonadalok, amelyek a katonae-
let különböző fázisait és színes mozzanatait jelentik meg
a sorozástól és bevonulástól kezdve a leszerelésig /64., 65.,
72., 83., 85., 86., 101., 111., 120-122., 125., 131., 133.,
134., 143., 147., 149., 152., 155./.

Horgos és környékén már régebben kihalt a dallammal egybe-
kötött népszokások legnagyobb része. A gyermekjátékok mel-
lett a mai napig csak a lakodalmi szokások maradtak meg,
amint azt "Horgosi lakodalom" című cikkében Hegedűs László
közölte /Kalangya, 1942./.

Az ő kérésére jegyeztem le a la-
kodalom dalait Krekuska György "kiszőfény" éneke nyomán. E
dalok egyike sem szertartási dal hanem a lakodalom egyes
mozzanataihoz kapcsolt népdal /80., 80.j. ol., 115., 129.,
140., 148. j./.

Közölt dallamaink harmadik csoportjába /IV/ a népszokások
dalaiból 9 gyermekjátékdal tartozik. A régi - ma már kihalt
- adomány-gyűjtő /koledáló/ szokásokat egy újév körüli kö-
szöntő és egy karácsonyi "betlehemes kántálás" képviseli.

Dallamaink csoportosításában anyagunk három részre oszlik.
Elsősorban a régi és újabb népzenei réteg dallamait választ-
ottam szét. A régi stílusnak már oly sok dallamtipusa halt
ki e vidéken, hogy az anyag szigorú rendszerezése szinte le

hetetlen feladat volna. Ezt a hiányt kiadványunk végén a Zenei mutatóban pótoljuk ki, az egyes dallamokról pedig bőven szólnak a dallamjegyzetekben.

Dallamközlésünk első része /I, II/ a régi dallamréteg dalait foglalja magába. Itt a dalok sorszáma után zárójelben levő szám a dallamok kezdő sorának szótagszámát jelöli, a szám utáni j. a dallamjegyzetekre utal.

Dallamközlésünk második része /III./ az új stílus dallamait tartalmazza. Ezeket kezdősoruk szótagszáma szerint növekvő rendben közöljük. Itt a dalok után zárójelben feltüntetjük szerkezetük nagybetűs képletét.

Közölt dallamaink harmadik csoportjába /IV./ a népszokások dalaiból 9 gyermekjátékdal tartozik. A régi - már kihalt - adománygyűjtő /koledáló/ szokásokat egy újév-körüli köszöntő és egy karácsonyi "betlehemes kántálás" képviseli.

I. NÉPZENÉNK ÓSRÉTEGE: ÖTFOKÚ DALOK

1. Ötfokú, kvintváltó, vagy a kvintváltás nyomait mutató parlandó rubato dalok: 1-12, 17./8/, 24./12/, 25.,26., 27./10/, 45./6/, 46., 47./12/.
2. Ismétlődő sorok nélküli dalok: 18-23./11/.
3. Sorismétlő - nem kvintváltó, kötött ritmusú: 40./4/.
4. Parlando rubato dalok pentaton fordulatokkal: 13., 14./6/ és 15., 16.
rokondallamok /10/.

II. NEM ÖTFOKÚ, MÁSFAJTA RÉGI DALLAMOK

5. Régi táncdallamok: 28., 29., 30./10/, 31./7/, 32.,33.
/8/, 48./7/, 51/8/ dudanóta, 52.
/7/, 53./10/, mudalszeru.
6. Egyéb kötött ritmusú dalok: 34., 35./11/, 38./10/, 39.
/6/, 49., 50./8/.
7. Parlando, rubato dalok: 37./6/, 58/8/.
8. Dur-dallamok
kvintváltó: 41./10/, 42./8/
sorismétlő: 43./7/, 59/8/ cseh-morva eredetu.
ismétlődő sorok nélküli: 44./8/.
9. Históriás ének rokonai: 36./6/, 56./8/.
10. Régi műdal népi változata: 57./8/
11. Átmeneti alakok a régi és új dallamstílus között: 60.
/10/, 61./8/, 62./10/, 63./14/.

III. NÉPZENÉNK ÚJABB RÉTEGÉNEK DALAI

- 6 szótagos 64./AA⁵BA/, 65./ABBA/, 66./AA⁵BA/,
 7 " 67./AA⁵A⁵A/,
 8 " 68., 69./AA⁵BA/, 70.j., 71., 72./AA⁵A⁵A/,
 9 " 76./AA⁵A⁵A/, 77./ABBA/,
 10 " 78./AABA/, 79./ABBA/, 80./AA⁵A⁵A/,
81./ABBA/, 82./AA⁵A⁵A/, 83., 84./ABBA/,
85./AA⁵BA/, 86./AA⁵A⁵A/, 87., 88./ABBA/,
 11 " 89-92., 92.j., 93., 94./ABBA/, 95./AA⁵BA/,
96., 97./AA⁵BA/, 98-106./ABBA/, 107./AA⁵A⁵A/,
108-116./ABBA/, 117./AA⁵BA/, 118-127./ABBA/,
128./ABBA_v/, 129./AA⁵A⁵A/, 130-132./ABBA/,
 12 " 133./ABBA/, 134./AA⁵BA/, 135-140./ABBA/,
 13 " 141./AABA/, 141.j./AA⁵BA/, 142-144./ABBA/,
144.j., 145./ABBA/,
 14 " 146., 146.j. a/-b/., 147.j./AABA/,
148., 148.j./AA⁵BA/, 149./ABBA/,
 15 " 150., 151./AABA/,
 16 " 152./AABA/,
 17 " 153./AABA/,
 18 " 154./AABA/, 155./AA⁵BA/, 156./ABBA/,
 19 " 157./AABA/,

IV. A NÉPSZOKÁSOK DALAIBÓL

- a/ Gyermekjátékdalok: 158-166.
 b/ Két karácsony körüli kántálás 167., 168.

Őszinte köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik gyűjtési munkámban segítségemre voltak, és a derék dalosoknak, akik fáradságot nem ismerve adták át rajtam keresztül a közösségnek népzenei tudásuk színejavát.

/Dr. Kiss Lajos/

1.

Parlando rubato ♩ = 176 - 184

1. A bu- ga- ci ü- rü-nyá- ja, /hej/,

De még- sza- ladt a bal-szár- nya!

A boj- tár- ja vér- be, fagy- ba,

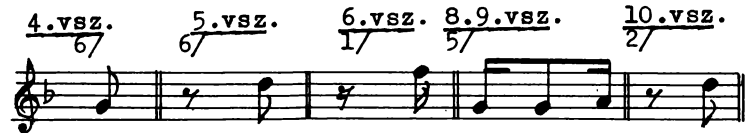
A szám- a- dó /j/a csár- dá- ba.

2-5.,7-11.vsz. 3.6.7.11.vsz. 2.3.6.8.10.11.vsz.

nincs

a- mint lá- tom

/de/

/de/

/mert/

el- él- tem

/de/

2. Vagy két hete, vagyis három,
Móta /j/a számadót várom. /de/
Amoda gyün, amint látom,
Feketeszőrű számáron.
- 3.- Agyon Isten, jó bojtárom!
Ha jó kérdem: van-e károm?
- Károd nincsen, de nem is lesz,
Még a nyáj a kezemen lessz!
- 4.- Hogyne volna! de bizony van!
Hát a vezérürü hol van,
Kibe megvót hat font faggyú,
Hatvan forint ára gyapjú! /de/
- 5.- Ne azt kérdezd, mi a károd,
Elsőbb nézd meg a falkádót!
Szóke szamarad a pányván,
Hat komondor a falkánál.
6. Ne azt kérdezd, hun az iszák, /mert/
Üres a zsák, üres bogrács,
Üres a zsák, üres bogrács,
Üres a szalonnás iszák!
- 7.- Minek ez az ember bojtár,
Hogyha mégis megvan a kár?
Hogyha mégis megvan a kár:
Odavan a buga bárán!
- 8.- Kutyád itta meg a vérit,
Zsidó vitte el a bőrit.
Zsidó vitte el a bőrit,
Én meg eléltem többi részit!
- 9.- Odavan a buga bárán,
Ki fizeti meg az árát?
- Majd megfizetem tavaszkor,
Ha hamarabb nem, Szentgyörgy napkor!

10. Ősz az üdő, hideg vagyok,
Szántani kék, kisangyalom! /de/
Jó négy ökröm van Örkényen,
Ekevasam Ujszögeden.

11. Az bélfáim van Békésen,
A csikojtóm Kolozsváron.
Járomszögem van Szögváron,
A göröndöm Nagyváradon.
Ekeszarvam van Szarvason, /A dallam 2.felére./
Ustornyelem Erdiságon.

Horgos, 1942. XI.

Bajtai János /1895/ juhász.

Parlando $\text{♩} = 172$

2.

1. Már két he- te, vagy hogy há- rom,

Hogy a szám- a- dó- mat vá- rom.

A- mo- da jön, a- mint lá- tom,

Fe- ke- te- szó- rú sza- má- ron.

Var. 1/ ossia

2. Isten jónap, jó bujtárom,
Van-e hiba, van-e károm?
- Nincsen hiba, de nem is léssz,
Még a nyáj a kezemén léssz.

3. - Dehogynincsen, de bizony van,
Hát a buga bárán hol van?
- Kutyák itták meg a vérit,
Én éltem el a tetemít.
4. Elaludt a jó bujtárom,
Ellopták a jó bárányom,
Kibül lett hatvan font faggyú,
Hat bundára való gyapjú.

Horgos, 1942. II.

Leitner István /1866/.

3.

Parlando ♩ = 144 - 152

1. Már két he- te, vagy hogy há- rom,

Hogy a szá- ma- dó- mat vá- rom.

A- mo- da jön, a-mint lá- tom,

Fe- ke- te-szó- rú sza- má- ron.

2. vsz.

-tá-

Nincsen

-rán Kutyák

2. - Isten hozzád, jó bojtárom!
 Van-e hiba, van-e károm?
 - Nincsen hiba, de nem is lessz,
 Még a nyáj a kezemen lessz!

3. - Dehogy is nincs, de bizony van!
Hát a buga bárán hol van?
- Kutyák itták meg a vérét,
Én éltem el az tettemét!

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

4.

Parlando ♩ = 80 - 84

1. Kut- á- gas- ra szál- lott a sas,

En- gém, ba- bám, nē csa- lo- gass!

Csa- lo- ga- tott ön- gém más is,

Ná- lad- nál szebb vi- rág szál is.

Királyhalom, 1972.VII.

Bognár Jánosné

Földi Erzsébet /1912/.

Parlando ♩ = 96

1. Két nap- ja mult, vagy már há- rom,

Hogy a szám- a- dó- mat vá- rom.

A- mo- da megy, a-mint lá- tom,

Fe- ke- te csi-lás sza- má-ron.

2.vsz.

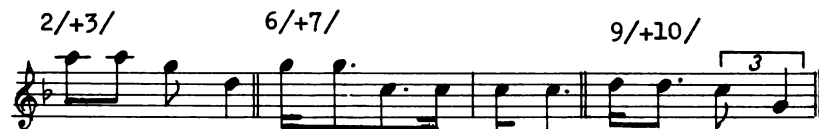
Fecs-ke-ha- sú -ta- /hej/ csen-gős

4.vsz.

Ku-tyád vit-te Ej-nye, az a- kit meg-

5.vsz.

Kit a ku-tyák Ü-res tar-soj Ü-res Nem il-lik az

2. Ismerem a szamaráról,
Fecskehasú pulijáról.
- Adjon Isten, jó bojtárom!
Van-é a nyájamba károm?
- 3.- Nincsen károd, de nem is lesz,
Még én a nyájadná leszék!
Dehogy nincs baj, dehogy nincs baj!
Hát a csengős ürü hol van?
- 4.- Kutyád ette vérit, belét,
Zsidó vitte el a bőrét!
- Ejnye, az anyád mindenét,
Hová tétted el a testit?
- 5.- Kit megöttem, kit eladtam,
Kit a kutyáknak odadtam.
Üres tarsoj, üres bogrács,
Nem illik ez nyájhon, gazdám!

Horgos, 1969. III.

Özvegy Miklós /1936/.

6.

Parlando ♩ = 172

1. Csü-tör- tö- kön vir- ra- dó- ra

Ki- mën- tem egy csósz-guny-hó- ra.

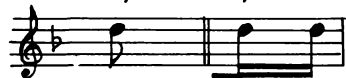

A- lig- hogy el- szön- dö- rőd- tem,

Ki- lenc zsan-dár áll e- lőt- tem.

2.vsz. 1/ 3.vsz. 2/

szön- lo- vat

2. Zsandár urak, mit akarnak,
 Talán bizon megvasalnak?
 - Megvasalunk, megkötözünk,
 Kalocsára bekisérünk.

3. Kalocsai törvényszékben
Hatvan úr ül ott a székben.
Kacsingatnak a szemembe:
Hány lovat loptam életömbe.

4. Loptam lovat százhatvanat,
Mégsem csörgettem a vasat.
Most még csak egy rossz szamarat,
Még is csörgetem a vasat.

Horgos, 1942. II.

Vincze János /1881/.

7.

Parlando ♩ = 94

1. l- Le- si Ma- tyi a fa- lu- ba, m-

Mi az uj- ság a Bud- zsák- ban.

A Bud- zsák- ba az az új- ság,

Vég- be dög- le- nek a bir- kák.

accelerato

2. A- mo- da gyün, a-mint lá- tom, l-

Le- si Ma- tyi a sza- má- ron,

A ka- lap- ját e- mel- ge- ti,

A ba- bá- ját ö- lel- ge- ti.

Horgos, 1969. III.

Bajtai Bálint /1885/.

8.

Parlando ♩ = 76

1. Szá-raz kut-gém, ü-res váj- jú,

Nem va-gyok én ú- ton-ál- ló.

Ú- ton- ál-ló jez a csár- da,

Ki /j/ az em- bert be- csá- bí- ja.

Rá- De

2. Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hallgattam soha.
Ráhajlanék, de már késő,
Esik előttem az esső.

3. Édesanyám rózsafája
Engem nyilott utojjára,
De jég legén leszakajtott,
Karja/j/i közt elhervasztott.

Királyhalom, 1972. VII. Balog Dezsőné Szilák Margit
/1924/.

9.

Parlando ♩ = 172

1. Szá-raz gém- kut- ra szállt a sas,

En- gém, ró- zám, nē csa- lo- gass!

Csa- lo- gat- hat en- gem más is,

Ná- lad- nál szébb vi- rág- szál is.

Var. 1/ 3.vsz. 2/

-gat-ja /mert/

2. Száraz gémkut, üres vájjú,
Nem vagyok én útonálló.
Útonálló ez a csárda,
Ki a betyárt becsábitja.

3. Három úrú nem nagy farka,
Három bojtár hajtogatja,
Három kislány siratgatja,/mert/
Juhász-bojtár a babája.

4. Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hajlottam soha.
Ráhajlanék, de már késő,
Esik előttem az esső.

5. Édesanyám rózsafája
Engem nyílt utoljára.
De egy legény leszakajtott,
Két karja közt elhervasztott.

Királyhalom, 1942. II.

Cérna Máté /1882/.

10.

Parlando ♩ = cca 72

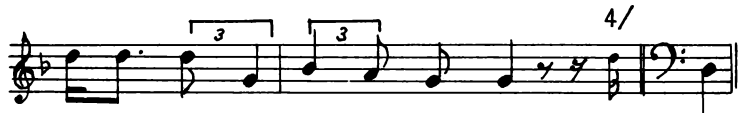
1. E- sik e- só, haj- na- lo- dik,

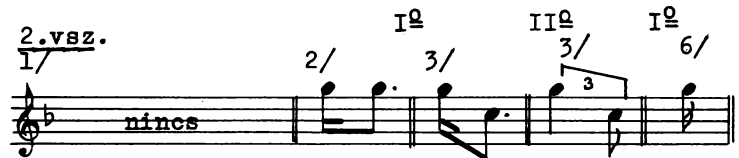
Há- tas lo- vam á- gas- ko- dik.

Há- rom boj- tár jó bort i- szik,

A szám- a- dó ká-rom- ko- dik. /az/

A má- A har- Há-rom /de/

2. Egyik iszik Cserepesbe,
 A másik meg fönt Mérgesben.
 A harmadik a Csurgóban,
 Guja, ménes csavargóban. /de/
 Három bojtár jó bort iszik, A dallam máso-
 A számadó káromkodik. dik felére.

Horgos, 1972. VII.

Gyarmati György /1900/.juhász

11.

Parlando ♩ = 104

1. Szá-raz kút-gém, ü-resz vá- jú, n-

Nem va- gyok én ú- ton ál- ló.

Ú- ton-ál- ló /j/az a csár- da,

Ki ja bë- tyárt be- csá- bij- ja.

2.vsz.

I-szik -tyár a Sír a n- Ne -gyon,n- Nem ü-

2. Iszik a betyár a csapon,
Sír a kislány az ablakon.
Ne sírj, kislány, ojan nagyon,
Nem ütik a betyárt agyon!

Királyhalom, 1969.

Sőregi Julianna /1908/.

3. Három bojtár jó bort iszik,
A számadó káromkodik.

- Hej, csapláros, hova lett ken', /mer a/
Három itcét nem hozta kend!

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.

13.

Parlando rubato ♩ = 90

1. ♪ Ló- ra csi-kós, ló- ra, El- sza-ladt a mé- nes,

El- sza- ladt a mé- nes!

Hej, de csak e- gye- dül ma- ga ma- radt

A fe- ke- te ké- nyés.

Hej, csak e- gye- dül ma- ga ma- radt

A fe- ke- te ké- nyés!

2. Csü- tör- tö- könn es- te, Csak azt vet- tem ész- re,

Csak azt vet- tem ész- re,

Hej, de /j/a sze- ge- di rét al- já- ba

Vas- ra va- gyok ver- ve.

Hej, de /j/a sze- ge- di rét al- já- ba

Meg is va- gyok ver- ve!

3. A- ra jött an- gya- lom, Si- rat en- gem na- gyon,

Si- rat en- gem na- gyon.

Hej, de ne si- rass an- gya- lom, Fáj a szi- vem na- gyon.

Hej, de ne si- rass, an- gya- lom, Fáj a szi- vem na- gyon!

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.

14.

♩ = 120

1/ 2/_____

1. El- szál- lott a fecs- ke

3/_____

I- de- gën or- szág- ba,

4/ 5/_____ 6/_____

Gye- re, ró- zsa- m, é- dës ró- zsa- m,

7/_____ 8/

Bo- rúl- j a vál- lam- ra!

2.vsz. 1/ 4/ 5/ 2/ 2.3.vsz. 8/

Nem Kis pej- négy lá- gya-

3.vsz. 1/ 5/ 6/ I^o 7/

Gye- re jó- ba- rá- szo- ron-

2. Nem jöttem én gyalog,
Kis pejlovam hozott,
Kis pejlovam négy lábáról
A patkó lehullott.

3. Csak egy maradt rajta,
Azt is egy szeg tartja,
/: Gyere, kovács, jó barátom
Szorongasd meg rajta/ :/

Királyhalom, 1969. III.

Makkai Bálintné
Péter Erzsébet /1904/.

15.

Parlando, molto rubato ♩ = 100

1. Nem mész-sze van i- de Kis- mar-gi- ta,
= 76

Kör-nyes kö- rül foj- ja azt a Ti- sza,

Kö- ze- pé- be a Le- bu- ki csár- da,

Ab- ba mu- lat egy bé- tyár bu- já- ba.

1-6.vsz.

2.vsz.

Kör-nyes-kö- rül Or- szág- fény-lik -kój-

6/+7/

É- gye- nes- sen a
3.vsz. 3.4.5.6.vsz. 3.6.vsz. 4.5.6.vsz. 5.vsz.

-o- kij- /stb/ Most jött hajt- sa -ri-
ma- Kit. nem száz- e-
szé- les

2. Országuton jönnek a zsandárok,
Már messziről fénylik a csákójjuk.
Elől jön a zsandárok káplárja
Egyenessen a Lebuki csárdába.
3. -Adjon Isten, Lebuki csárdásné!
Hát ez a szép pejparipa kijjé?
-Jó bort iszik ennek a gazdája,
Most jött ide, nincs egy félórájja.
4. -Küldje ki hát ennek a gazdáját,
Mondja neki, hogy adja meg magát!
-Ki sem mégyék, meg sem adom magam,
Kinek tetszik, hajtsa el a lovam.
5. A lovamat nem annyira bánom,
Rajta levő szerszámot sajnálom,
Szügyellőjje a bugyëllárisom,
Abba rejlik százezer forintom.
6. Száz forintot adtam én egy lóér,
Másik százat rajta a szerszámért,
/:Háromszázat egy szép barna lányér,
Kit nem adnék szélës e világér.

Horgos, 1972. VII.

Magócsi Andrásné
Vida Etelka /1913/.

16.

Parlando rubato = 180

1. Jaj de hosz-szú, jaj de szé- les az az út,

A- me- lyi- ken ki-lenc be-tyár el- in- dult.

Ki- lenc be-tyár ki- lenc fe- lé lo-va- golt,

Vá- ra- di-né ud- va- rá-ba be-for-dult.

2. Adjon Isten, Váradiné, jó estét!
 - Adjon Isten, kilenc betyár, szerencsét!
 - Váradiné, ne kívánja szerencsét,
 Még az éj'el kés járja meg a szívét!

3. Váradiné ezt mikor meghallotta,
A két kezét a fejére kulcsolta:
- Jaj, Istenem, mit kell nekem hallani,
Két gyermekem árvaságra kell hagyni!
4. Kis Juliska, eredj le a pincébe,
Hozzá! föl bort a legnagyobb itcébe!
- Nem kell nekem sem a bora, se maga,
Minden pénzét rakja ki az ablakba!
5. Kis Juliska de bemegy a szobába,
Édesanyja piros vérét meglátja:
- Jaj, Istenem, hát mit kellett megérni,
Édesanyám vérbe látom feküdni!

Horgos, 1942. XI.

Bajtai János /1895/.

17.

Poco rubato ♩ = 96 /gyorsul/
1/

1. Zúg az er- dű, zúg a me- ző,

U- gyan ki ű zú- gat- ja?

Ta- lán bi- zony An- gyal Ban- di,

Sej, haj, a lo- vát i- tat- ja /de/

2.vsz. 2.3.vsz.

2.3.4.5.vsz.

2.vsz./de/ az

3.vsz./mer/ -lény-

-be-

5/

6/

6/ 5.vsz.

7/

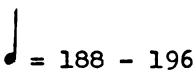
csi- kó- sok- nak vi- lá-
a- zok é- lik

2. Megmondtam már, Angyal Bandi,
Ne járj az alföldre,
Csikósoknak, gujásoknak
Sej, haj, ne járj ellenökre, /de/
3. Megmondtam már, Angyal Bandi
Ne menj az alföldre.
Csikósoknak, gujásoknak,
Sij, haj, ne járj ellenökre. /mer/
4. A csikósok, a gujások
Kis mellénybe járnak,
Azok élik világukat,
Sej, haj, kik párosan járnak.
5. A csikósok, a gujások
Kislajbiba járnak,
Azok élik világokat,
Sej, haj, kik párosan járnak.

Horgos, 1969. III.

Biró Sándor /1910/.
pásztor

18.

Parlando = 188 - 196

1. Kocs-má-ros- né, ne- kem ha- lat ad-jék kē,

A- mel- lé- je cit-ro- mos bort hoz-zék kē!

Szol-gá- ló- ját strá-zsá- ra ál- lit- sa kē,

Ha zsan-dár jön, hir- a- dás- sa lö-gyék ken!

2. Beszalad a szógálló nagy ijedve:
 - Amoda gyün kilenc zsandár fegyverbe!
 - Csehó Pista nem vette azt tréfára,
 - Fölugrott a Bársony nevű lovára.
- 3.- Arra kérem komisszárus uramat,
 - Ne lője ki alólam a lovamat!
 - Ere-ára, az apjának a lelkét,
 - Lovát félti, nem a maga életit!-

4. Ha fölülök kis pejlovam hátára,
Négnézem a más lovát az állásba.
Kiszakajtok három pirost, hat derest,
Tudom azért a vármegye majd keres.
5. Háromféle szőre van a lovamnak,
Szép szeretőm van énnéköm magamnak!
Még szébb vót még ezelőtt hét esztendeje,
De elvitte a Lucának a szele.
6. Már én ken'né, kocsmárosné, nem iszok,
Mer én ken'nek ugyan sokkal tartozok!
Rójjá kend föl rézfokosom nyelére,
Mi a kontóm, kifizetöm röggelre!

Horgos, 1942. II.

Leitner István /1866/.

19.

Parlando = 196

1. Pár- já- mo- si ha- tá- ron van egy csár- da,

Ab- ba vol- tunk ét- sza- ká- ra bē-szál-va.

Igy szó- li- tá kocs- má- ros- né kis kin- csét:

- A szá- munk- ra jó va- cso- rát ké- szít- sék!

2. Készített is a' nekünk jó vacsorát,
Fogyasztottuk szép csárdásné jó borát.
Mert vesztünkre ittunk a sok jó borból,
Sokan jöttek utánunk nagy Zomborból.

3. A kocsisunk kint feküdt a kocsinkon,
Mink még ketten az istállóban voltunk.
Arra ébredtünk /fel/, így szólít a zsandárok:
- Keljetek fel Szabó Palkó betyárok!
4. Dús vette fel mellőlem a fegyverem,
Azáltal lőtte ő még a testvérem.
Hogyha /j/az ur meglőtte a testvérem,
Nekem is azáltal folyjon ki vérem!
5. Saját fegyveremben az éles gojó,
Hogy nő légyen az én szívem bujdosó.
Végig mennék a nagyutcán, nem merek,
Mert azt mondják fekete gyászt viselek.
Fekete gyász fehér bibor zsebkendőm, A dallam
Varga Julcsa ki volt kedves szeretőm. 2.felére.
6. Varga Julcsa, ha /j/ere jársz, keress fől,
Gyászsiromról soha el nő felejtkezz!
Suru könnyel öntözd meg a fejfámat,
Mégköszöni lelkem, majd ha feltámad!

Horgos, 1942. II.

Vincze János /1881/.

20.

Rubato ♩ = 184 - 192.

1/

1. Volt én- ne-kem é-dös- a- nyám, de már nincs,

Mert el- vit- te a szö- ge- di nagy ár- viz.

Ki- lenc he- te mú- ta min- dig ha- lá- szom,

Nagy az ár- viz köny- nye- im- től nem lá- tom.

Vált.

2. Kihalásztam édesanyám kendőjét,
Zöld selémmel kivarrattam a szélét.
Közepibe búbánatot varrattam,
Kedves anyám, jaj de árván maradtam!

Horgos, 1942. XI.

Vincze János /1881/.

21.

Rubato parlando ♩ = 84

1. Szé-pen le-gel Or-ci bá-ró gu-já-ja,

A kis-asz-szon ma-ga sé-tál u-tán-na.

8/_____ 9/_____ 10/_____

Még mesz-szi-ről ki-/j/ált-ja a boj-tár-nak:

11/_____ 12/_____

-Szi-vem, Ban-di, te-rítsd le /j/a su-bá-dat!

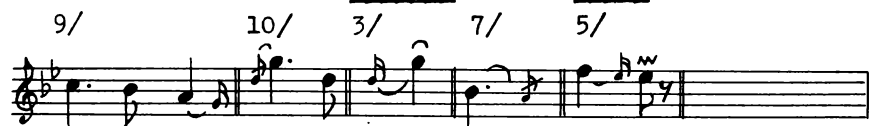
2. vsz.

nincs

-ru Jön a bí-ró Av-val

2.3. vsz. 3. vsz.

Ban-di, már Ki-fi-mat-já-én a
-lak -ja-

6/ 8/ 9/ 10/+11/

-tár-nak o-da Nem bá-é-des-ta-gadj meg,

12/ Magn.1/

De /j/a ha-le-gel az

2. - Nem terítem bodorszőrű subámat,
 Jön a bíró, behajtja /j/a gujámat!
 - Avval, szívem Bandi, már te ne gondolj,
 Kifizeti /j/édesanyám, ha mondom!
3. - Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
 Mint hogy én a bojtárnak odaadjalak!
 - Nem bánom, hát, édesanyám, tagadj meg,
 De /j/a szívem a bojtaré' hasad meg!

A 3. versszak a 2. versszak dallamára.

Eltérés:

1/ 3 5 2/ 3/ 3

-va- ló szü-le- tés vagy te -rény az en-gem

3. Azt kérdezi tőlem a zsandárkaplár:
- Hová való születés vagy te, bojtár?
- Kiskunságba Jászberény az én hazám,
Árván nevelt fel engem a jó anyám.

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.
pásztor

23.

Parlando rubato ♩ = cca 94

1. Szé- pen le- gel a kis- asz-szony ju-nyá- ja,

A kis- asz-szony ma- ga sé- tál u- tán- na. /ha/

Már mesz-szi- ről ki/j/ált- ja /j/a boj-tár- nak:

- Szi- vem, Ban- di, te- ritsd le /j/a su- bá- dat!

nyá- ja- Jó az majd ki- mon- da- /ha/ lá-nyá-
De /j/a vagy a
Vagy meg- 4.5.7.v. 5.v. 37/ + 4/ 6/

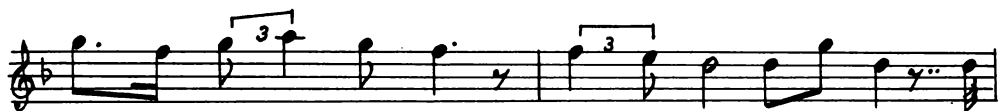
küld a ju- hász- boj- kö- zé vá- gok a hor- /ha/
mé-
su-

ősz- sze- ve- ri /a/ Zsan- dá-

2. - Nem terítem én le /j/az én subámat,
Mert jön a csósz, elhajtja /j/a nyájamat!
- Már te /j/avval, szívem Bandi, ne gondolj,
Jó az anyám, majd kiváltja, ha mondom!
3. - Lányom, lányom, lányomnak se mondalak, /ha/
Mint hogy téged egy bojtárnak adjalak!
- Mit bánom én, édesanyám, tagadj meg,
De /j/a szívem a bojtárér hasad meg!
4. /de/ Géza báró hintót küld a lányá/j/ér,
Kilenc zsandárt küld a juhászbojtárér.
- Gyere, lányom, kastéj áll a számodra,
Akasztófa /j/áll a juhászbojtártra!
5. Felülök a bodorszóru csacsimra,
Füle közé vágok a horgasommal.
Isten hozzád, szép sejmes nyáj, elmegy' k, /ha/
Vagy meghalok, vagy a babámé leszek!
6. Jaj de szépen kifaragják azt a fát,
Amejikre Szabó Bandit akasszák.
Fújja /j/a szél fehér ingét, gatyáját,
Összeveri /j/a sarkantyus csizmájját.
7. Csipkésszélű fekete gyász jegykendőm, /a/
Juhászbojtár volt az első szeretőm.
De /j/az anyám elraboltatta tőlem,
Zsandárokkal elvitette éntőllem.

24.

Parlando ♩ = 72 - 76

1. Bú- ra-ter- mő i- dő, köd- ne-ve- lű szel-ő, /hn/

Bú- ra ter-mett né- kem ez az egy esz- ten-dű, /de/

Bú- ra ter-mett né- kem a hor- ga- si ha- tár.

So- ha- se száj- jon rá szé- pen szől-ő ma- dár! /de/

Szé- pen szől-ő ma- dár, csak azt ki/ j/ a- bál- ja, /hn/

Gye- rünk in- nen, paj- tás, /hn/ ma- gunk szál- lá- sá- ra.

2. Könnyű néked, babám, a meleg szobába,
Jaj, de nehéz nékem a horgosi pusztába, /mer/
/: Az eső /j/is esik, a lovam is ázik,/a/
' Cifra kantárszáron gyöngé karom fázik.:/
3. Rab vagy,rózsám,rab vagy,én meg beteg vagyok,
Ha te kiszabadulsz, én még meggyógyulok,
Rab vagy, rózsám,rab vagy, én még beteg vagyok,
Ha te kiszabadulsz, én még meggyógyulok.

Horgos, 1969. III.

Buzás Sándor /1910/.

25.

♩ = 110

1. A sze-ge- di ha-las- tó ha- las- tó

Be- le- jes- tem ko-csis- tú, lo-vas- tú.

Vá- rom, u- gyan ki fog ki, ki fog ki,

Léssz- é o- jan jó-szi-vű va-la- ki.

2. A szegedi hid alatt, hid alatt
 Lányok sütik a halat, a halat.
 Fehér tányérra rakják, rá rakják.
 A legénynek úgy adják, úgy adják.

Horgos, 1942. II.

Pernyész Gáspárné
 Dobó Vera /1870/.

26.

♩ = 120

1. A hor- go- si ha-las- tó, ha-las- tó,

Be- le- es- tem ko-csis- tú, lo-vas- tú.

Vá- rom, u- gyan ki fog ki, ki fog ki,

Lessz- e o- jan jó-szi- vu va- la- ki?

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

27.

$\text{♩} = 144$

1. A szé- ge- di ha-las- tó, ha-las- tó,

Be- le-/j/es- tem ko-csis-tó, lo-vas- tó.

Vá- rom, u-gyan ki fog ki, ki fog ki,

Léssz- e o- jan jó-szi- vű va- la- ki.

2. vsz.

híd a- híd lá- nyok -ják

2. A szegedi híd alatt, híd alatt,
Lányok sütik a halat, a halat.
Fehér tányérra rakják, rárakják,
A legénynek úgy adják, úgy adják.

28.

♩ = 90 - 92
1/

1. Nem bá- nom, hogy ju- ház- nak szü- let- tem,

Nem bá- nom, hogy szám- a- dó le- het- tem.

Hét boj- tár- nak va- gyok fe- je- del- me,

Úgy tisztel- nek, hogy számadó ki- gyel- me.

2.3.vsz.

3.vsz.

1/

3/

2/

Ha meg- -ró -le-
Ha be - jég

2. Ha megfőzöm bográcsos ebédem,
Úgy viszem a számadó /j/elébe.
Úgy jóllakom krumplis tarhonyával,
Mint a báró tekenyős-békával.

3. Ha beütöm süvegem tetejét,
Onnan nézem az idő elejét.
Úgy elnézem a vihart alóla,
Hogy még a jég is lepattan róla.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

29.

♩ = 84

1. Nem bá- nom, hogy pa- raszt- nak szi- let- tem,

As sē bá- nom, hogy szám- a- dó let- tem.

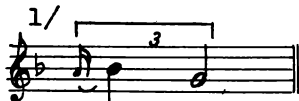

Hat boj- tár- nak va- gyok fe- je- del- me,

Úgy tisztel- nek: szám- a- dó ki- gyel- me.

2.3.vsz.

bé - ká -
kar - ja -

2. Ha megfőzöm bográcsos ebédem,
Mellé ülünk kilencen vagy tizen.
Úgy jóllakunk zsiros tarhonyával,
Mint a báró tekenős-békával.

3. Ha beütöm süvegem tetejét,
Úgy várom a fürgeteg elejét.
Szembenézek az idő zajával,
Mint a rózsám ölelő karjával.

Horgos, 1969. III.

Seregi Bálint /1897/.

30.

Tempo giusto ♩ = 104

1. Nem bá- nom, hogy pa- raszt- nak szü- let- tem,

Azt sem bá- nom, ju- hász lett be- lő- lem.

Hat boj- tár- nak va- gyok fe- je- del- me,

Ugy tüz- töl- nek: szám- a- dó kö- gyel- me.

2. Ha megfőzöm bográcsos ebédem,
 Körülüli velem a cselédem,
 Úgy jóllakok zsiros tarhonyával,
 Mint a báró tekenyősbékával.

3. Ha látom a fürgeteg elejét,
 Begyűröm a süvegem tetejét,
 Csak úgy nézem az időt alóla,
 Még a jég is visszapattog róla.

31.

♩ = 138

1. A hor- go- si bí- ró- nak

Két szép lo- vát mon- da- nak.

El- lop- nám az éj- sza- ka,

Hogy- ha rám nem vir- rad- na.

2. vsz 1/

gyen- ge ka - ro - sár- ga lak- ci-

2. Kezd a hajnal hasadni,
Jön a zsandár vasalni.
Vasald, zsandár, gyënge karomat,
Úgy visznek a kettesbe.
3. Kettesből a négyesbe;
Négyesből az ötösbe.
Gyere, babám, vátsál ki,
Në hagyjál elhervadni!
4. Kiváltalak, ki, ki, ki,
Nem hagylak elhervadni.
Eladom a sárga lakcipóm,
Kiváltom a szeretóm.

Sánta Mátyásné a dallamot már első gyűjtésem alkalmával,
1942. februárjában is ugyanúgy énekelte-néhány próbb
eltérés leszámításával-mint 1969-ben.

Eltérés:

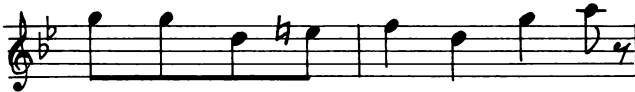

Szövegeltérés, 2.3.vsz.:

2. Kezd a hajnal hasadni,
Jön két zsandár vasalni
Vasald, zsandár, a gyënge karomat,
Úgy visznek az eggyesbe.
3. Eggyesből a kettesbe,
Kettesből a négyesbe. stb.

32.

Tempo giusto ♩ = 108

1. Még- es- kid- tem Is- ten e- lőtt,

Ki- rál- hal- mi temp-lom e-lőtt,

Nem tar- tok én több sze- re- tőt,

Csak min- den uj- jam- ra ket- tőt.

2. vsz.
1/

-tyák

2. Irigyej_im sokan vannak,
Mind a kutyák, úgy ugatnak.
Adok nekik víg napokat,
Hagy ugassák ki magukat.

33.

♩ = 110

1. Fecs- kém, fecs- kém, é- des fecs-kém,

Vidd el az én le- ve-lecs- kém,

Vidd el, vidd el Hor- gos fa- lu- já- sa,

Tedd a ba- bám ab- la- ká- ba!

2.vsz.

Ki- nek a pos- tá- sa szép

2. Ha kérdezi, honnan jöttél,
Kinek a póstása lettél,
Mondd meg, hogy egy szép barna lánynak,
A te kedves galambodnak!

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/
Juhász

34.

♩ = 96.

1. Ha fel- me-gyek a ti- te- li nagy hegy-re,

On- nan ug- rok a Ti- sza kö- ze- pé- be.

Majd ki- fog- nak a ti- te- li ha- lá- szok,

Ke- ser- ve- sen meg- si- rat- nak a lá- nyok.

2. Ha felmegyek a titeli nagy hegyre,
 Fejér szőllőt szedek a kötényembe.
 Fejér szőllő, jaj de megegresedtél,
 Barna kislány, jaj de elkeseredtél!

3. Ha felmegyek a titeli nagy hegyre,
 Piros almát szedek a kötényembe.
 Piros alma, jaj de megsavanyodtál,
 Barna kislány, jaj de /j/elszomordtál!

4. Most kezdtem egy fehér kendőt slingelni,
Most kezdtem egy barna kislányt szeretni.
Szép a kislány, más is nagyon szereti,
Fáj a szívem, kész érte megrepedni.

Horgos, 1942. XI.

Földi Mihály /1914/.

35

1. A Ti-szá-nak a-rany-be-tű a ne-ve,

I-ri-gyöm-nek ra-gad-jon lē a nyelv-e!

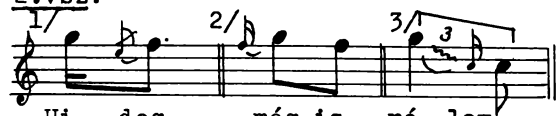

I-ri-gyöm-nek nem kí-vá-nok ē-gye-bet:

Fé-nyēs nap-pal nē lās-sa még az e-get.

2. vsz.

Hi-deg még-is ró-lam

2. Hideg sincsen, mégis befagyott a tó,
Szeretóm sincs, mégis rólam van a szó.
/: Hátha mégis több szeretőt tartanék,
A faluba rólam szólna a törvény. :/

36.

Poco parlando = 120

1. Mi- kor az Úr Jé- zus

E- zen a föl- dőn járt,

Ron- gyos ru- hács- ká- ban

Kol- dul- ni is el- járt.

2. Bemegyén egy házhoz;
 Regēna asszonyhoz
 Alamizsnát kérni
 A Jézus nevében.

3. Özvegy Regën asszony
Keservesen sírja:
Nincs több egy pénzénél,
Azt is mástól kapta,
Alamizsnaképen A dallam 2.felére
Azt is odaadta.
4. -Menj ki, Pétér, mënj ki,
Hogy mit láatsz az égen!
-Láttam, Uram, láttam
Mënnyeknek országát,
Özvegy Regënának A dallam 2.felére
Terített asztalát.
5. Aki /j/a szegénynek
Jobb karját kinyújtja,
Annak lesz mënnyekben
Terített asztala.
6. Özvegy Regën asszony,
Te vagy boldog asszony,
Példádat kövesse
Tehát minden asszony!

Királyhalom, 1972. VII.

Balog Dezsóné
Szilák Margit /1924/.

37.

♩ = 92 - 96

1. Most jöt- tem Gyu-lá- ról,

Gyu- la- i vá- sár- ról.

Meg- ös- mer- nek en- gem

Lo- vam já- rá- sá- ról.

3.4. vsz.

ko- vács, jó ba-
da- rab pat- kó-

2. A lovam, a Pejkó,
Én meg vagyok Ferkó,
Mind a négy lábáról
Lehullott a patkó.

3. Csak egy maradt rajta,
Az is kotyog rajta,
Gyere, kovács, jó barátom,
Szorongasd meg rajta!

4. Meg is szorongattam
Meg is kotyogtattam,
Minden darab patkószögért
Egy pár csókot kaptam.

Horgos, 1942. XI.

Berényi Gáspár /1880/.

38.

 = 124 /táncra gyorsabb/

1. Én már töb- bé nem ka- pá- lok,

Fa- ze- kas i- nas- nak ál- lok,

Ap- ró csup- ro- kat csi- ná- lok,

Ab- ból ká- véz- nak a lá- nyok.

2. Apró csupor, nagy a füle,
Nem fér a zsebembe bele,
Le kell a füléből vágni,
A babámtól el kell válni.

Horgos, 1942. II.

Krekuska György /1923/.

3. Megtanultam repérálni,
Hosszú vasutat csinálni,
Azon szalad a gőzkocsi,
Ki a régutákat viszi.
4. Viszi, viszi messze földre,
Galicia közepére,
Ott várják az új régrutát,
Levágják a göndör haját.

Horgos, 1942. XI.

Mulató férfiak.

39.

Poco rubato ♩ = 100
1/

1. Cső- pö- rög az e- ső,

Nem a- kar el- áll- ni,
2/ 3/

Ez a bar- na kis- lán, csu- ha- ha,

Vé-lem a- kar há-nyí, va- la- ha- ha- ha.

2.vsz. 4/ 2.3.4.vsz. 3.vsz. 3/ 4/
2/ 1/ 2/ 3/ 4/

bí- ősz-sze még nem -ha Még-ad-

4.vsz.

or- Vé- lem

2. Addig, barna kislán,
Nem hálhatsz énvélem,
Míg a bíró, jegyző, csuhaha,
Össze nem esküdtet valaha-haha.
3. Sört, bort, kocsmárosné,
Mégadom az árát!
Hogyha /j/én még nem adom, csuhaha,
Mégadja /j/a rózsám valaha-haha.
4. Mégadja, mégadja,
Még is fizet érte,
Szép piros orcáját, csuhaha,
Vélem csókoltatja, valaha-haha.

Horgos, 1969. III.

Makkai Bálintné
Péter Erzsébet /1904/.

40.

♩ = 100

1/___

2/___

3/___

1. El-mén-tek a ci-gá-nyok, hogy szá-lon-nát lop-já-nak,

Szé-gé-nyé-ket meg-fog-ták, szin-té fél-á-kász-tot-ták.

Héj, ti-ráj-lěj, ti-ráj-lě-jě, ti-ráj-lěj,

Héj, ti-ráj-lěj, ti-ráj-lě-jě, ti-ráj-lěj, éj!

2. vsz. 1/ Én azz ál-mom--kat lát-Héj, ti-ráj-

2/ 3/ 4/ Én azz éjjel álmomban sílt malácsokát lättam,
De mire fölélbrédtem, csak a számát térerltem.

Refr.:/ Héj, tirájlěj, tirájlěj, tirájlěj, :/ éj!

Királyhalom, 1972.

Tukacs István /1917/.

41.

♩ = 148

A le- gény- nek mi- nek a le- gény- ség,

Rá- fér ar- ra min- den szem- te- len- ség.

A ba- bá- ját el- vi- szi a bál- ba,

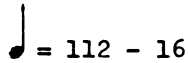

Más- sal tán- col, tör- jön ki a lá- ba!

Királyhalom, 1969. III.

Sánta Máttyásné
Badár Amália /1900/.

42.

 = 112 - 16

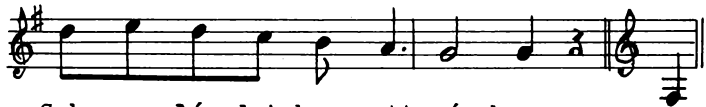
1. Jaj de ko- rán há- za- sod- tam,

Ko- rán le-csa- lá- do- sod- tam.

Hűt- len lett a fe- le- sé- g'n,

Sok csa- lá- dot ha-gyott né- kem.

5. vsz.

Ki- nek én a- ka- rok

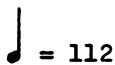
2. Kettő a karamon játszik,
Három a bölcsőbe /j/alszik,
Négy a földön furulyázik,
Hat a kocsmába kártyázik.

3. Most van a nap lemenőbe,
Kimegyek a temetőbe.
A holdvilágtól kérdezem,
Nem-e látta /j/a kedvesem.
4. Azt felette: látta, látta,
Egy magányos sir elzárta.
El van zárva a világtól,
Mint vadmadár a párjától.
5. Édesanyám lánya vagyok,
Görögdinnye - farú vagyok.
Annak adok, kinek én akarok,
Mégis egészbe maradok.
6. Ez a kislány görögdinnye,
Barna legén meglékelte.
Olyan léket vágott rajta,
Kezes-lábas gyütt ki rajta.

Horgos, 1942. XI.

Horváth Józsefné
Lisiczki Julianna/1870/

43.

 = 112

1. E- sik e- ső, fúj a szél,

Hull a fá- ról a le- vél,

Fá- zik sze- gény csi-kós kar- ja,

Ki-vel a kan- tár szá-rát tart-ja.

2. vsz.

Ki-vel a gam-

2. Esik eső, fúj a szél,
Hull a fáról a levél,
Fázik szegény juhász karja,
Kivel a gampósát tartja.

3. Esik eső, fúj a szél,
Hull a fáról a levél,
Fázik szegény gulyás karja,
Kivel a tarisznyáját tartja.

4. Esik eső, fúj a szél,
Hull a fáról a levél,
Fázik szegény béres karja,
Kivel az ekeszarvát tartja.

5. Esik eső, fúj a szél,
Hull a fáról a levél,
Fázik szegény csikós karja,
Kivel a gyöplűszárat tartja.

Horgos, 1942. XI.

Bajtai Bálint /1884/.

44.

Rubato ♩ = 152 - 160

1. /de/ Le- tö- rött a kü- tam gém- je,

Hol i- ta- tunk meg es- té- re? /mert/

Kis pej- lo- vam nagy ká- rá- ra

Rá- szo- kott a más kút- já- ra.

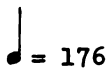
2. Jó /j/ az ember, jónak látszik,
De csak akkor, mikor alszik, /mert/
Tud az engem ütni - verni,
Kenyeret nem tud keresni!

3. Jó /j/ az asszony, jónak látszik,
De csak akkor, mikor alszik.
Tud az engem szekírozni, /egy/
Rántott levest nem tud főzni!

Horgos, 1942. XI.

Bajtai János /1895/.
Juhász

45.

 = 176

1. É- va, szí- vem, É- va,

Most é- rik a szil- va,

Te- rít- ve az al- ja,

Fel- szed- jük haj- nal- ra.

2. Bárcsak ez a hajnal
Sokáig tartana,
Hogy a szerelemnek
Vége ne szakadna!

3. Szerelem, szerelem,
Átkozott gyötrellem,
Mért nem virágoztál
Minden fa tetején?
4. Minden fa tetején,
Ciprusfa levelin,
Hagy szakajtott volna
Minden szegény legény!
5. Lám, én szakajtottam,
El is szalajtottam,
Utánna szaladtam,
De meg nem foghattam.

Horgos, 1972. VII.

Monostori Antalné
Erdélyi Emilia /1919/.

46.

Quasi tempo giusto ♩ = 152 - 160

1. É- va, szí- vem, É- va, most é- rik a szil-va,

Te-lít- ve az al- ja, fel-szed-jük haj- nal-ra.

Bár-csak ez a haj-nal so- ká- ig tar- ta-na

Hogy a sze- re- lem- nek vé- ge ne sza-kad- na.

2. Szerelem, szerelem, átkozott gyötirelem,
Mért nem virágoztál minden fa tetején?
Minden fa tetején, citrusfa levelin,
Hogy szakajtott volna minden szegény legény.

3. Lám, én szakajtottam, de elszalajtottam,
Utána szaladtam, de meg nem foghattam.
Éva, szivem Éva, most érik a szilva,
Terítve az alja, felszedjük hajnalra.

47.

♩ = 182

1. É-va, szí- vem, É-va, most é- rik a szil-va,

Te- rit- ve az aj- ja, fel- szed- jük haj- nal- ra.

Bár- csak ez a haj- nal so- ká- /j/ig tar- ta- na,

Hogy a sze- re- lem- nek vé- ge ne sza- kad- na.

Horgos, 1972. VII.

Krekuska György /1923/.

Az énekelve előadott dallam pontosan 7/8-os ritmusú, de
tánc közben - a csárdás egyenlő lépéseihez alkalmazkodva
- 4/4-es ritmusra változik.

48.

♩ = 116

1. Há- rom hu- szast ke- res- tem,

A- zon nyo- szo- ját vet- tem.

Én ü- lök le a szé- li- re,

Tő meg, ba- bám, be-ülsz a kö- ze- pi- be.

2.3.vsz.

-dem° ki- jért sá- ros

2. De sok esső, de sok sár,
Térgyig sáros a csizmám.
Megérdemli a babám,
Ki/j/ért sáros a csizmám.

3. De sok esső, de sok sár,
Térnyig sáros a szoknyám.
Megérdemli a babám,
Ki/j/ért sáros a szoknyám.

Királyhalom, 1944. II.

Szabó Ferenc /1865/.

49.

♩ = 168

El- él- tem a vi- lá- gi jót

El- vet- tem egy ci- gány-rin- gyót

He- ge- dű- ben van is mó- dom;

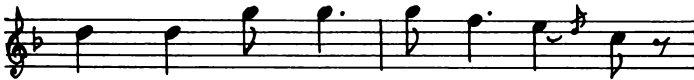
Va- la-meny-nyi ci- gány mind só- go- rom.

Királyhalom, 1942. II.

Bicskei Lukács /1882/.

50.

Tempo giusto ♩ = 104

1. M é j a T i- szá- nak a szé- le,

De még mé- jebb a kö- ze- pe.

Szó- ke, bar- na kis- lány ke- rül- ge- ti,

Á- tal a- kar raj- ta men- ni.

Eltérés az 1942.XI-én gyűjtött változattól.

1/ 2/ /Záróhang/

a- kar

2. Által akar rajta menni,
 Piros rózsát szakajtani.
 Rózsa, rózsá, rózsá, ne hajladozz,
 Énrám, babám, ne váraKOZZ!

3. Mert ha énrám váraozol,
Soha meg nem házasodol.
Gyenge vagy, babám, a házasságra,
Nem illik a csók a szádra!

4. Kis szék kell a lábod alá,
Úgy mégy fel a dunna /j/alá,
Dunna, dunna, dunna, de rövid vagy,
Ugye, babám, az enyém vagy!

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

51.

Tempo giusto ♩ = 108

Tar- ka pa- szúr az ágy a- latt,

Jaj de ré- ges- ré- gen nem lát- ta- lak!

Ha nem lát- lak va- sár- na- pig,

Meg- ha- sad a szi- vem ad- dig.

Királyhalom, 1972. VII.

Balog Dezsóné
Szilák Margit /1924/.

52.

♩ = 184 - 204

Egy szem bú- za te-rem- jen,

Réz- sar- kan- tyúm pe- reg- jen.

Rán-cos szok-nyát a fa- ro- don meg-ráz-zuk még ma,
dë-rë-ka- don

A- mit teg- nap meg- ke- res- tünk, el- mu- las- suk ma!

Változatok többnyire:

Horgos, 1942. XI.

Szalma Miklós /1903/.

53.

♩ = 138

A hor- go- si csár-da ki van fest- ve,

O- da- jár a cim-bal-mos a cim-bal-má- val

cim-bal-moz-ni min-den es- te. Kocs- má- ros- né

azt hi- szi, hogy a lá- nyát el- ve- szi

Egy va- la- ki.

Vált.

cim- cim- cim-bal-moz- ni

Horgos, 1942. XI.

Fiatalok.

54.

Quasi giusto ♩ = cca 104

1. Egy szé- gény a- nyá- nak

Ti- zen- két lá- nya volt,

A ti- zen har- ma- dik

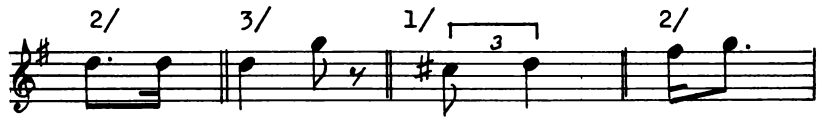

Lon- don- vár I- dol- ka.

2. vsz.

3.5.6. vsz.

3.6. vsz.

Zöld se- héd- nak is jó Ki- ráj-

4. vsz.

5. vsz.

7. vsz.

Vi- gyé- -nyo- mat Sze- rel- Ha nap-

2. - Idolkám, Idolkám,
Mi /j/annak az oka,
Zöld selyem ruhádnak
Hosszabb a hátujja?
3. - Szabó is jó szabta,
Varród is jó varrta,
Királyi Miklósnak
Szerelme így hozta.
4. - Hóhérok, hóhérok,
Tizenketten vattok,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára!
5. - Anyám, anyám, anyám,
Csak éggy órát várjon,
Levelem átadjam
Királyfi Miklósnak!
6. Fecském, fecském, fecském,
Vidd el levelecském,
Királyfi Miklósnak
Vidd el levelecském!
7. Ha éjjel találkoz,
Tedd a párnájára,
Ha nappal találkoz,
Tedd az asztalára.

Horgos, 1969. III.

Földi Mihály /1914/.

55.

Un poco rubato ♩ = 98

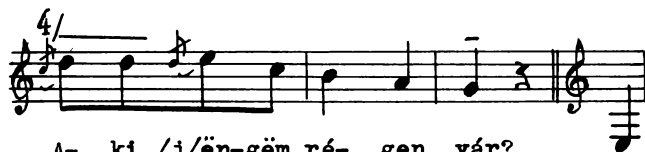
1. Jó es- tét, jó es- tét,

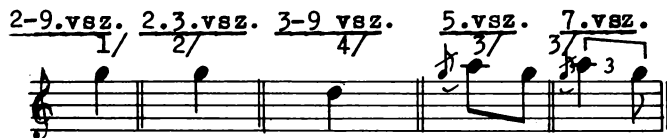
Csá- ki bi- ró asz- szony- ság!

Hol van az a szép le-ány,

A- ki /j/ën-gëm ré- gen vár?

Bënt Fek- Ma- szá-ru Csá-ki
Kék Huz-

2. - Bënt van a, bënt van a,
Bënt van a szobában,
Fekszik már, nyugszik már
Tornyos nyoszojában.

3. - Mënjën bë, mënjën bë,
Mënjën bë, költse fel,
Kék sejem ruháját
Magára vëgye fel!
4. Kék sejem ruháját
Vëgye fël magára,
Tíz pár aranygyürüjét
Húzza /j/az újjára!
5. Tíz pár aranygyürüjét
Húzza /j/az ujjára,
Lagosszárú cipőjét
Vëgye /j/a lábára!
6. Lagosszárú cipőjét
Vëgye a lábára,
Azután még estére
Elviszem a bálba.
7. Húzzátok, cigányok,
Estétől reggelig,
Míg a Csáki Katica
Szíve még nem nyugszik!
8. Átkozott az anya,
Százszorta az apa,
Ki /j/ëggyetlen lë/j/ányát
A bálba odadja!
9. Este elengedi,
Rëggelig nem látja,
Rëggel a temetön
Mëghalva találja.

Horgoá, 1972. VII.

Magócsi Andrásné
Vida Etelka /1913/.

56.

Parlando rubato ♩ = cca 172-k68

1. E- sik e- só, csak úgy sza- kad,

Sze- ret- né- lek, de nem sza- bad.

Tilt a fegy-ház, nem en- ge- di,
sosten.

Szép lányt nem sza- bad sze- ret- ni.

2.vsz. 2.3.vsz. 2.3.5.vsz. 2.4.vsz.

á- hoz-zád

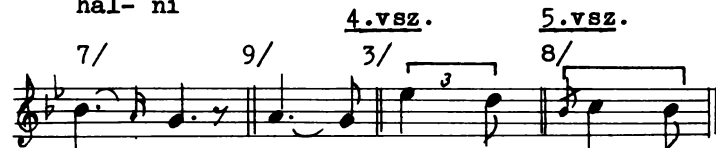
rab- ja
é -des-

2.5.vsz. 3.vsz. 3.vsz.

á- rok
hal- ni

Vác- ra, v- szép ha- -tam sok

ül- ni -tél- rám kell or- go-

2. Árok, árok, de méj árok,
Amerre én hozzád járok.
Beleestem, benne vagyok,
A szerelem rabja vagyok.
3. Mikor vittek engem Vácra,
Visszanéztem szép hazámba.
Ott láttam sok urat ülni,
Azok fognak elítélni.
4. Anyám, anyám, édesanyám,
Látogasd meg az én cellám!
Tiszta vas az én nyoszojám,
Itt halok meg, édesanyám!
5. Ha meg talállok én halni,
Rabruhámat rám kell adni.
Koporsóm se legyen fából,
Hanem fehér orgonából.

Horgos, 1972. VII.

Magócsi Andrásné
Varga Etelka/1913/.

57.

Poco parlando ♩ = 168

1. Van egy gyön-gye e vi- lág- nak,

Él- tünk leg- szebb ál- dá- sa,

Min- den föl- di bol- dog- ság- nak

Kut- fe- je és for- rá- sa.

2. Mejnnek remegő tükrében

A szív magát képezi,

Adó - vevő öröme/j/it

S bánata/j/it öleli.

3. De /j/a nagyvilág zajában

Ez csak ritkán láttatik,

A romlott szív birtokában

Sohasem találtatik.

4./:Csak szelíd,jó embereknél

Terem égi forrása, :/

5. vsz. = 3. vsz. megismételve.

/Töredékes szöveg/

Horgos, 1969. III.

Tóth Józsefné
Fekete Rozália /1891/.

Poco parlando ♩ = 168

1. Van egy gyön-gye e vi-lág-nak

Él-tünk leg- szebb for-rá- sa,

Min-den föl- di bol- dog-ság- nak

Kút- fe-je és for-rá- sa.

2. Mejnek remegő tükrében

A szív magát képezi,

Adó-vevő öröme/j/it

S bánata/j/it öleli.

3. De /j/a nagyvilág zajában

Ez csak ritkán láttatik,

A romlott szív birtokában

Sohasem találtatik.

4./:Csak a szelid jó embereknél

Terem égi forrása, :/

/Töredékes szöveg/

Horgos, 1969. III.

Tóth Józsefné

Fekete Rozália /1891/.

58.

Poco rubato ♩ = cca 88

1. Jaj de ma-gas- sak a fa- lak,

De ne- héz a rab-é- let! hn

Mi-ért is tud-ta- lak sze-ret-ni,

Bar-na kis-lány té- ge- det!

2.vsz.

Ha vol- na /ha/ Meg- ír-
Szi- vem

2.3.vsz.

2. Ha volna tollam, volna tőntám, /ha/
Volna levélpapíros, /hn/
Megírnám én azt, ami fáj,
A szívemnek, de nagyon.

3. Van már tollam, van már tőntám,
Arcom lessz a papírom,
Szivem lessz az írótollam,
Kőnnye/j/immel áztatom.

Horgos, 1972. VII.

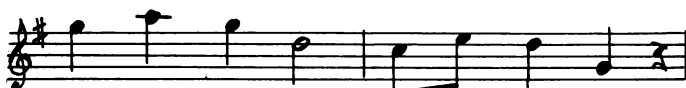
Gyarmat György /1900/.

59.

♩ = 108

1. Es- te jön a töm-lőc tar- tó,

Mir- gö- sen szól a vas- aj- tó.

E- lőt- te vi- szik a gyer-tyát, in- ced-ret- te,

Vi- zi-tál- ják ra- bok va- sát, in- ced-ret-te-te.

2. Bolthajtásos az én szobám,
Még a holdvilág sem süt rám.
Hát a fényes nap sugára, incedrette,
Hogy sütné hervadt orcámra, incedrettete?

3. Ablakomnak vas rostélyá,
Nyujtsd be, rózsám, kezéd rajta!
Hadd fogjam meg utoljára, incedrette,
Bűm elfeledd nemsokára, incedrettete!

60.

Poco rubato = 96 - 100

1. Ha meg-ha- lok, az a ki- ván- sá- gom,

A- ki sze- ret, a si- rom- hoz áll- jon.

Vár- ja meg, míg le- tesz- nek a sír- ba,

Egy-két köny- nyet ejt- sen ko- por- sóm- ra. (8)

2. Hová, hová, bús szívemnek párja,
 Talán bizon szeretőjét várja?
 Várja, várja, áldja meg az Isten,
 Már énnekem több szeretőm nincsen!

3. Szomszédunkba minden ablak nyitva,
Az egyikbe violaszin párna.
Szőke kislány könyököl ki rajta,
Árva fejét tenyerére hajtja.

Horgos, 1942. XI.

Horváth Józsefné
Lisiczki Julianna /1870/.
Berényi Mátyás /1877/.
Berényi Gáspár /1880/.

61.

Parlando ♩ = 144 - 152

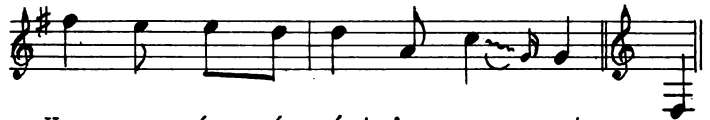
1. Ti- sza part-ján el- a- lud- tam,

Jaj de szo- mo- rú- t ál- mod- tam!

Meg- ál- mod- tam azt az egy- gyet,

Hogy a ró- zsám mást is sze- ret.

Vált.

2. Szivem révész, gyere /j/átal,
 Hideg szél fúj ide /j/átal!
 Patyolat a ruha rajta,
 Nincs, ahova fejét hajtsa.

62.

Rubato ♩ = 182

Nem mesz-sze van i- de Kis- mar-gi- ta,

Kör-nyes- kö- rül foly-ja azt a Ti- sza,

Kö- ze- pi- be a Le- bu- ki csár- da,

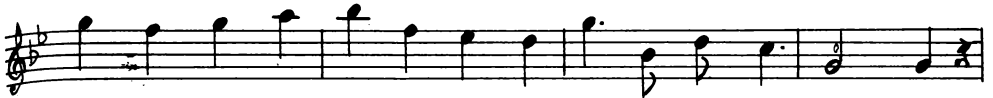
Ab- ba i- szik egy be-tyár bú- já- ba.

Horgos, 1942. XI.

Horváth Józsefné
Lisiczki Julianna /1870/.

63.

♩ = 100

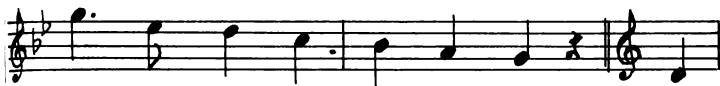
A- mo- da van szá-raz nyár-fa, lá-tod- e azt ró- zám?

Hogy-ha majd az ki- vi-rág- zik, ak-kor gye-re hoz- zám!

Szá- raz nyár-fa le- ve- le, bar- na kis-lány sze-rel-me,

Most ju- tot- tál e- szem- be.

Horgos, 1942. XI.

Pernyész Gáspárné Dobó Vera

/1870/.

64.

♩ = 104 - 108

1. Ka- szár- nya, ka- szár- nya,

Nem az Is- ten há- za.

De sok szó- ke csi- nos bar- na lány- nak

Ben- ne her- vad a ba- báj- ja.

2. Hervadj, rózsám, hervadj,
Még az enyém nem vagy!
Még idé/j/ig, még az enyém voltál,
Nyiló te/j/arózsa voltál.

65.

Tempo giusto = 100

1. Ka- szár-nya, ka- szár-nya,

Sü- rü ab- lak raj- ta,

Sü- rü /j/ab- lak, ben- ne hosz-szú /j/asz-tal,

Sej, gyász- le- ve- lem raj- ta.

2., 4. vsz.

-kem egy
- ni ja

2. Gyászlevelem rajta,
Nincs ki /j/elolvassa,
Maj lesz nékem egy betyáros szeretóm,
Sej, aki /j/elolvassa.

3. Olvasd, babám, olvasd,
Gyászos leveletem,
Jövő hónap huszonhatodikán,
Sej, elvisznek engemet.

4. Elvisznek, elvisznek
Idegeny országba,
Itt kell hagyni /j/a betyáros szeretóm,
Sej, más lacibetyárnak.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

66.

Poco parlando ♩ = 104

2. Vág- jad azt a lo- vat,

Hadd u- gor- jon szá- zat,

Er- jük el mi- ha- mar

Azt a pi- ci há- zat!

2. Nyiss ajtót, nyiss ajtót,
Édes uram, párom,
Hadd csókolom egyszer
Árván maradt lányom!
3. -Távozzál, ne kísérj,
Menj, ahonnan jöttél,
Ne szennyezd be a port
Tiszta küszöbömnél!

Ballada töredék. Első versszakát és folytatását a dalos nem tudta.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

67.

♩ = 116

1. Mén a gó-zös le-fe-lé,

Bo-dor füst-je föl-fe-lé.

El-vi-szi a reg-ru-tá-kat, ár-ván hagy-ja

a lá-nyo-kat, En-ge-met is

ár-ván ha-gyott az én ked-ves ga-lam-bóm.

2. Ne félj, rózsám, nem hagylak,
 Subám alá takarlak!
 Harminc ezüstgomb van rajta,
 régi babám neve rajta,
 Régi babám neve rajta zöld selemmel kivarrva.

68.

♩ = 126

1. É- re gye- re, ne menj á- ra,

Jobb út van é- re, mint á- ra!

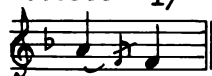

É- re gye-re, szí- vem Ma- ris-ká- ja,

Adj egy csó- kot u- tó- já- ra!

2. vsz. 1/

-báj-ja

2.- Én má csókot nem adhatok,
Mert nem a te babád vagyok,
Csókot adok, akinek akarok,
Kinek a babájja vagyok.

69.

♩ = 112 - 116

1. A hor- go- si hí- res ut- ca

Cim-ba- lom- mal van ki rak- va.

Ha még egy- szer vé- gig me- gyek raj- ta,

Nó- tát ver a csiz- mám sar- ka.

2. Ére gyere, ne menj ára,
Jobb út van ére, mint ára!
Ére gyere, szivem Mariskája,
Adj egy csókot utoljára!

3. - Már én csókot nem adhatok,
Nem a te szeretőd vagyok.
/: Annak adok, kinek én akarok,
Kinek a babájja vagyok/ :/

70.

♩ = 100

1. Ti- sza part- ján el- a- lud- tam

Ba- bám, ró- lad ál- mo- doz- tam.

Meg- ál- mod- tam azt az egy- gyet,

Ba- bám, nem le- szek a ti- ed.

2. Éjféltájba felébredtem,
Kilenc zsandár áll előttem.
Azt kérdezik, mi a nevem,
Hol az utazó - levelem.

3. Erre szóra zsebre nyúltam,
Kis pisztolyom előrántom.
Ötöt-hatot fejbélőttem:
- Itt az útaxó levelem!

4. Jaj, Istenem, mi' csináljak,
Szaladjak-e, vagy megálljak?
Ha szaladok, fejbőlőnek,
Ha megállok, megkötöznek.

5. Montam, ugye, fecskemadár,
Útra fészket sose csinálj;
Mert az úton sokan járnak,
Fi/j/a/j/idra rátalálnak.

Horgos, 1942. XI.

Veréb János /1924/ és fiatalok.

1. Tisza partján elaludtam,
Jaj, Istenem, mit álmodtam!
Megálmodtam azt az eggyet:
Babám, nem leszek a ti/j/ed.
2. Mikor aztán felébredtem,
Kilenc zsandár áll előttem.
Mind a kilenc azt kérdezi:
- Fi/j/ú, hol az útleveled?
3. Belenyúlok a zsebemben,
Fegyver akad a kezemben,
Kettőt-hármat fejbe lőttem:
- Neték, itt az útlevelem!

Horgos, 1969. III.

Tóth Józsefné
Fekete Rozália /1891/.

1. Tisza szélén elaludtam,
Jaj de szomorút álmodtam!
Megálmodtam azt az eggyet,
Babám, nem leszek a ti/j/ed.
2. Amikor én felébredtem,
Kilenc zsandár áll előttem.
Azt kérdezi, mi /j/a nevem,
Hol az utazó-levelem.
3. Belenyúltam a zsebembe,
Pisztoj akadt a kezembe.
Ötöt- hatot fejbe lőttem:
- Itt az utazó-levelem!

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet /1912/.

71.

♩ = cca 84

1. Csü-tör- tö- kön vir-ra dó-ra

1/___ 2/___

Ül-tem a bá- nat-ha- jó- ra.

3/___ 2/___

É- pen hogy el- szen- de- red- tem,

4/___

Ki- lenc zsan- dár áll e- lőt- tem /de/

1.vsz. II°; 2.vsz. 2.vsz.

el- ta- zó-le-

-dár

-dár, de - kadt

2. Azt kérdezik, mi /j/a nevem,
 Hol az ú- tázó- levelem.
 Várjál, zsan- dár, /de/ maj megmondom,
 Ha mellényem ki- gombolom. /de/

3. Belenyúltam a zsebembe,
Pisztoj akadt a kezembe.
Kettőt-hármat fejbelőttem,
Ötöt-hatot megkötöztem.

Horgos, 1969. III.

Buzás Sándor /1900/:

Eltérés az előző dallamtól:

Házunk előtt árkot ásnak,
Több szeretóm van, mint másnak.
Ha /j/az ojan szép nem volna,
Irigye/j/im sose volna!
Ha jaz az egy szép nem volna,
Irigye/j/im sosem volna! A dallam 2.felére

Királyhalom, 1969. III.

Granyák Imréné
Szél Szabina /1910/.

72.

♩ = 104

1. Zu- hog a gó- zös le- fe- lé,

De nem Ma- gyar- or-szág fe- lé,

Is- ten ve- le- tek szép lá- nyok

Jó e- gés- sé- get ki- vá- nok.

2. Ferenc József ládájába
Bele van a nevem zárva,
Elveszett a láda kulcsa,
Nem szabadulok meg soha.
3. Sátor-karóm lē van verve,
Köpönyegem ráterítve,
Köpönyegem a sátorom,
Sirathatsz már, kisangyalom!

4. Föl van a sárga nyergelve, /de/
Én ülök a tetejébe.
Fejem fölött kard megfordul, /de/
Piros vérem földre csordul.
5. Orvos uram, arra kérem,
Vizitálja még a sebem.
Vizitálja sebeimet,
Mentse meg az életemet!

Királyhalom, 1944. II.

Faragó Antal /1886/.

73.

♩ = 88

1. Tél az i- dő e- sik a hó,

Jaj de ked- ves pa- csir- ta szó!

Szi- vem- ben szól a pa- csir- ta,

Hogy sze- ret- lek, azt da- lol- ja.

e- pa- ben
az a a

2. Esik a hó az ereszbe,
Borulj, rózsám, a szivemre!
Hallgass a kis pacsirtára,
Feleljen a szived rája!

74.

♩ = 168

1. Nem jó er- dő mel-lett lak- ni,

Mert sok fát kell ha- so- gat- ni.

Há- rom ö- let, még egy fe- let,

Ö- lel- jen még a- ki sze- ret!

2. Tisza szélén elaludtam,
 Jaj de szomorút álmodtam!
 Megálmodtam azt az egytet,
 Hogy a rózsám mást is szeret.

3. De én erre felébredtem,
 Kilenc zsandár áll mellettem.
 - Zsandár urak, mit akarnak,
 Talán bizon megvasalnak?

4. Nem jöttünk mi tolvajolni,
Szilaj csikót jöttünk venni.
- Szilaj csikóm nem eladó,
Nem is zsandár alá való!

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

75.

♩ = 112

1. Ösz- sze ve- szett ve- lem a csósz,

An- nak any- juk töb- bet ne főzz!

Meg ne kí- náld jó bo- rom- ból,

Se a lo- vát ab- ra- kom- ból!

2. - Főzők én a csósznek, apjuk,
 Mert mink a csószritkán látjuk.
 Ha kend kimén a tanyára,
 Csósz jön hozzám éjszakára.

Királyhalom, 1944. II.

Kovács Sándor /1894/.

76.

♩ = 108

1. Le- haj- tom az ök- röm a rét- re.

Ma- gam is le- me- gyek mel- lé- je.

El- ki- jár- tom ma- gam:-Nem ar- ra, Pi- ró!

Nem az a sze- re- tőm, a- ki volt.

2. Lehajtom a libám a rétre.
 Magam is lemegyek melléje.
 Elki/j/áltom magam:-Liba, libuskám!
 Ölelj meg, csókolj meg, Mariskám!

Horgos, 1942. XI. Leitner Istvánné Dusa Éva /1874/.

77.

♩ = 104 - 108

1. Le-haj- tom a gu- jám a rét- re, m-

Ma- gam is lē- mē- gyék mel- lé- je.

El- ki /j/ál- tom ma- gam:-nem ar- ra Pi- rók,

Nem az a sze- re- tőm, a- ki volt.

2. Lehajtom a gujám a rétre,
 Magam is lēmēgyék melléje.
 Elki/j/áltom magam:- biri biruskám,
 Űljél az ölembe, Mariskám!

Horgos, 1972. VII. Magócsi Andrásné Varga Etelka /1913/.

78.

♩ = 124 - 128

1/

1. Ta- kács Ro- zi pi- ros pánt-li- ká- ja

Nem fon- ja már töb- bé /j/a ha- já- ba.

Tedd el Ro- zi a lá- dád fi- /j/á- ba,

Ha lá-nyod lesz jó lessz a ha- já- ba!

2.3.4.vsz.

3.vsz., 4.vsz. II⁰4.vsz. II⁰

Ta-kács Ro- zi ki-ment - csol- ja /j/a /a/

Még a Ro- zi bo- rát tet- tem a

2. Takács Rozi kiment az erdőbe,
 Lefeküdt a nyárfa hűvössébe.
 Ára mentem, kurjantottam néki:
 - Kelj fel, Rozi, mert meglát valaki!

3. Takács Rozi nem vette tréfára,
Befutott a palicsi kocsmába.
Parancsolja /j/a kocsmárosnéjának,
• Tíz itce bort hozzon az asztalra.
4. Még a Rozi borát meg sem itta,
Kilenc zsandár az ajtót rányitja:
- Valld ki, Rozi, ne vallasd magadat,
Hová tetted azt a két lányodat!
- Eggyet tettem a Palics közepébe, /a/ A dallam
Másikat a nyárfa hűvössébe. 2.felére.

Horgos, 1972. VII.

Krekuska György /1923/.

79.

♩ = 108

Szé- pen fo- jik az ö- reg Ti- sza- viz.

De még széb- ben fo- jik a Kő- rös- viz.

Kő- rös vi- ze fo- jik kö- rös kö- rül,

Az én szí- vem so- ha ki nem de- rül.

Hogy de- rül- ne, mi- kor el van zár- va,

Mint a ma- dár, va- sas ka- lic- ké- ba.

Horgos, 1942. XI.

Leitner Istvánné Dusa Éva /1874/.

♩ = 108

Szé-pen fo- jik az ö- reg Ti- sza-viz,

De még szeb-ben fo- jik a Kő- rös-viz.

Kő- rös vi- ze fo- jik kö- rös- kö- rül,

Az én szi- vem so- ha ki nem de- rül.

Hogy derülne, mikor el van zárva,
Mint a madár, vasas kalickába.

Vált. a/

Vált. ugyanattól.

Eltérés:

de szép ke- rek ben- ne szép le-ány ke -lő ez a

Erdő, erdő, de szép kerek erdő.
Van-e benne szép leány kerülő?
Ha nincs benne szép leány kerülő,
Száradjon ki ez a kerek erdő!

Erdő, erdő, de szép kerek erdő,
Van-e benné szép legény szerető?
Ha nincs benne szép legény szerető,
Száradjon ki ez a kerek erdő!

Horgos, 1942. XI. Leitner Istvánné Dusa Éva /1874/.

vált. b/ Eltérés 79-től.

1. Lányok, lányok, ti horgasi lányok,
Közületek csak egyet sajnállok.
Ha /j/az az egy köztetek nem volna,
Elvállásom százszor könnyebb volna.
2. Erdő, erdő, de szép kerek erdő,
Van-e benne barna lány szerető?
Ha nincs benne barna lány szerető,
Száradjon le ez a kerek erdő.
3. Lányok, lányok, te horgasi lányok,
Reguta szeretőt ne tartsatok!
A regutát viszik katonának,
Tik meg, lányok, maradtok árvának.
4. Lányok, lányok, te horgasi lányok,
Öregbaka szeretőt tartsatok!
Öregbaka kitölti idejét,
Elveszi /j/a régi szeretőjét.
5. Édesanyám, csak az a kérésem,
Irhás subát vegyen kend énnékem,
Irhás subát, fekete gallérra,
Az illik a magyar gavallérra.

Horgos, 1942. XI.

Berényi Mátyás /1877/.

80.

♩ = 104

1. E- sik e- ső az ár- pa- tar- ló- ra,

Gye- re, ba- bám, ül- tess fel a ló- ra!

Gyen- ge va- gyok, nem tu- dok fel- ül- ni,

Kis pej- lo- vam nem a- kar föl- ven- ni!

2. Árva csalán nőtt az udvaromban,
De szép kislány van a szomszédunkban.
De a szömem rá ső merőm vetni,
Mer az anyja nem hagyja szeretni.

3. Kis pejlovam arra van szoktatva,
Többet szalad /j/éhen, mint jóllakva.
Én is arra vagyok rászoktatva,
Szeretöm a más asszonyát lopva.
4. Kis pejlovam nem eszi a zabot,
Mer tavaszkor az árpára szokott.
Jobb az árpa, mégis zabot vetnek,
Jobb a lánynak, mind a menyecskének.
5. Menyecskének bekötik a fejét
Gyászba vonják az egész életét.
De a léány befonja ja haját,
Azt kurjantja 'z övé egész világ.

Királyhalom, 1944. II.

Szabó János /1868/.

♩ = 108

1/

1. E- sik e- ső az ár- pa- tar- ló- ra,

Gye- re, ba- bám, ül- tess fel a ló- ra!

2/

Gyen- ge va- gyok, nem tu- dok fel- ű- ni,

Kis pej- lo- vam nem a- kar fel- ven- ni.

Vált.

fel- -vam

2. Esik eső az árpatarlóra,
Gyere, babám, ültess fel a lóra!
Boros vagyok, nem tudok felülni,
Kis pejlovam nem akar felvenni.

Királyhalom, 1960. II.

Hegedűs László /1906/.

Vált. b/ Eltérés:

Szöveg, mint 80., eltérés

1. sor tallóra; 4. sor: Mert a lovam

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet /1912/.

Vált. c/ Eltérés:

Árvacsalán nyótt az udvaromba,
De szép kislán van a szomszédomba.
Csalfa szemem rá se merem vetni,
Mer az anyja nem hagyja szeretni.

Királyhalom, 1972. VII.

Balog Dezsóné
Szilák Margit /1924/.

81.

♩ = 92

1. A hor- go- si bí- ró ud- va- rá- ba

Meg- bot- lott a kis pej lo- vam lá- ba.

Sza- ladj, lo- vam, szik- ráz- zon a pat- kó

Ez a kis- lány de ked- vem- re va- ló!

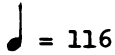
1/

2. vsz.

lá- nyo- kat ö- lel -

2. Szánom - bánom, amit cselekedtem,
 Hogy én ijen korán megnősültem.
 Mert már nékem nem szabad szeretni,
 Nem szabad a lányokat ölelgetni.

82.

 = 116

1. Mi- kor No- /j/é a szől- lőt ül- tēt- te,

Ak- kor még a ter- mést nem is- mer- te.

No- /j/é a szől- lő kö- ze- pén ál- lott,

De még i- jen szép bo- gyót nem lá- tott.

2. Isten mondja: - No/j/é fi/j/am, No/j/é,
 Kóstoljuk meg, hogy a levi jó-é!
 No/j/é mondja: - Iszom reggel óta,
 Gyere, komám, van még a hordóba!

83.

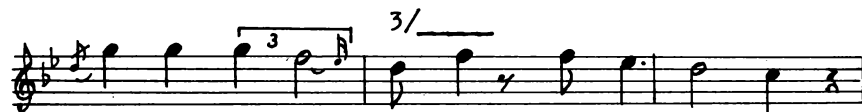
♩ = 90 - gyorsul 108-ig

1. Csár- da, csár-da, fe- de- let- len csár- da,

Ab- ba mu- lat há- rom ö- reg ba- ka.

Baj-nét egy- nek se nincs az ol- da- lán,

Sza- bad- ság- ra men- nek e- zek ha- za.

Baj-nét egy- nek se nincs az ol- da- lán,

Sza- bad- ság- ra jön- nek e- zek ha- za.

2.vsz.

3.vsz.

-nes-sen a -de-zi /j/a csap-lá ö- reg

3.4.vsz.
2/

4.vsz.I^Q
5/

II^Q
3/

ki van -ten-dőt a bel-
van-e

2. Országúton jönnek a zsandárok,
Már messziről fénylik a csákójuk.
Elől jön a zsandárok káplárja,
Egyenessen a Lebuki csárdába.
3. Azt kérdezi /j/a zsandárok káplárja:
- Csaplárosné, ki van a csárdába?
Feleli /j/a csaplárosné lánya:
Öreg bakák mennek szabadságra.
4. -Csaplárosné, küldje ki /j/a bakát!
Öreg baka, van-e igazolvány?
/: - Itt van, zsandár, a belső zsebembe,
Tíz esztendőt szenvedtem én érte! :/

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.

84.

♩ = 112

1. Er- dő, /j/er-dő, de szép ke- rek er-dő,

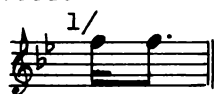
Ri- gó- ma- dár ben- ne /j/a ke- rü- lő.

Ri- gó- ma- dár, meg a fü- le- mű- le,

Szép vagy, ba- bám, jó vagy ba-bám, hogy vál- jak el tő- led!

2. vsz.

el a

2. Rigómadár, ne szállj fel a fára,
Inkább szállj el a babám ablakára!
Dalold el a szomorú nótámat,
Elvitték a babám katonának.

Horgos, 1972. VII.

Krekuska György /1923/.

85.

♩ = 116

1/____ 2/____

1. Egy- egyes fi- a va-gyok az a-nyám- nak,
Még- is be- so- roz- tak ka- to- ná- nak.
Én húz- tam ki az el- ső cé- du- lát,
Itt kell hagy- ni ezt a bar- na kis- lányt.

2. Barna kislány kimégy a kiskerbe,
Föltekint a csillagos egekre:
Jaj, Istenem, előlöm magamat,
Katonának viszik a babámat!

3. Barna kislány, ne /j/öld el magadat,
Inkább kérd még a kapitány urat!
Kapitány ur maga is azt mondja:
Eggyes fiú nem lehet katona.

♩ = 104 - 108

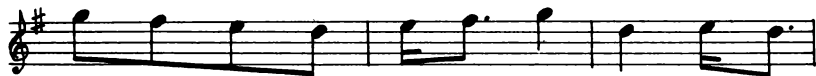
86.

1. Egy- gyes fi- /j/a va-gyok az a- nyám-nak,

Még- is be- /j/i- ra-tott ka- to- ná- nak.

Én hú- tam ki /j/az el- ső cé- du-lát,

Itt kell hagy-ni a ked-ves ba-bá- mat.

2.vsz. 1/

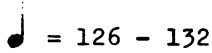
-let a

2. Barna kislány, ha lemegy a rétre,
Feltekintett a csillagos égre:
- Csillagos ég, megölöm magamat,
Katonának viszik a babámat!

3. -Barna kislány, ne öld meg magadat,
Inkább írd levelet a császárnak!
/: Még a császár maga /j/is azt mondja,
Éggyes fi/j/ú nem lehet katona. :/

Horgos, 1972. VII. Magócsi Andrásné Varga Etelka/1913/.

87.

 = 126 - 132

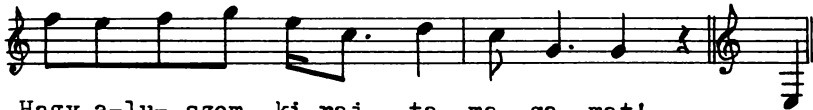
1. Jaj de so- kat a-rat- tam a nyá- ron,

De ke- ve- set a-lud- tam az á- gyon!

Vesd meg, ró-zsám, vesd meg a slin-gölt á- gya- dat,

Hagy a-lu- szom ki raj- ta ma- ga- mat!

2. vsz.

-lem a

2. Jaj de csinos papucsot szabattam,
A sarkába szerelmet rakattam.
Kikopott a szerelem a papucs sarkából,
Elhagyott a szeretőm a nyáron.

88.

♩ = 108 - 112

1. Bar- na kis-lány pa- pu- csot va- ra-tott,

A sar- ká- ba sze-rel- met ra- ka- tott.

1/

Ki ko-pott a sze-re-lem a pa- pucs sar-ká- ból

2/

Jaj de tá- vol es- tem a ba- bám- tól!

2.vsz.

2.3.4.vsz.

3.vsz.

-kol- ta

sziv

-vág a

- tett

fáj

2. Ugye, babám, igaz-e a szived?

- 'z enyém igaz, nem tudom a tied?

Ha /j/az enyém igaz sziv, sej, de nem volna,

Régesrégén megcsókoltalak volna! -

3. Barna kislány mit gondolt magába,
Jött a gőzös, lefeküdt alája.
Egyet-kettőt füttyentett a nagy masina,
- Kelj fel, kislány, mer' elvág a masina!
- 4.- Nem kelek fel, itt lessz a halálom,
Itt hagyott el engemet a párom.
Ha /j/el hagyott, az se fáj, csuhaj, maj mégvár
Királyhalmi temetőkapunál!

Királyhalom, 1944. II.

Bartha Lászlóné /1914/.

89.

Poco parlando $\text{♩} = 70$

1. E- sik e- ső, szép cse- de- sen cse- pe- reg, a-

Ró- zsa Sán- dor a csár- dá- ba fe- sze- leg.

-Kocs- má- ros- né, bort hoz- zon az asz- tal- ra,

Leg- szebb lá- nyát ál- li- ja ki trá- zsa- ra!

2.vsz.3.vsz.3.4.vsz.trá- zsa- a fegy- ke- sej- Ke- sej- sü- rű Ró- zsa
zsi- dó

6+7

ott fog- ták el, ö-
nem úsz töb- bé pa-

2. - Én a lányom trázsára nem állítom,
Amott jönnek a fegyveres zsandárok.
Rózsa Sándor nem vette /j/ezt tréfára,
Felugrott a kesejlábú lovára.
3. Kesejlábú lova viszi messzire,
Egyenest a sűrű /j/erdő méjébe.
Lova lába megbotlik egy gödörbe,
Rózsa Sándort ott fogták el örökre.
4. Gyertek, lányok, tegyük fel a szekérre,
Vigyük el a zsidó orvos elébe!
/:Azt mondja /j/a zsidó orvoskapitány:
- Rózsa Sándor, nem úsz többé paripán! :/

Horgos. 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.

90.

♩ = 116 - 120

1. De sze-ret-nék ti-zen-nyolc é- ves len- ni,

Szom-széd-asz-szony fi-/j/át is el- sze-ret-ni!

De sze-ret- ném, ha ő en- gem sze-ret- ne,

De még job-ban, ha az e-nyém le-het-ne!

2. Tisza szélén nem jó méjen aludni,
Mer a Tisza ki /j/is szokott önteni.
Elviszi /j/a szőke szélű kalapom,
Mivel mondok jó éjszakát galambom.
3. Ordög bujjon, babám, a te pofádba,
Mért válogatsz a mostani kislányban?
Nézd meg magad a tükörbe, mijen vagy,
Vagyok ojan kislány, mint te legény vagy!

91.

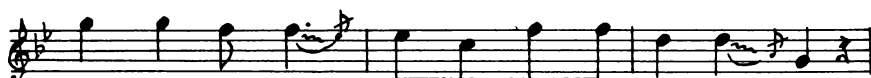
♩ = 100 - 104

1. Há- zunk e- lőtt ma-gas- ra nyólt a nyár-fa,

É- des- a- nyám bar-na lá-nyát si-rat-ja.

Sir- jál, a- nyám, si- rat-hatsz már en- ge- met,

Fér-hez ad-tál, de nem tu-dod, hogy ki-nek!

2. Barna kislány ha bemegy a templomba,
Egyik könnye a másikat lemossa.
- Én Istenem, mire fogok esküszni,
Ezt a legényt sose tudtam szeretni!

3. Barna kislány ha bemegy a szobába,
Ráborul a di/j/ófa /j/asztalára.
Sirok, anyám, siratom a lányságom,
Vált. Siratom a lánykori boldogságom!
Sirok is én, míg élek a világon.

92.

Poco rubato ♩ = 168 - 176

1. Ha le- mē- gyék a nagy rét- re ka- szál- ni,

Nem bi- rok a viz- ár- tól ren- dēt vág- ni.

Pi- ros- lik a rend az ap- ró vi- rág- tól,

El- ma- rad- tam én a ked- ves ba- bám- tól.

2. Ha lemegyék a nagy rétre gyűjteni,
 Leülök a rend végire búsulni.
 Búsulok én, kisangyalom, utánad,
 Jön október, elvisznek katonának.

Horgos, 1942.

Berényi Mátyás /1877/ és
 Berényi Gáspár /1880/.

93.

♩ = 96 - 100

1. Kék szí- vár- vány ko- szo- rúz- za az e- get,

El- ra- bol- ták tő-lem a sze- re- tő- met.

El- ra- bol- ták tő-lem azt az egyetlen egytet is,

Ra- bol- ják el a gyá- szos é- le- te- met is!

2.3.vsz.

a
-kal

2. Ha még egyszer szivből tudnék szeretni,
Barna {kislányt sose tudnék szeretni.
legényt

Barna kislány szivének a szerelme, szerelme
Tesz engem a hideg sír fenekére.

3. Nincs édesebb a homoki szőlőnél,
Nincs kedvesebb az első szeretőnél,
Mert az első tud igazán szeretni, szeretni.
Másodikkal de sokat kell szenvedni.

4. Kisangyalom, ha tudtad, hogy nem szeretsz,
Mért nem írtál egy szomorú levelet?
Tetted volna a tábori postára, postára.
Eljött volna a szép horgosi határba.

Horgos, 1942. XI.

Fiatalok /18-20 évesek/.

Első gyűjtésemkor Krekuska György 1942. februárjában majdnem ugyanúgy énekelte.

Eltérés:

Horgos, 1942. II.

Krekuska György /1923/.

94.

Poco rubato ♩ = 54 - 58

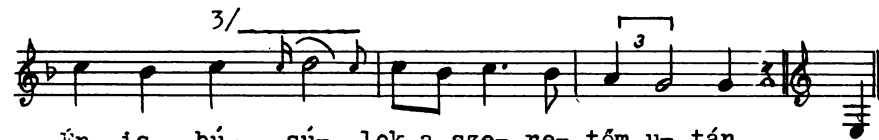
1. Túll a Ti- szán le- vág- ták már az ár- pát,

El- vág- ták a kis pa- csir- ta jobb szár- nyát.

Kis pa- csír- ta bú- súl a szár- nya u- tán,

Én is bú- súsú- lok a sze- re- tóm u- tán.

2. vsz.

3. vsz.

Egy- gyik a ha- né- zi Bár- csak pár- já- ad- nék

2. Túll a Tiszán jegenyefa tövében
Két szerelmes játszik egymás ölében.
Egyik nézi a Tiszában a habot,
Másik nézi a ragyogó csillagot.

3. Bodor bárán elvesztette az anyját,
Ez a legény nem találja a párját.
Bár csak engem választana párjának,
Hálát adnék a mennye/j/i atyának.

Horgos, 1972. VII. Magócsi Andrásné Varga Etelka /1913/.

95.

Poco rubato $\text{♩} = 100$

1/ _____

1. Sö-tét-kék-re van az ég be-me-szel-ve

O-lyan, mint-ha kék-vel vol-na be-fest-ve,

A csil-la-gok jaj de szé-pen ra-gyog-nak,

Ha rád né-zek bús köny-nye-/j/im hul-la-nak.

ossia

Var.

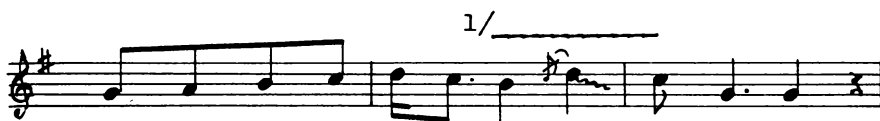

kék-re kék-re

2. Hull a könnyem, szeretőmet sajnálom,
Eszembe jut, hogy már régen nem láttam,
Jaj, Istenem csak még egyszer láthatnám,
Megölelném, de szépen megcsókolnám.

96.

Poco parlando ♩ = 72

1. Nem a- kar a ve-zér ü-rüm le- gel- ni,

Réz ko-lomp-ját a nya--ká- ban pen-ge- ti.

I- de-gen sza- got é- rez a pusz-tá- ban,

Hát- ra né-zek: hat zsan-dár jön u- tá- nam.

2. Azt mondja /j/a debreceni kapitán:

- Ki/j/é /j/ez a szép selymes nyáj, te bojtár?
- Hejman Dezsó ennek a jó gazdája,
Én meg vagyok a számadó bojtárja.-

3. Azt mondja /j/a debreceni kapitán:
 - Pakolj gyorsan szamaradra, te bojtár!
 - Hat zsandárnak nincsen ojan hatalma,
 Hogy egy juhászt a nyájától elhajtson!-
4. Felülök a deresszórú csacsimra,
 Füle közé vágok a gajmós bottal.
 Isten veled, szép sejmes nyáj, elmegyek,
 Vagy meghalok, vagy a babámé leszek!

Horgos, 1972. VII.

Krekuska György /1923/.

Ugyanezt a dalt Krekuska György első horgosi gyűjtésemkor énekelte 1942. februárjába. 30 évvel későbbi éneklésétől való akkori néhány apró eltérése:

1/ 2/ 3/ /4.vsz/. 4/

ürüm le- pen- ju-hászt a u-

Ugyanakkor 5 versszakot énekelt, éspedig az első versszak után az alábbival bővült a szöveg:

- Azt mondja /j/a debreceni kapitány:
 - Hová való születés vagy, te bojtár?
 - Kiskunhalas, Jászberény az én hazám,
 Betyárok közt nevelt engem az anyám.

Horgos, 1942. II.

Krekuska György /1923/.

97.

Parlando, rubato $\text{♩} = 184$

1. Nem a- kar a ve- zér- ü- rüm le- gel- ni,

Réz- ko- lomp-ját si-ral- ma- san zör-ge- ti. /mer/

I- de- gen sza- got é- rez a pusz- tá- ba,

Hát- ra- néz- tem, hat zsan-dár jött u-tá- nam.

2. Hat zsandárnak nincsen annyi hatalma,
Hogy a juhászt a csárdából elhajtsa.
Addig ugyan, csendőr uram, el nem mék,
Még számadóm a csárdából ki nem lép!

3. Azt kérdezte éntőlem a hat zsandár:
- Hová való születés vagy, kis bojtár?
- Túl a Tiszán, Kiskunház az én hazám,
Betyárok közt nevelt engem az anyám.

Horgos, 1942. XI. Horváth Józsefné Lisiczki Julianna
/1870/.

♩ = 120

Meg is lát- szik ki- nek van sze- re- tő- je,
1/

Van is . an- nak ki- va- rott zseb- ken- dő- je.

Ki van var- va ka- ri- ká- ra, sej, de ró- zsás- ra,

Gye- re, ba- bám, ö- lel- j meg u- tol- já- ra!

NB. 1/ néha cisz.

2. Kék pántlika piros strimfli kötője,
Egy sem kislány, kinek nincs szeretője,
Nekem is volt, de /j/el vitték sej, katonának,
Párja leszek bús gerlice madárnak.

Királyhalom, 1944.II.

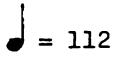
Szücs Józsefné Laci Teréz

/1903/,

Turu Péter Pálné Laci Rozália

/1900/.

99.

 = 112

Jaj, de szé- pen szól- la- nak a ha- ran- gok,

Huz- zák az- tat fe- hér haty- tyú ga- lam- bok.

Há- rom fe- hér haty- tyú ga- lamb hat szár- nya,

Nem kell né- kem sen- ki meg- unt ba- bá- ja.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

100.

♩ = 92 - 96

1. Me-gyen már a haj-nal-csil-lag le-fe-lé.

Az én rú-zsám most me-gyen ha-za-fe-lé.

Lá-bán van a la-gos-szá-rú ki' csiz-ma

Rá-sü-tött a haj-nal-csil-lag su-ga-ra.

2. vsz.

Szom-ba-ton

2. Nem járok én lagosszárú csizmába,
Nem állok még minden lány kapujába.
Szombaton este megállottam egy percre,
A szeretóm édesanyja kileste.

3. Másnap reggel hányta-vette szememre:

- Ki lányával beszélgettél az este?
- Nem beszéltem sěnkiével sokáig,
Este nyolctól reggel három óráig.-

4. Amēre mégy,édes rózsám, kívánom,
Még a rét is piros rózsává váljon,
Még a rét is piros rózsát teremjen,
A te szived engēm el nē feledjen!

Horgos, 1942. XI.

Vincze József /1917/.

101.

♩ = 116

1. Szé- pen szól a fü- le- mi- le haj- nal- ba,

1/

Né- gyes hu- szár az á- gyá- ba hall- gat- ja.

-Kelj fel, hu- szár, a lo- va- dat pu- col- ni,

Reg- gel hat ó- ra- kor ki kell ruk- kol- ni!

1/

Pe- dig

2. Kirukkolunk a kaszárnya elébe,
 Örmester úr odavágtat elénk.
 Azt kiáltja: Hős fi/j/a/j/im, előre,
 Igenyesen lemegyünk a harctérre!

- 3.- Még azt mondják, hogy én huszárt szeretek,
Pedig a huszár nem igaz szívből szeret,
Mert ha engem igaz szívből szeretne,
Maga mellé a nyeregbe ültetne.
- 4.- Gyenge vagy még, kisangyalom, a lóra,
Játszik a ló, és te leesel róla.
Majd, ha egyszer én ülök a nyeregbe,
Játszhat vélem a csillagos egekbe. -

Királyhalom, 1944.II. Sánta Mátyásné Badár Amália /1900/.

102.

♩ = 96

1. Fe- ke- te fel- hó- bül e- sik az e- ső,

So- sem vol- tál i- gaz- szi- vű sze- re- tő.

Én sem le- szek i- gaz- szi- vű sze- re- tő,

Ha ki- töl- töm ezt a há- rom esz- ten- dőt.

2. Nyisd ki, babám, zöldre festett ablakod,
Nyujtsd ki rajta szép hófehér két karod!
Nyujtsd ki rajta szép hófehér melledet,
Szived alá leírom a nevedet!

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

103.

♩ = 100

Öz-vegy-asz-szony csi-nál-tat-ja a há-zát.

Le-gé-nyek-kel vá-gat-ja le a nád-ját.

-Vág-já-tok le, sej,haj, le-gé-nyek, a ná-da-mat,

2/

Jö-vő ősz-re ve-gyé-tek el lá-nyo-mat!

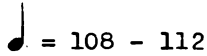
Vált. 1/

Jö- vő

Horgos, 1942. XI.

Kiss Istvánné Kovács Erzsébet/1893/.

 = 108 - 112

1. Bo- roz- dá- ba költ a da- los pa- csír- ta.

A le- ve- let nem én ír- tam, más ír- ta.

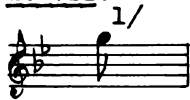

Mi- kor én azt fel a- kar- tam ol- vas- ni,

Fájt a szi- vem, nem tud- tam ma- gya- ráz- ni.

2. vsz.

is

2. Nė szegd mėg a piros almát, mėghasad,
Nė szomorítsd a szívetem, mėgszakad!
Igy is, úgy is bánatos az én szívem,
Az hagyott el, kit igazán szerettem.

Királyhalom; 1969. III. Sánta Mátyásné Badár Amália /1900/.

105.

♩ = cca 100

1. Kék i-bol- ja, ha le-sza- kaj-ta- ná- lak,

Mit szó- la- nál, ba-bám, ha/j/el hagy-ná- lak?

- Sem-mit, ba- bám, ha/j/ügy hoz-ta, csu-haj, az i- dő,

2/

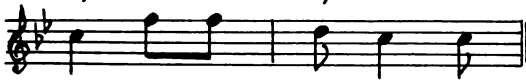

So- sem vol- tál i- gaz szi- vű sze- re- tő.

3.vsz.

1/

2/

-hat- be- li va- gyok a

2. Vártalak én szombat este sokáig,
Éjfél után két vagy három óráig.
Nem győztelek, babám, várni, ne is gyere már,
Más ül az ölembe, te nem köllessz már!

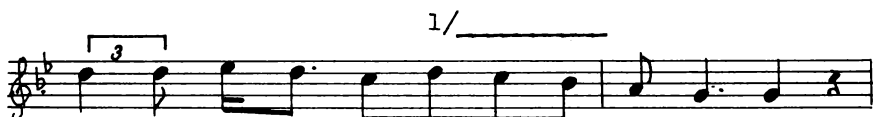
3. Sajnálom a százdináros jegykendőm,
De még jobban tizenhatbeli szeretőm.
Hat fekete csikóm van a csikós-ménesbe,
Azért vagyok a szabadkai }börtönbe
 {eggyesbe
4. Kék iboja búnak hajtja a fejét
Barna kislány hullajtja ja könnyeit
Hullajtja a kék ibolya gyöngé tövére
Most találtam éggy igaz szeretőre.

Horgos, 1942. XI.

Veréb János /1924/.

106.

♩ = 112

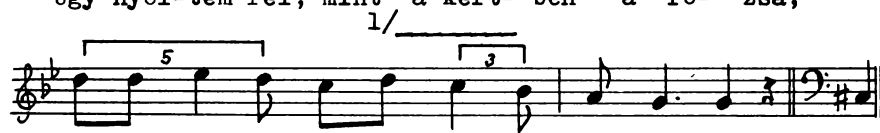
1. Szép hor- go- si zöld er- dő- be szü- let- tem,

A- nyám se volt, még- is föl- ne- ve- led- tem.

Ugy nyól-tem fel, mint a kert- ben a ró- zsa,

Sze- re- tőm volt már tiz- é- ves ko- rom- ba.

2. Szép horgosi zöld erdőbe van egy tó,
Abba úszik három fekete holló.
Három fekete hollónak hat szárnya,
Ki vagyok a babám szivéből zárva.
3. Szép horgosi zöld erdőbe van egy tó,
Abba úszik egy aranyos koporsó.
Kilátszik az aranyozott szemfödél,
Rá van írva, nem igazán szeretttél.

107.

 = 100 - 104

1. Be- teg va- gyok a sze- re- lem be- teg- je,

Két fe- ke- te szem- mel va- gyok meg- ver- ve.

Két fe- ke- te szem- mel va- gyok meg- ver- ve, meg- ver- ve,

Nem gyó- gyít meg csak a ba- bám sze- rel- me.

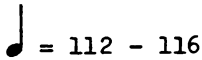
2. Lassan paraszt, hogy a kocsi ne rázzon,
 Hogy a babám gyenge szíve ne fájjon,
 Mert az úton nincs patika, sem gyógyszer,
 sem orvos,
 Babám gyógyít, nem a katonarvos.

Horgos, 1942. XI.

Bajtai János /1895/.

Földi János /1914/.

108.

 = 112 - 116

1. Szé- pen u- szik a vad- ká- csa /j/a ví- zen,

Szé- pen le- gel a gu- jám a ré- ten.

Szé- pen szól a cse- n- gő an- nak a nya- ká- ba,

Ti- /j/ed le- szek én, ba- bám, nem- so- ká- ra. (8)

2. Szép horgosi lány, mikor hozzád jártam,
 Karjaid közt más legényt találtam.
 De én azért nem hányom a te szemedre.
 Van édesanyád, juttassa eszedbe.

109.

♩ = 128 /gyorsul/

1. Szé- pen u- szik a vad- ká- csa /j/a vi- zen,

Szé- pen le- gel a gu- jám a ré- ten,

Szé- pen szól a csen- gő an- nak a nya- ká- ban,

Ti- /j/ed le- szek én, ba- bám, nem so- ká- ra.

2. vsz.

mi- kor - gényt a- zért még a

2. Szép horgasi lány, mikor hozzád jártam,
 Karja/j/id közt más legényt találtam.
 De/j/én azért nem hányom a te szemedre,
 Él még a jó anyád, juttassa /j/eszedbe.

110.

♩ = 108

1/

2/

3/

1. Fáj a szí- vem egy fe- ke- te csi- kó- ra,

4/

De még job- ban egy szép bar- na kis- lány- ra,

5/

Hat fe- ke- te szí- laj csi- kó van a mé- nes- be,

6/

A- zért va- gyok a sza- bad- ka- /j/i egy- gyes- ben.

2. vsz.

2.3. vsz.

2/

4/

5/

6/

el- in- -tok- ban -mi, va- la- mi. Fáj a szí- vem

Más ül az ö-

3. vsz.

1/

2/

3/

Vár- ta- lak szom- bat so-

2. Jaj de sokat elindútam hozzátok,
Kaputokban úgy elfogott a bánat!
Kaputokba úgy elfogott, tyuhaj, valami, valami,
Fáj a szívem, ki nem tudom mondani.

3. Vártalak, babám, szombaton este soká/j/ig,
Éjfél után két vagy három órájig.
Nem győztelek, babám, várni, ne is gyere már.
Más ül az ölembe, te nem köllesz már!

Horgos, 1969. III.

Földi Mihály /1914/.

111.

♩ = coa 120

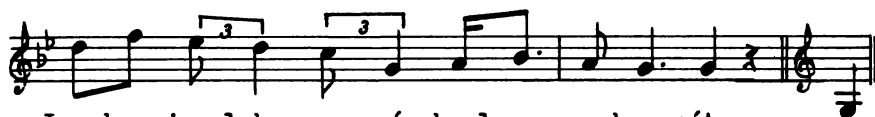
1. É-des-a-nyám ak-kor kez-dett si-rat-ni,

Mi-kor a ko-fér-ba kez-tem pa-kol-ni,

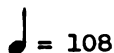
É-des-a-nyám, ne si-rass, kö-szö-nöm a ne-ve-lést!

Le-ha-ju-lok, meg-csó-ko-lom a ke-zét.

2. Sarkon van a kisangyalom tanyája,
 Odalátszik piros paplanyos ágya.
 Fújja a szél, lengeti, katonának kell menni,
 Szép vagy, babám, nehéz tölled elválni.

Királyhalom, 1969.III. Sánta Mátyásné Badár Amália/1900/.

 = 108

1. Csil-la- gos ég ha be- bo- rul, ki- de- rül,

Szép ked- ve- sem, ha meg-lát is, ki- ke- rül.

Ne ke- rülj ki, szép ked-ve-sem, ha le- net,
kis-an- gya-lom, ha sze- retsz,

Ne szo- mo-ritsd az én ár- va szí-ve- met!

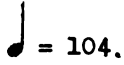
2. Láttam én már beborulni az eget,
Kisangyalom elválással fenyeget.
Válj el, válj el, kisangyalom, nem bánom,
Bus a szívem, de vigabbnak találom.

3. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
Mondd meg nékem, barna kislány, hová mégy!
- Elmegyek a régi szeretóm után,
Megkérdezem, szeret-e még igazán.
4. Tizenhárom fodor van a szoknyámon,
Azt gondoltam, férhez megyek a nyáron.
De már látom, nem lesz belőle semmi,
Tizenkettőt le kell róla fejteni.

Királyhalom, 1944.II. és 1969. III.

Sánta Sándorné Badár Amália /1900/.

113

 = 104.

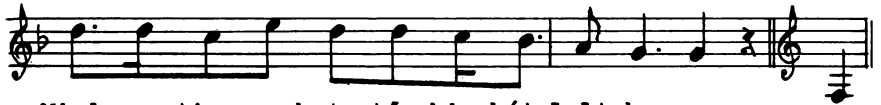
1. Már mi- kor én ti- zen-nyolc- é- ves vol- tam,

Már ak- kor én há- za sod- ni in- dul- tam.

A ta- nyá- kon ti- zen-két- lánt meg- kér- jem,

Mind a ti- zen- ket- tő hi- bát lelt ben- nem.

2. Az egyiknek kicsi voltam, az volt baj,
 Másodiknak csalfa voltam az volt baj.
 Harmadiknak, hogy a szemem kékellik,
 Negyediknek büszkeségem nem tetszik.

3. Ötödiknek: mért nem jöttem hamarább,
Hatodiknak: mért nem jöttem paripán.
Hetediknek, hogy nincsen édesapám,
Nyolcadiknak, mér nincsen édesanyám.

4. Kilencedik pipa füstjét nem állja,
Tizediknek göndörhajú babája.
Tizenégyediket anyja nem adja,
Tizenkettedik nem megy férjhez soha.

5. Így hát akkor fölakasztom magamat,
Gyalázattal élem a világot.
A tanyákon kizenkét lányt megkértem,
Tizenkettőből egy sem jutott nékem.

Királyhalom, 1944.II.

Császár Ferencné
Szeles Teréz /1894/.

$\text{♩} = 100$

1. Á- gas- bo- gas a di- /j/ ó- fa le- ve- le,

Csak egy kis- lány ne- ve- lő- dött a ked- vem- re.

Kék a sze- me, szem- öl- dő- ke de fe- ke- te,

Az Is- ten is szá- móm- ra te- rem- tet- te.
én- ne- kem

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

115

♩ = 69

1. Új a ko-csim, va-sal-tat-ni a-ka-rom.

Es-ki-vő-re vi-szik az én ga-lam-bom.

Zo-ko-gá-sa ki-hal-lik a pusz-tá-ba,

Fáj a szi-ve,maj meg ha-sad u-tán-na.

2.3.4.vsz.

4.vsz.

szé-le o-jan szi-ve
-tött a -sza ki
sze-me

2. Nincsen széle a mostani kendőnek,
Nincsen szive a mostani legénynek.
Veszek ojan kendőt, mejnek széle lesz,
Választok szeretőt, mejnek szive lesz.

3. Ki/j/öntött a Maros vize messzire,
De sok kislány szeretőjét elvitte.
Halássza ki minden lány a magá/j/ét
Ne ölelje, ne csókolja a másét.

4. Apró szeme van a tiszta buzának,
Gyenge szive van a mostani lánynak.
Gyenge szive fájdalomába meghasad,
Szeretője katonának bemarad.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

116

♩ = 112

Két nyár- fa közt be- sü- tött a hold- vi- lág,

Az én ba- bám ab- ba fé- sü- li ma- gát.

Il- lik a, haj-lik a gön- dör ha- ja százfelé hajlik a vál- lá- ra.

De sze- ret- nék vé- le jár- ni a bál- ba.

Királyhalom, 1944. II.

Dabis Mátyás /1896/.

Turu Péter Pálné

Laci Rozália /1900/.

117

♩ = 96

1. Szép a bá-rán sző-re de, de ha rac-ka.

El va-gyok én a ba-bám-tól áz-tat-va, /hej,de/

Maj lesz még a bá-rány sző-re fe-ke-te,

Le-szek én még a ba-bám-nak ked-ve-se.

2. Mogyorófa /j/ága jaj, de leveles,
 Mondd meg nekem, kedves babám, kit szeretsz?
 - Nem szeretek rajtad kívül egyebet,
 Téged választottalak szeretőmnek.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/

118

Rubato ♩ = 80 - 72

1. Da- ru- ma- dár ma-ga- san száll szé- pen szól,

Ha- rag- szik a kis-an- gya- lom, mert nem szól.

Ak- kor szól- jál, kis-an- gya- lom én- hoz- zám,

Majd ha az a da- ru- ma- dár visz- sza száll!

2. vsz.

2.3. vsz.

3. vsz.

ár- va

-/j/edér
-lással

-gya- lom az én

2. Darumadár, ide többé sose szállj,
Az én szívem a ti/j/edér sose fáj!
Fájt ezelőtt árva szívem utánad,
De már mostan megepeszti a bánat.

3. Kék szivárvány koszorúzza az eget,
Az én rózsám elválással fenyeget.
/: Válj el tőlem, kisangyalom, nem bánom,
Hagyjad az én beteg szívem, hagy fájjon! :/

Horgos, 1972. VII.

Magócsi Andrásné
Varga Etelka /1913/.

119

♩ = 94 - 98

1. Ez a táb-la ku-ko-ri-ca de sár-ga,

Ta-lán bi-zony e-só-be lett ka-pál-va.

E-só se volt, még is meg-nyótt ma-gas-ra,

Most va-gyok a sze-re-tóm-mel ha-rag-ba.

2.vsz. 1/

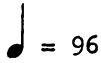

nem egy-

2. Sárgadinnye nem eggyez a göröggel,
Az én szivem nem eggyez a ti/j/eddel.

/: Mer a ti/j/ed csalfasággal van tele,
Megcsalnád az enyimet, ha lehetne. :/

120

 = 96

1. E- sik e- só, Bács-al- más-ról fúj a szél,

Az én ró- zsa- m vi- zi- tá- ci- /j/ó- ra mén.

Ha be- ma- rad, í- rok ne- ki le- ve- let,

Ha /j/a szí- ve kő- ből lessz is, meg- re- ped.

2. El kell menni katonának messzire,
Itt kell hagyni a babámat, nincs kire.
Térád hagyom, legkedvesebb barátom,
Viseld gondját, még a császárt szógálom!

3. Bádokolják a horgosi templomot,
Kilenc kislány hordja fel a bádogot.
Kilenc kislány, kilenc barna legénnyel,
Mindegyik a maga szeretőjével.

Horgos, 1972. VII.

Magócs Andrásné
Varga Etelka /1913/

121

♩ = 108

1. Már- ci- us- ban ruk- kol- nak a ka- to- nák,

De sok kis- lány vár- ja ha- za az u- rát.

En- ge- met is vár ha- za az én é- des- a- nyám,

Azt sem tud- ja, hogy a sir- ba nyug- szok már.

2. Édesanyám, ha fel akarsz keresni,
 Doberd/j/i csatatérre gyere ki!
 Megtalálod siromat egy te/j/arózsánál,
 Fejfámat a reguta- virágonnál.

3. Édesanyám, adjon Isten jóestét,
Hazajöttem, mint egy váratlan vendég!
Készíjj, anyám, jó vacsorát, se, de jó ágyat,
Gyenge /j/a testem, Doberdóba /j/elfáradt.

Horgos, 1942. XI. és 1969. III.

Földi Mihály /1914/.

122

♩ = 112

Ki- ráj- hal- mi de va- sút- ál- lo- má-, son

Áll egy gő- zös, hej a ne- gye- dik vá- gá- nyon.

Az el- ső- nek, jaj de fűs- től a ké- mén- nye,

A- zon/visz- nek az o- rosz ha- tár- szél- re.

Királyhalom, 1972. VII.

Tukacs István /1917/.

123

♩ = 120

1. É- des- a- nyám, van egy in- gem szeny-nyes-be,

Ki- lenc he- jen ver- ték be a fe- je- met.

Ki- lenc he- jen var- ta be a fe- je- met a fő- or- vos,

Egy kis- lá- nyért ve- re- ked- ni, de ba- jos.

Var.

2. vsz.

in- gem Vi- gyen el kend a pi/ j/ ac- ra meg- ven- ni
Ott is ott lessz az én ró- zsa- m

2. Édesanyám, ha megunt kend tartani,
Vigyen kend el a piacra eladni!
Ott is ott lessz az én rózsám megvenni,
Ezüst pénzzel fogja kendet fizetni.

♩ = 138 - 142

1/_____

1. Már mi- ná- lunk rës-tán szór-ják a bú- zát,

Hát- ra- fe- lé fúj- ja ja szél a por-ját.

Hát- ra fe- lé fúj- ja ja szél a ken- dóm, a ken- dóm,

Mit ta- ga- dod, én is vol- tam sze- re- tőd.

2. vsz.

Kis- ker- vág- ja

2. Kis kertembe kinyíltott már a májva,
Nincsen ojan legény, aki levágja.
Majd levágja jaz őszi szél, a harmat, a harmat,
Barna kislány megmaradhatsz magadnak.

125

♩ = 120

1. Ruk-kol- nak a ki- ráj- hal- mi le- gé-nyek,

Jaj de ne-he- zen bú-csú-z-nak el sze-gé- nyek.

Is- ten ve-le- tek, szer- vusz lá-nyok me-gyünk már,

É- des- a-nyám, a sze- re- tóm de saj- nál!

sű - rű er- dő
hoz - zád

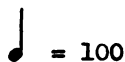
2. Addig megyek, még a szememre látok,

Még egy sűrű erdőre nem találok.

Sűrű erdő közepében kaszárnya,

Oda leszek három évre lezárva.

126

 = 100

1. Túll a Ti-szán csi-kós le-gény va-gyok én,

Har- minc-há- rom csi-kó- ra vi- gyá-zok én.

Gye-re, ba-bám, té-ritsd meg a mé-nes e- le- jét,

Ne le-gel- je le /j/a ró- zsa le- ve-lét!

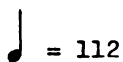
2. Túl a Tiszán van egy karó le/j/ásva,
 Oda van a kis pejlovam pányvázva.
 Elszakadt a kis pejlovam pányvakötele,
 Régi babám, jutok-e még eszedbe?

3. Túl a Tiszán lekaszálták az árpát,
Elvágják a kispacsirta jobb szárnyát.
Búsul szegény kis pacsirta a szárnya után,
Én is búsulok a szeretóm után.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/

127

 = 112

1. Pi- ros al- mát nem jó két- fe- lé vág-ni,

Ha nem sze- retsz, nem mu- száj hoz- zám jár-ni.

Ha nem sze- retsz, ne ül- jél /j/az á- gyam szé- li- re,

Ne ka- csin- gass vi- lá- gos- kék sze- mem- be!

2.3.vsz.

1/

fo- gad- tál
ö- li- be

2. Azt hallottam, meg akarsz házasodni,
Eredj ki az ég alá fohászkodni!
Jusson eszedbe, babám, mit fogadtál,
Hogy engem egy más kislányért elhagytál!

3. Cigaretta megégette a számat,
Az én rózsám mással éli világát.
Mással éli, más ül az ülibe,
Más kacsingat világoskék szemébe.

Királyhalom, 1944. II.

Turu Péter Pálné
Laci Rozália /1900/.
Szűcs Józsefné
Laci Terézia /1903/.

128

♩ = 96

1. Ne félj, kis-lány, nem lesz min- dig i- bo- ja,

Me-nyecs- ké- nek is kell len- ni va- la- ha.

Me-nyecs-ké- nek szé- pen be- szél- get az u- ra,

Be- szél- ge- tés köz- ben né- ha meg is csó- kol- ja.

2. vsz.

3. vsz.

-vér- je/j/i- met. Hogy- ha meg- for- ga- tom a

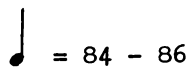
2. Októberba be kell nékem rukkolni,
Sajnálom a szüle/j/imet itthagyni.
Sajnálom az apámat, az anyámat, a
Testvérje/j/imet, meg a szép szeretőmet.

3. Testvérje/j/im, arra kérlek titeket,
Gondját viseljétek a szüle/j/imnek!
Énre/j/ám is gondot visel a két karom,
Hogyha megforgatom a fegyverem és bajnétom.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

129

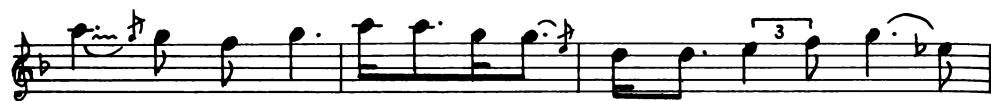
 = 84 - 86

1. E- sik e- ső, sá-ros lesz a nagy-út- ca,

Meg- lát- szik a lo-pott ló- nak a nyo- ma.

Gye- re, ba- bám, sö-pörd el a lo-pott ló nyo- mát,

Még az éj- jel tē-rád köl-töm az á- rát!

2. Nem idevaló születés vagyok én,
 Messze földről vándoroltam ide /j/én.
 Így jár, aki messze földről ide vácórol,
 Nincs babája, ki vállára boruljon.

Horgos, 1969. III.

Földi Mihály /1914/.

130

♩ = 90

1. Jó bort i- szok, di-/j/ó-fá-val tü- ze- lek,

Kis pej- lo-vam csár-da /j/előtt fe-sze- leg.

Szép csár-dás-né, ā- ra ké- rem, néz- ze meg,

Raj- ta van- e a lo-va-mon a nye-reg!

Job-

Meg-

Mert

2. Lovam hátán férecsúszott a nyereg,
Nem jó nyergelte fel ez a rossz gyerek.
Megtanítom a fi/j/amat nyergelni,
Jobban tudja a lányokat szeretni.

3. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
Mond meg nékem, barna kislány, hová mégy!
- Elmegyek a régi szeretóm után,
Megkérdezem, szeret-e még igazán.

4.- Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
Mondd meg nékem, barna kislány, hová mégy!
- Elmegyek eggy új szeretőt keresni,
Mert a régit meguntam már szeretni.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

131

♩ = 100

1. Szé- ged fe- lől jön egy da-los pa- csir- ta,

Ki van an-nak mind a két sze- me sír- va.

Szár-nya a- latt hoz egy ró- zsás le- ve- let,

Rá van ír- va, hogy a ró-zsám nem sze-ret.

2. Addig megyek még a szemémmel látok,
Még egy sűrű erdőre nem talállok.
Sűrű erdő közepébe kaszárnya,
Oda lészék három évre bezárva.

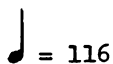
3. Addig iszok, még az erszényem bírja,
Ha nem bírja, kocsmárosné felírja.
Írja fel a rézfokosom nyelére,
Hány itce bort ittam nála hitelbe!

4. Addig mēgyēk, még a szemēmmel látok,
Még ēgy sūrū erdőre nem talállok.
Sūrū erdő közepébe a sírom,
Megūzenēm az anyámnak ne sírjon.

Horgos, 1942. XI.

Szeles János /1923/.
és fiatal legények.

132

 = 116

1. Kék pánt-li-ka a ha-ris-nyám kö-tő-je,

Nem is le-gény, ki-nek nincs sze-re-tő-je.

Lám, én-né-kem va-sár-nap is ki-nál-ko-zott egy,

I- mád-ko-zott, hogy le-gyek sze-re-tő-je.

2. - Barna legény, hová hajtod az ökröt,
 Talán bizony kiskertemben bekötöd?
 Oda bizony, barna legény, sej, de nem kötöd,
 Gyenge a rozsmaring szára, letöröd.
 - Ha letöröm, megfizetem annak az árát, a dallam
 Barna kislány, mégis járok tehozzád! 2.felére

3. Ég a villany a függönyös szobába,
Barna kislány szomorkodik magába.
Ne szomorkodj, barna kislány inkább gyere ki,
Páros csókkal várlak téged ideki!
4. Még azt mondják, nem leszek a babámé,
Pedig én már úgysem leszek a másé.
Megmutatom én ennek a betyár világnak,
Párja leszek én őszre a babámnak.

Horgos, 1942. II.

Krekuska György/1923/.

133

♩ = 98

Fe-renc Jós-ka há-rom-szi-nű lo-bo-gó-ja

De sok ma-gyar fi-/j/ú es-kü-dik a-lat-ta.

Há-rom ú-ját e-me-li-ja ma-gos ég-be,

Úgy es-kü-szik föl a há-rom esz-ten-dő-re.

Királyhalom, 1972.

Raffai Ferenc /1896/.

134

♩ = 108

1. Ti- szá- rúl, Du- ná- rúl jön egy {hi-deg fel- hó,
je-ges

E-ressz be, Ma-ris- kám, mert még ver az es- só!

Szür-ke kö-pö-nye- gem á- zik, kis pej-lo-vam lá-ba fá-zik,

Je-ges a kan-tár-szár,gyen-ge ka-rom fá-zik.

2. Verje még az Isten azt az édesanyát,
Aki /j/a császárnak neveli /j/a fiát!
Tizennyolc évig magának, tizennyolc év után másnak,
Tizennyolc holnapot szolgál a császárnak.

Királyhalom, 1944. II.

Bartha László /1914/.

135

♩ = 96 - 100

1. Há-zunk e-lőtt, ba-bám, van egy ma-gas nyár-fa,

Az a- latt van, ba-bám, há-rom pi-ros ró- zsa.

Ró- zsa is van raj-ta, csak még le-vél nin-csen,

E- redj fér-hez, ba-bám, ver-jen meg az Is- ten!

2. El is megyek, babám, meg is házasodok,
 A te bús szivedre nagy bánatot hozok.
 Fordítsd meg a színét a nyárfa levélnek,
 Te meg, barna kislány, ne higgy a legénynek!

Horgos, 1942. XI.

Földi Mihály /1914/.

136

Poco rubato ♩ = 96

1. Sej, most kezd-tem egy fe-hér ken-dőt vi-sel-ni,

Most kezd-tem egy bar-na kis-lányt sze-ret-ni.

Úgy a-kar-tam sze-ret-ni, hogy ne tud-ják,

Sej, a csil-la-gok rám vi-lá-go-si-tot-ták.

Vált.

1/

kezd-

2. Sej, két partja van a zavaros Tiszának,
Közepébe fehér galamb leszállott,
Két szárnyával vágja széjjel a habot,
Sej, most tudtam meg, hogy a babám elhagyott.

3. Sej, piros alma kigurult a kosárból,
Nincsen, aki megtörölje a sártól.
Én felveszem, megtörölöm a sártól,
Sej, csókot várok estére /j/a babámtól.

4. Sej, éjjéltájban kezd a csillag ritkulni,
Kelj fel, betyár, ha /j/el akarsz indulni!
- Fel is kelek, mert nem bírok aludni,
Sej, a szerelem nem hagy engem nyugodni.

5. Sej, két nyárfa közt besütött a holdvilág,
Barna kislány abba fésüli magát.
Fésüli /j/a fekete göndör haját,
Sej, szombat este úgy várja /j/a babáját.

Horgos, 1969. III.

Krekuska György /1923/.

137

♩ = 96 - 100

1. Ősz-sze-fo-jik a Kis-kő-rös a Du-ná-val,

Ősz-sze-il-lik a szó-ke /j/a bar-ná-val.

Mit bá-nom én, hogy-ha il-lik, hogy-ha de nem is,

Szó-ke ja szeretőm, szóke va-gyok ma-gam is.

Var. 1.vsz.

2.vsz.

2.3.vsz.

hogy-ha de Ma-ris-ka /j/a fe-lej- jár
sem ó -gya-

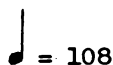
2. Ablakaimban három cserép muskátli,
Ha nem szeretsz, nem muszáj hozzám járni!
Mariska /j/a nevem, el sem tudom felejtetni,
Igy jár, aki /ja más babáját szereti.

3. Nem fuj már a szél, nem forog a szélmalom,
Nem levelez az én csárdás galambom.
Nem kell nekem sem levele, sem ő maga,
Legyalázott már véle az édesanyja.

Horgos, 1942. XI.

Vincze István /1924/
és legények.

138

 = 108

1. Osz- sze- fo- jik a Kis-kő-rös a Du- ná- val,

Osz- sze- il- lik a sző- ke /j/a bar-ná- val.

Mit bá- nom én hogy-ha il- lik, hogy-ha de nem is,

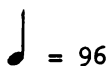
Bar- na /j/a sze-re-tőm, bar-na va-gyok ma- gam is.

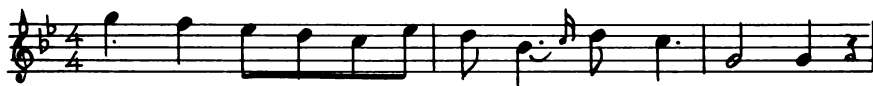

Ma-ris- ka /j/a fe- lej- jár

2. Ablaka/j/idba három cserép muskátli,
Ha nem szeretsz, nem muszáj hozzám járni.
Mariska /j/a neved, elsem tudom felejteni,
Igy jár, aki /j/a más babáját szereti.

139

 = 96

Sej, haj, Nagy-hor-go-son szé-pen trom-bi- tál-nak,

A le- gé- nyek mind egy sor-ba áll- nak.

Mind- é- gyik- nek ott a sze-re- tő- je,

Sej, haj, csak az e-nyém maradt ki kö- zü- le.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János

/1876/.

140

♩ = 104 - 108

Sej, haj, li- ba, li- ba, sár- ga- lá- bú li- ba,

Hi- va- ta- los va- gyok a lag- zi- ba.

Mit ér né- kem az o- jan la- ko- da- lom,

Sej, haj, a- mi- be- /j/ a ba- bám a meny- asz- szony!

Horgos, 1942. II.

Krekuska György /1923/.

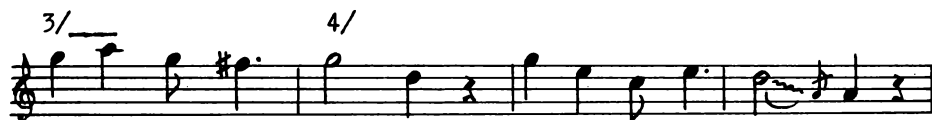
♩ = 116

1. Rán-cos szá-rú kis-csiz-mám, szög-re van a-kaszt-va,

Gye-re csár-dás Ma-ris-kám, húzd fel a lá-bam-ra!

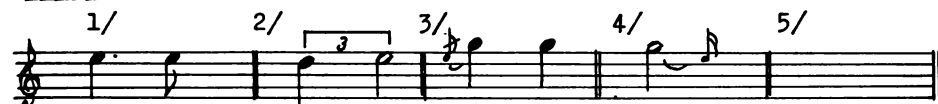

Úgy is tu-dom, sej, haj, ott an-nak a hē-je,

Még az éj-jel, Ma-ris-kám, csárdást já-runk benne!

2.vsz.

kis su- Ma-ris- Úgy-is sej-

2. Bodorszórú kis subám szög-re van akasztva,
Gyere, csárdás Mariskám, akaszd a vállamra!
Úgyis tudom sej,haj, ott annak a hēje.
Még az éjjel betakarlak véle.

142

♩ = 116

1. Sej, haj, har-ma-tos a ku-ko-ri-ca le-ve-le,

U- tol- já- ra vol-tam ná- lad az es- te.

U- tol- já- ra fog-tam aj-tód hú- zó- ját,

Sej, haj, ad-jon Is- ten, ba-bám, sok jó éj-sza-kát!

2. Sej, haj, ne feküdj a szénaboglya tövébe,
 Körül van az rózsafával ültetve.
 Könnyebb volna száz rózsafát kivágni,
 Sej, haj, mint tetőled, kisangyalom, elválni.

143

♩ = 96

1. Mi- kor men-tem, ba- bám, az el- ső so- ro- zat- ra,

Fe- hér in- gem vág- tam le /j/a pad- ló- ra.

Köny- nyes szem- mel néz- tem a tiszt u- rak- ra

Hogy a ma- gyar ne- vem szerb betű- vel van ir- va.

2. Mikor mentem, babám, szép Horgasból kifelé,
Lányok kísérték az állomás felé.
Kezet fogtam mindegyikkel sorjába,
Sej, a régi babám hagytam legutoljára.
3. Add ide hát, babám, azt a picci kezedet,
Mer én téged oj igazán szeretlek!
Jártam hozzád sok esőbe, nagy sárba,
Ugye, régi babám, nem esik az hi/j/ába!

144

♩ = 148

1. En- nek a Bö-zsi- ké- nek sar- kon van a há- za,

Lim- bés- lom- bos nyár- fa van az ud- va- rá- ba.

Lim- bés- lom- bos nyár- fa, lē- haj- lik az á- ga,

En- nek a Bö-zsi- ké- nek én lē- szék a pár- ja.

2. vsz.

Ez a - ha be-

2. Ez a kis Bözsike hogyha bemegy a boltba,
Azt kérdi, hogy van-e vőlegény-bokréta.
Feleli ja zsidó boltoslegény néki:
- Talán a kis Bözsike férjhez akar menni?

Királyhalom, 1969. III.

Sánta Mátyásné
Badár Amália/1900/.

146

$\text{♩} = 104$

1/ _____ 2/ _____

Cson-go-rá-di, ij, cson-go-rá-di bi-ró ka-pu-já-ba

1/ _____ 2/ _____

Meg-bot-lott a, meg-bot-lott a kis pej-lo-vam lá-ba.

3/ _____

Majd le-/j/es-tem ró-la, rab is let-tem vol-na,

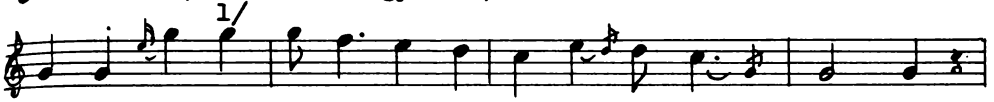
1/ _____ 2/ _____

Ha /j/a bí-ró ki-sebb lá-nya sze-re-tóm nem vol-na.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

$\text{♩} = 92 - 96$ /fokozatosan gyorsul/

Kar-lo- vá-ci ka-szár-nyá-ra rá-szál-lott egy gó- ja,

Vi-zet ho-zott a szá-já- ba /j/a re- gú- ták szá-má- ra.

Mosd-ja-tok, re-gu- ták, mert po- ro-sak vagy- tok,

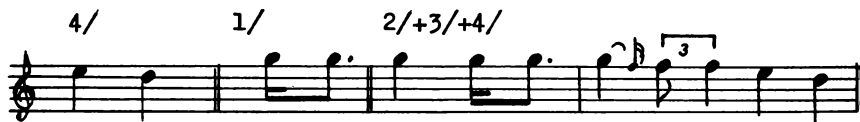

Azt csak a jó/j/Is-te-n tudja mi- kor sza-ba- dul-tok!

tuz- ol a -bem-áll egy voj-ník a -dér- ba

5.vsz. 6.vsz.

Köny-nye -nak a ad- tam egy uj ré-gú-tá-nak

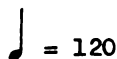
NB A lényegtelenebb apróhangok nélkül.

2. Karlováci kikötőben áll egy hajó,
Négy sarkában ki van tűzve a nemzetiszín zászló.
Fujja /j/a szél, fujja, hazafelé fújja,
Tizennégyes öreg bakák jönnek szabadságra.
3. Reggel mikor fúj a trubács, sztrojba kellett állni,
Elébem áll egy büszke káplár elkézd ki/j/abálni,
"Na lévo, na dėsno", ki/j/áltja /j/a káplár!
"Dobro vojniki" a magyar gyerek, mondja /j/a kapitány.
4. Délbe, mikor fúj a trubács, sztrojba kellett állni,
Belenéztem a kondőrba, mi lesz a menázsi.
Nem volt egyéb semmi: bab, rizskása, gersli,
Jaj, Istenem de nehéz vót a komiszt megszokni!
5. Mikor keztem abférolni, puska volt az első,
Sírt a bundás, hullt a könnye, mint a záporessó.
Ne sírj, bundás, ne sírj, eltelik az idő,
Nékem is volt, de már elmúlt a másfél esztendő.
6. Pokrócomnak a négy sarkába varrtam a nevemet,
Odaadtam egy új régutának, hogy szolgálja őtet.
Ne sírj, bundás, ne sírj, eltelik az idő,
Nékem is volt, de már eltelt a másfél esztendő.

Horgos, 1969. III.

Földi Mihály /1914/.

148

 = 120

I- haj- la, ezt a kis-lányt nem az any- ja ne- vel- te,

I- haj- la, kis pa-csir-ta bo-roz-dá- ba köl-töt-te.

Nem kell né-ki é- des-any-ja tisz-ta se-jem dun-ná- ja,
duny-há- ja,

I- haj- la, be- ta- kar-ja sze-re-tő- je su- bá- ja.

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné Földi Erzsébet /1912/.

Pataki Péterné Bognár Mária /1908/.

Ihajla, nemsokára asszon lëssz a lë/j/ánból,
Ihajla, kerek kontyot fonynak majd a hajából.
Kerek kontyot jaj de sokan, jaj de sokan męgnézik,
Ihajla, jaj de sokan, jaj de sokan irígylik.

Királyhalom, 1972. VII.

Bagi Illésné Hirsman Piroska/1925/.

149

♩ = 120

A hor- go- si, a hor- go- si bí- ró ka- pu- já- ba

Meg bot- lott a kis pej- lo- vam lá- ba.

Bi- zo- nyá- ra le /j/ is es- tem vol- na,

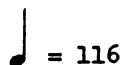

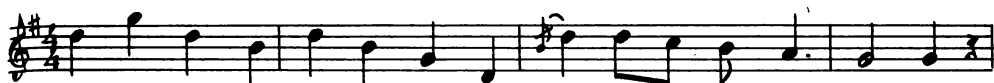
Ha a fa- lu leg- szebb lá- nya sze- re- tőm nem vol- na.

Horgos, 1942. XI.

Erdélyi Károlyné
Pernyész Veronka/1905/.

150

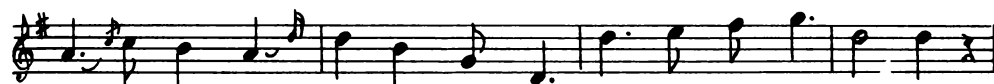
 = 116

1. Sza-bad-ka- i sé- ta- té- ren, sej, kék-i- bo- la nyi- lik,

Ma- gyar hu- szár ma- sé- ro- zik, sej, kö- rül- kö- rül né- zik:

Ne ke- ring- jél ma- gyar hu- szár, le- /j/ e- sel a ló- ról,

Nincs it- ten az é- des- a- nyád, sej, a- ki meg- si- ras- son!

2. Ne sirasson engem senki, sej, jól vagyok tanítva,
 Sem faluba sem városban, sej, le nem esék róla,
 Mert a huszár a nyeregbe bele van teremve,
 Mint citrusfa, de a jó földbe, sej, bele gyökerezve.

Horgos, 1942. XI.

Molnár János /1876/.

151

Rubato ♩ = 88 - 92

1. Dom-bon van a, par-ton van a kis- an-gya-lom ta-nyá- ja,

Ide lát-szik, i- de lát-szik an-nak az al- ma- fá- ja./mert/

Kör-nyes-kö-rül fuj- ja /j/a szél a sok szek-fút,ré-zédát,/de/

Nem ta-po-som,nem gá- zo-lom több va-sár-nap dél-u- tán.

2. Csak titokba /j/akartalak,kisangyalom,szeretni,
 De már látom,de már látom,ki kell ennek derülni/mert/
 Megtudta /j/az édesanyád /hogy/ én téged szeretlek,
 De kitiltott a faluból, hogy el ne vehesselek.
 De /j/én azért nem átkozlak,a jó Isten verjen meg
 Könnyeidtől a zsebkendőd soha ne száradjon meg! 3-4 sor
 dallamára

Poco rubato ♩ = 84

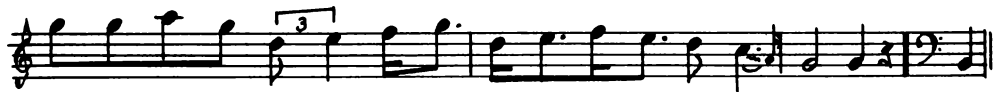
1. Mi-kor mőn-tem O-lasz-or-szág hő-gyes-vől-gyes ha-tá- rá-ba,

Hullt a go-jó, mint a zá-por, lő /j/a sva-rom-lé-ni- já- ba.

Hej, te kö-gyes Is- ten, mentsd még az én é- le-té- met,

Hogy még ec-cőr mög-lás-sam a kö-kény sző-mű szere-tő-met!

2.vsz.

Sej, ma-gam fa- lu- Maj léssz ú-ti tár-sam A- ki

2. Mikor möntem hazafelé, sej, magam falujába,
Egész uton gondolkoztam, ki lössz az én utitársam.
Maj lössz útitársam az én kisangyalom szíve,
Aki /j/éngöm kikisért a bosznijai csatatérre.

Királyhalom, 1972. VII.

Raffai Ferenc/1896/.

153

♩ = cca 108

Ha fel-me-gyek, sej, ha fel-me-gyek a pé-tervári hegyekre,

On-nan né-zek, sej, on-nan né-zek le /j/a lány se-re-gé-re.

On-nan né-zem, me-jik-nek van, sej, de me-jik-nek van babája,

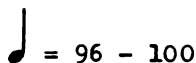
Me-jik-nek nyilik, mejiknek hajlik rózsza /j/az ablaká-ba.

2. Volt zsebkendőm, de nincsen kendőm, babám, egyet adhatnál,
Két szélébe, de közepébe rozsmaringot varassál.
A széle is sárgával van, hej, de libeg-lobog a széle./am/
Most tudtam meg egy kishorgosi lánytól, kinek van szeretője.

Horgos, 1972. VII.

Gyarmat György /1900/.

154

 = 96 - 100

1. Sü-rű /j/apró szeme van, sü-rű /j/apró sze-me van a bu-zá-nak,

De szép göndör haja van, de szép göndör haja van a babámnak.

Gön-dör ha-ját száz fe-lé fűj-ja /j/a szél,

Lá-tod, ba-bám se-je haj, látod, babám, nem igazán szerettél!

2. vsz.

- tél ki /j/a

2. Temetőbe láttalak, temetőbe láttalak meg először,
Mikor az édesanyád, mikor az édes jó anyád temették.
Úgy néztél ki /j/a gyászfekete ruhában,
Mind egy hervadt lili/j/om, mint egy hervadt
lili/j/om a pohárban.

Horgos, 1972. VII. Monostori Antalné Erdélyi Emilia /1919/.

155

Poco rubato ♩ = 90

Ka-pi-tány úr ki-húz-ta, ka-pi-tány úr kihúzta már a kardját,

Ko-lo- né-ba ál-lít-ja, ko-lo-né-ba ál-lítja /j/a századját.

Büszkén mondja, kihajlik a nye-reg-ből, nyeregből,

Még a nap is szebben süt, még a nap is szebben süt le az égből.

Horgos, 1969.

Seregi Bálint /1897/.

156

♩ = 92 - 96

1. Felszántatom, se-je-haj, felszántatom a hor-go-si nagy utcát,

Ve-tek be- le pi-ros pün-kös- di ró- zsa- t.

Ma- ga- mat is be- le ve- tem,

Be- lé- ve- tem vi- rágnak, a- ki szeret, majd leszakaszt magának.

2. Felszántatom, seje haj, felszántatom a horgosi temetőt,
Vetek bele a lovamnak legelőt.
Vetek bele szénát, zabot,
Rozmaringot, rezedát, minden kislány ölelje a babáját.

3. Szánt az eke, seje haj, szánt az eke a horgosi határba,
Kemény a föld, még az eke se járja.
Ojan kemény, még az eke,
A gózeke se járja, minden lánynak reguta a babája.

157

♩ = 120

1. É-des, kedves a-nyám, é-des, kedves anyám, mért szültél a világra,

Mért nem dobtál inkább, mért nem dobtál inkább a zavaros Tiszába?

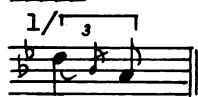

Ti- sza vi- ze vitt volna /j/a jeges Duná- ba.

Hogy ne lettem volna, bár ne lettem volna senki megunt babája.

2. vsz.

pá- ros

Nincsen szép sze-

el-ment ö-rök-

2. Nincsen páros csillag, nincsen páros csillag,
mind lehullott a földre.

Nincsen szép szeretóm, nincsen szép szeretóm,
mert elhagyott örökre.

Ha jelhagyott, mit tehetek, elment örökre,

Még a síron tull is, még a síron tull is csak ő jár az eszembe.

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné Földi Erzsébet/1912/.

♩ = 126

Egy sü-veg al-ma, Tíz,tíz,tiszta víz,Ángyom asszony kislánya
 két sü-veg al-ma, belehalt a Tiszába.
 három sü-veg al-ma,
 négy sü-veg al-ma,
 öt sü-veg al-ma,
 hat sü-veg al-ma,
 hét sü-veg al-ma,
 nyolc sü-veg al-ma,
 kilenc sü-veg al-ma,
 tíz sü-veg al-ma,

Szed-jünk ősz-sze csinteket, cserepeket, av-val halász-szuk ki!
 csontokat,

Amott van egy kis ház,Sütik,főzik a hurkát,Kértem tőle,de nem ad,

Még azt mond-ja po- fon vág, po- fon ám a kis- ku-tyát,
 an- nak is a vő- lu-kát!

El-sza-ladt a lá-bos, te-le rántot-tá-val,fa-zé-kas-tól,
 u-tán-na a mol-nár

-tól,tól, fa-zé-kas- tól.

"Ez úgy van, a gyerekek hintáznak, és mindenkinek addig szabad vót, amíg ez a szöveg el nem mondódott."

Horgos, 1972. VII.

Magócsi Andrásné
Varga Etelka /1913/.

159

♩ = 128

Ē- re, ka- kas, ē- re tyúk, ē- re van a gyalog- út.

Hopp, Sá- ri, ma- rok- ba, rúgd a Jan- csit ó- dal- ba!

Pi- tyi Pal- kó, mit csi- nász, éj- jel nap- pal szungykász!

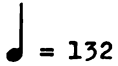
Lackot, lac- kot egy- be- rak- juk, csücsüljünk le, lányok, csücs!

"Ketten összekapadoztunk, és még montuk, addig ugrádoztunk, és a végén lecsücsültünk, nagyot."

Királyhalom, 1972. VII.

Bagi Illésné
Hirsman Piroska /1925/.

160

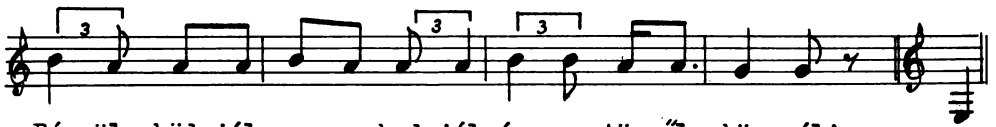
 = 132

Fe- hér li- li /j/om szál, u-gorj a Ti- szá- ba,

Fü-röd- jél meg ben- ne az ün-nep nap-já- ra!

Fé-sül- köd-jél, mo- sa-kod-jál, és meg tö-rül- köz-zél!

"Ezt úgy játszottuk: körbeátunk, és mēnve játszottuk, és amikor készen lettünk, akkor újra keztek."

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet/1912/.

161

♩ = 120

Kis ká-csa für-dik fe-ke-te tó-ba,

{ Any-já-hoz ké-szül Len-gyelor-szág-ba.
 { Any-já-hon

A-ra-nyos a há-ta, e-züs-tös a tol-la,

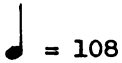
For-dújj ki, for-dújj ki, a-ra-nyos Ma-ris-ka!

"... Kőrbe átunk, amikor azt montuk, hogy - fordújj ki, for-
 dujj ki, aranyos Mariska - akkó egy kislány kifordút. Akkor,
 mikor mégegyszer emontuk akkor a következő kislán, és még
 mindaddig fordút a kislány ki, amíg végire értünk a kőrnek."

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet /1912/.Pakai Péterné
Bognár Mária /1908/.

162

 = 108

Lánc,lánc, esz-te- lánc,esz-te-lán- ci cér-na,

Cér-na vol- na, se-jem vol- na,még-is ki-for- dul- na.

Pé-ny vol- na ka- ri- ka, ka-ri- ka,

For-dú -jon ki I-lon- ka, I-lon- ká-nak lán-ca!

"Körbe álltunk, oszt akkó mindig égy, mikó azt montuk... "For-
dújon ki Ilonka", akó egy kifordult. Akkó a következő, és
úgy tovább."

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet/1912/.

163

♩ = 136

Lánc,lánc,lánc,lánc,eszterlánc, esz-ter-lán-ci oér- na,

Cér-na vol-na, se-jem vol-na,mind-járt ki for-dul-na.

Pénz vol- na ka-ri- ka, ka-ri- ka,

For-dul-jon ki Ka-ti- ca, Ka-ti-ca an-nak is a lán-ca!

Királyhalom, 1972. VII.

Bagi Illésné
Hirsman Pirooska /1925/.

164

Gyermekjáték-dallam

♩ = 100 - 104

Lánc, lánc, esz-ter-lánc, esz-ter-lán- ci cér-na,

Cér-na vol-nék, se-jem vol-nék, mégis ki-for- dul-nék.

Pé- n- z vol- na ka- ri- ka, ka- ri- ka, Ma- ris- ká- nak lá- ca.
For- dú- jon ki Ma- ris- ka, Ma- ris- ka,

= 108 - 112

Tú- rú- t et- tem, el- ej- tet- tem, Pé- n- z vol- na ka- ri- ka, ka- ri- ka,
Azt se tu- dom, ho- vá tet- tem.

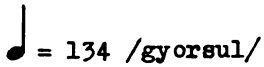
For- dú- jon ki Pi- ros- ka, Pi- ros- ka, Pi- ros- ká- nak lán- ca.

Horgos, 1972. VII.

Zabos Imréné Geleta Piroska

/1910/.

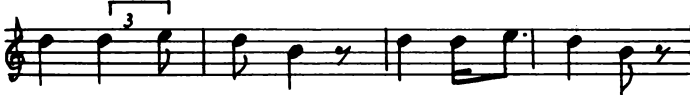
165

 = 134 /gyorsul/

É- rik a meggy-fa, haj-lik az á- ga,

= 138

A-lat- ta van egy bar-na kis lány-ka.

Kapd el szí- vem, kapd el, a- kit sze- retsz kapd el!

= 144

Ezt sze- re- tem, ezt ked- ve- lem,

Ez az én é- des ked- ve- sem!

Hol a csi- csa, hol a csi- csa,

Csak a szí- vem szo- mo- rít- sa.

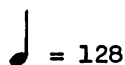
Állj ki már, szeg- fű szár!

"... Kőrbe áni, középenn egy kislőány, mikor odaér, hogy -
"Kapt el, szívem, kapt el, akit szeretsz, kapt el" - akkor
elkapja, megforgatja, és akkó az marad a kőr közepén, akit
behív, vagy bekér."

Királyhalom, 1972. VII.

Bognár Jánosné
Földi Erzsébet /1912/.

.

 = 128

Bújj, bújj zöld ág, zöld le-ve- lecs- ke,

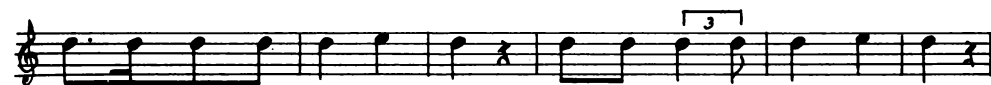
nyit-va van az a-rany ka-pu, csak buj-ja-tok raj- ta!

Nyisd ki ró- zsám, ka-pu-dat, ka- pu-dat,
Hagy ke- rű- jem vá-ro-dat, vá- ro-dat!

Szi- ta, szi- ta pén- tek, dob- szer- da.
Sze- re- lem csü- tör- tők,

Sár- ga cu- kor, vö- rös bor, mind- járt rám ke- rül a sor.

Sza- ladj, paj- tás, ha nem szaladsz, mindjárt fogva maradsz!

"... Mëgfoztuk egymás kezit, és akkó ... mikó ëkeztek menni sorba, és bujkátak körü- körü, körü, addig, még vége nem lett a csapatnak."

Háromkirálynap i köszöntő

/Ujév napjától vizkeresztig/

Beköszöntő szavalat:

Hidegen süt a nap, a föld fagyos, kopár,
 Nem nyillik a virág, nem dalol a madár.
 Nyilló virág helyett a szivemet adom,
 Drága neve/j/iket imába foglalom.
 Boldogan éljenek még sok számos ujévet,
 Mondhassák örömmel, de szép ez az élet!

Vizkereszt táján Háromkirályok ünnepére készülve három fi/j/ú mégy az utcán, bekopogtat a házakhoz: - Be szabad-
 ë vinni a három királyok csillagát? Ara a válasz bentről:
 - Igen. Hogy beérnek a három kirájok, mindjá énekkal kez-
 dik:

♩ = cca 76

Há- rom ki-rá- jok nap-ján, Or-szá-gunk éggy is-táp-ján

Di-csér-jük é- ne-kek- kel, Ví- ga-do- zó ver-sek- kel

Refr. Szép jel és szép csillag Szép napunk tá-mad,

Szép na-punk tá-mad.

Magn. 1.vsz.

Di- csér-jük é-ne- kek-ke- l, Ví- ga- do- zó ver- sek- ke- l

Magn. 2.vsz.

Szép jel és szép csillag, Szép

Ekkor a középső kiráj, amik vitte a csillagot, kinyújtotta, úgy két-három méter hosszúra kiszát a csillag, és ekközbe tovább éneklük, a csillag meg visszahúzódott a kirájokhoz:

2. Hol vagy zsidók kirájja,
Mert megjelent csillaga?
A három szent bölcs előtt
Dicsérjük és áldjuk őt!
Refr. Szép jel és szép csillag,
Szép napunk támad,
Szép napunk támad.

Ekkor a csillag, mikor a csillag énekléséhez értek, ujba kiszalad és visszamegy. Utánna köszönnek a házigazdának, sok jót kívánnak, és kapnak egy kis alamizsnát, és elmennek tovább.

Bemonta Tukacs István, Bácsszőlősen, 1972. július kilencedikén. Édesapámtul tanultam, Horgoson, 1925-ben. Akkor jártunk a faluba házról-házra, míg csak a Vízkereszt napja el nem érkezett, és Vízkereszt napján fejeztük be."

Királyhalom, 1972. VII.

Tukacs István/1917/.

Betlehemes kántálás Királyhalmán

Mēnnek a betlehemésék az utcán házról-házra. Ahol világítást látnak, bekopogtatnak s megkérdezik: - Gazduram, bē szabad-ē vinni a kis Jézus házát, a betlehemēt? A gazda feleli: Igen. Jönnek az angyalok, beviszik a házba a betlehemēt, és ének - lik:

♩ = 96

Menny-ből az an- gyal Le jött hoz- zá- tok

Pász- to- rok, pász- to- rok,

Hogy Bet-le- hem- be Si-/j/et-ve men- vén

Lás- sá- tok, lás- sá- tok.

2. Istennek fi/j/a, aki született
Jászolban, jászolban,
Ó leszen néktek Üdvözítőtök
Valóban, valóban.

Most bekopogtat az első pásztor, belép a házba és mondja:
Adjon Isten kóbászós jóestét!

Túll a Tiszán nevelkedtem titokban,
Csikós vótam már tízéves koromba.
Ha felülök szilaj csikóm hátára,
Úgy vágtatok el a ménés utánra.

Ijvár, buvár, gyere be te, kiráj! A második pásztor kívül -
ról mondja: - Miféle agár? Az első pásztor felel: - Nem
mondom én, hogy agár, csak gyere be te, kiráj! Most belép a
második pásztor. /Énekel:/

 = 88

Ad-jon Is-ten szerencsés jó-es-tét, bol- dog ez az ó- ra,

Mely-ben Jé-zus szű-le- tett, ki meg-jö-ven- döl-te-tett,

Egy szűz-nek mé-hé- ből, szű-zen szült vé-ré- ből.

Meg- vál- tó Is- ten-nek, al- le,hal- le- lú- ja!

- Gazduram/ Adja ide a baltát, hogy faragom lè kendnek a küszöbje sarkát! Mert gyün az öreg, az be/j/esik. - Gyere be te, öreg! A harmadik pásztor kívülről felel: - Miféle pálinkás üveg? - Nem mondom én, hogy pálinkás üveg, csak gyere be te, öreg! A harmadik pásztor beesik a küszöbön, s mondja: - Ej, de magos a kentök küszöbjük sarka! Majd bëjestem rajta! Högyekön, völgyekön csuszkáltam, mászkáltam, mire ère /j/a kis Betlehemre rátaláltam. Itt vattok, fi/j/a/j/im? A második pásztor felel: - Itt! - Juha/j/imba, nyája/j/imba semmi károm nincsen? Gericék és a galambok az akó'ba szépen turbékolnak? A második pásztor most kérdezi: - Hát vótak-è farkasok? - De nem is ije angyalok! /Rámutat az angyalokra/. - Hallod-è te, öreg, - mondja a második pásztor - köszöntsük fel a kis Jézuskát! A harmadik pásztor mondja: Hát köszöntsük!

Most odalép az első pásztor és mondja - lètérdepül: Dicsértessék a kis Jézus! Született Messijás! Hoztam a számodra egy kanta tejecskét. A tej èltörött, a kanta kidút, tehát bocsáss még, így nem hozhattam è! Ó elmegy onnan, most odamegy a második pásztor. Az is aztán lètérdepül, és mondja: - Dicsértessék a kis Jézuska/ Született a Mèssijáska. Most hoztam a számodra egy kerek sajtocskát. Gyüttem az úton, nagyon si/j/ettem, fölbuktam, a sajt èlgurut, bocsáss még nekem, hát így nem hozhattam el! Most odalép az öreg, a harmadik pásztor és mondja: Dicsértessék a kis Jézus! Most aztán lètérdepül ó is, nagynehezen: - Hát született a kis Mèssijás! Hoztam a számodra egy göndörszórú baráncát. Szöre írának, bőre bundának, maj jó léssz az a kis Jézuskának, ha nagy hidegék járnak! Most mondja a második pásztor: -Hallod-è té, öreg, táncójunk! A harmadik pásztor mondja: - Lánccójunk? Nem, hanem táncójunk! - Hát akkó táncójunk! Most mindhároman kőrbe vannak és táncolnak, és éneklük:

Tempo giusto ♩ = 84 gyorsul 100-ig

Ug- rál-junk, tán-cój-junk a Bet-le-hem mel-lett,

Ör-vend-jünk, ví-gad-junk a kis Jé-zus mel-lett!

= 108

Oj-ja-no- kat ug-ra-nánk, csak úgy ropogta-tó nánk,

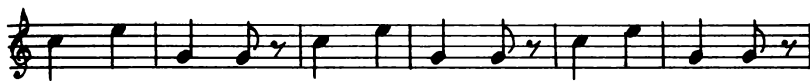
Még a sző- rös bocs-ko-ra-/j/inkat széjjel nem szaggatnánk!

♩ = 88

♩ = 94

Te meg, paj-tás té-rítsd visz-sza a ju- ho-kat,

Hogy a far-kas el ne lop- ja leg-jób-bi- kat!

Hi-pi hopp, Gyur-ka, füs- tö- lő-dik a hur- ka,

U-gorj a nya- kam- ba!

♩ = 88

Ó- dal kó- bász, sza-lon- na

Pász-to- rok- nak jó vó- na,

Ha ja gazd- asz- szony an-na,

/Kiáltva: /

Ej, itce bor mellé lécsúszna, ha vóna!

Mondja most a második pásztor: - Halod-é tē, öreg? - Nu má em mán mégén mi? - Hát feküdjünk le! - Hát hová? - Hát az ágy alá! - Hát feküdjünk, no! Ekkor mondja a második pásztor: - Hej ha én macska volnék, az ágy alá bújnék, jó sűt kanpujkacombbal jó békapacolnék!

Most lefekszenek a pásztorok, s ēkezdenek horkóni. - No, nē horkój mán, mer fölēbred a kis Jézuska!

Na, most ébresztik az angyalok a pásztorokat, és éneklük:

♩ = 80

1. Ó, bol- dog Bet-le- hem, ál-dá- sok vá- ro- sa,

Ott sír a véd-te- len bús ár-vák tá- ma- sza.

Föl-di-/j/ek ö-rö- me, é-gi-/j/ek szent gyönyöre,

Ne sírj, kis Jé-zus-kám, a-ludj, kis Jé-zus-kám!

Most a pásztorok mindannyian levészik a sapkájukat, mondva: - Gazduram, vessen má kend a fogunkra valamit, vagy egy darab hurkát, vagy egy kis kolbászt, hogy legyen a szegény pásztoroknak is! Ére az első pásztor mondja: - Nem úgy, hanem térjünk haza, menjünk máshová is, vigyük be a kis Jézus házáat! Most a pásztorok elindulnak, és éneklük, ahogy mennek kifelé a házból:

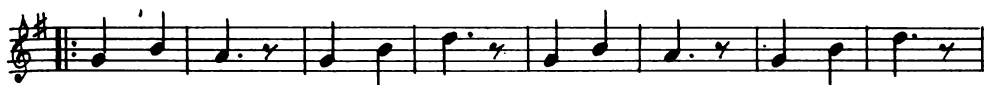
♩ = 88

Ké- je- tők fől, pász- torok, pásztorok, Ó- rő- met hír- detnek,

Mert ma nék- tek szü- le- te, ki mēg- jő- ven- dől- te- te,

Egy szűz- nek mé- hé- ből, szűzen szült vé- ré- ből,

Mēg- vál- tó Is- ten- től, al- le, hal- le- lú- ja!

Hát ... egy időbe főkēnek a pásztorok. Azt mondja az öreg pásztor: - Ej, de mēgtörttem a dērēkamát, ajan keminy vót a botom, mer az vót a párnám!

Azt mondja a második pásztor ēre: - Hallod-ē te, öreg, hát énekőjünk egy szép énekēt a kis Jézuskának! - Hát akkó éne- kőjünk!

♩ = 82

Is- ten áld- ja még bő- ség- gel e- zen há- zi- gaz- dát,

A- ki be- /j/ en- ged- te hoz- ni a kis Jé- zus há- zát!

Szálljon re- /j/ a ég áldá- sa e- zen szép haj- lék- ra,

Le- gyen ál- dott menyország- ba az Is- ten bá- rány- ká- ja!

Kifelé ménet éneklék mindannyian:

♩ = 76

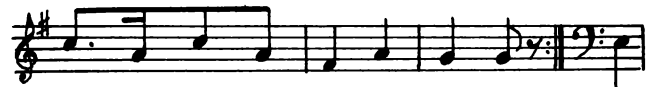
Ad-jon Is-ten jó /j/éj- sza-kát,

Miny-nyá- junk-nak ha- za- tá- ját!

Mi- re a hold fel fog jön-ni,

Bet- le-hem-be fo-gunk jön-ni.
ér- ni.

"Elmonta Tukacs István Bácsszőlősen, ezerkilencszázhetvenket-
tő július kilencedikén. Ezt a betlehemi verset és betlehemi-
járást az édesapántú tanultam, ezerkilencszázhuszonháromba. U-
tánna minden esztendőbe, még csak szerettük, még birtunk ma-
gunkkal, hogy hát ráhallgattunk az édesapánk szavára, hát min-
dén ádvéntba elmentünk és kántáltunk házról-házra."

J E G Y Z E T E K

A Jegyzetek tartalmazták a dalok alatt nem közölt minden egyéb adatot és tudnivalót. A dallam gépi felvételére vonatkozik: AP az MTA Népzenei Csoportja tulajdonában lévő, magnetofonra felvett dallam, Pyral - hanglemezekre áttéve. A folytatólagos arab szám a hanglemez sorszámát, a kisbetű pedig a dal helyét jelöli a lemezen. M. a szerző tulajdonában lévő magnetofonszalagot, a római szám a szalag sorszámát, az utána levő arab szám pedig a szalagon levő dal helyét jelöli.

Közöljük jegyzeteinkben a dalok eddigi megjelenésének, változatainak adatait, jelöljük fontosabb eltéréseiket - néha kottával is; továbbá a dalhoz fűződő szokás, cselekmény leírását, a szövegre vonatkozó adatokat; a dal előadásmódjának, és esetleg az énekesnek jellemzését, néha "bemondását", magyarázatát.

Hivatkozunk a felhasznált alábbi művekre, dallamkiadványokra:

- Bartalus Bartalus István: Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. I - VII. Bp. 1973-1896.
- Bartók Bartók Béla: A magyar népdal. Bp. 1924.
- Csanádi-Vargyas Csanádi Imre-Vargyas Lajos: Röpülj páva, röpülj. Magyar népballadák... Bp. 1954.
- Hegedüs Hegedüs László: Horgosi lakodalom./Kélangya/ 1942. 31-41. l.
- Járdányi I-II Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok. I-II. Bp. 1961.
- Kerényi Kerényi György: Népies dalok. Népzenei Könyvtár 3. Bp. 1961.
- Kiss, 108 Kiss Lajos: Délvidéki daloskönyv. 108 Magyar népdal. Bp. 1943.
Rozmaring. 91 magyar népdal. Gyűjtötte és közreadja Kiss L. Bp. 1953.
- Kiss, Várpalota A parasztdaltól a munkásdalig. Szerk. Katona Imre, Maróthy János, Szatmári Antal. - Kiss Lajos: A munkásság dalai Várpalotán és környékén. 307-448. l. Bp. 1968.
- Kiss, Köszöntők Kiss Lajos: Köszöntők a jugoszláviai magyar népzeneben. Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei. Novi Sad, 1971. 11-12. sz. 63-83. l.
- Kodály Kodály Zoltán: A magyar népzene. Bp. 1952.
- MNT I-VI Magyar Népzene Tára. I-VI. Bp. 1951-1973.
- Simonffy Simonffy Kálmán: Dalvirágok, eredeti 40 magyar dal. Pest 1863.

- Sz. N. Bartók Béla - Kodály Zoltán: Erdélyi magyar népdalok. Népdalok. Erdélyi Magyarság.Bp./1921/.
- Szini Színi Károly: A magyar nép dalai és dallamai. Pest, 1865.
- Zenta 1962. Zentavidéki népballadák. Dr. Burány Béla gyűjtése. Zenta, 1962. Közzéteszi a Zentai Népkönyvtár 1964-ben. Zentai Füzetek 8. sz.
1966. Száraz kútgém, üres válú. - Juhásznóták, betyárdalok, balladák Zentán és vidékén. Gyűjt.: Dr. Burány Béla, Fábri Jenő, Tripolsky Géza. A Zentai Múzeum kiadása. Zenta, 1966. - Zentai Füzetek 8/B.
1969. Két szivárvány koszorúzza az eget. 142 népdal Zentán és vidékén. Gyűjt.: Dr. Burány Béla, Fábri Jenő. A Zentai Múzeum kiadása. Zenta, 1969. - Zentai Füzetek 6/C.
1971. Rukkolnak a szép zentai legények. 99 katonadal Zentán és vidékén. Gyűjt.: Dr. Burány Béla, Fábri Jenő, Tripolsky Géza, Bodor Géza. A Zentai Múzeum kiadása. Zenta, 1971. - Zentai Füzetek 6/D.

A népdalok szövegei fonetikai szempontból eléggé változatos képet mutatnak aszerint, hogy a lakosság honnan költözött Horgosra és környékére. A nyelvjárások közül az e-ző látszik uralkodónak. De szép számmal akadnak szövegek, amelyek /a dunántúli ill. felvidéki származású dalosok révén/ az é-ző nyelvjárás sajátosságait mutatják. Emellett igen sok szöveg az ö-ző nyelvjáráshoz tartozik. A legtöbb dalban azonban a három nyelvjárás keverten fordul elő. Ezt mutatja a dalok lejegyzett alakja. Tehát itt nem a fonetikai lejegyzés hiányosságáról van szó, hanem a vidék kevert nyelvjárása okozza a tarkaságot.

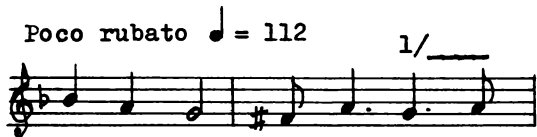
1. A közismert juhásznóta ritka és szép változata tiszta kvintváltó szerkezetével és ötfokúságával. Előadása élményszerű volt; gépi felvételére nem került sor, dalosát sajnos már nem találtam életben. - Változata Bartók 30., ill. Kodály 29. sz., de ennek 3. sora nem kvintváltó.
- 2-13. Elterjedt pásztornóta kvintváltó, pentaton-vázú variánsai. Vált. Járdányi II-80., távolabbi variáns Zenta II-36.
 3. AP 7063 m/
 4. M. II-34.
 5. AP 7070 j/
 7. AP 7043 l/
 8. M. II-35. Ettől egyetlen hangban tér el: a 4. sor 6. hangja a, az AP 7070 i/, Krekuska György énekelte magnefonba.
10. M. III-24. A dalos kiváló népies éneklésével tűnik ki nemcsak ebben, hanem a 13., 14., 23., 24., stb. dalban is.
11. AP 7066 k/.
12. M. III-38.
13. M. III-20. a/ és b/. Kétszer felvéve. Szép, szabadon rögtönző előadás. Fríges változata: Kiss. 108,40.sz.
14. AP 7066 i/. Vált. Bartók 276/b, ill. Kodály 238. sz.
15. M. I-20. ld. Kodály 147. sz. ugyanezzel a szöveggel; Járdányi I-193, 194., más balladaszöveggel. Dallamunk változatát Bartók is feljegyezte 1906. évi horgosi gyűjtése alkalmával "Szépen esik az eső a rétre" kezdetű szöveggel, 4/ 5 /4 sorvégzőkkel; ld. Néprajzi Múzeum 89857-47. sz.
16. Az előbbi dallam 11-szótagos változata, melynek 3.sora az 1. sor dallamát ismétli meg, itt is betyárballadaszöveghez kapcsolódva.
17. AP 7069 i/ Vált. Kodály 44., 45., Bartók 259/d, Járdányi I-205. Ezek egyes jegyekben eltérnek, de lényegileg azonosak dallamukkal.
- 18-19. Közeli rokon, lényegben azonos dallamok. Vált. Járdányi I-29., 42., és 7/ b3 /b3 sorvégzőkkel I-57. Szövegük a betyáréletről szól.
20. Az előző két dallamtól abban tér el, hogy az 1. sor záróhangja 5, talán csak kivételesen. Ilyen sorvégzőjú: Zenta II. 12. 1. Horgoson ugyannerre a dallamra énekeltek a "Szépen legel a kisasszony gulyája" kezdetű balladát is.
21. AP 7044 d/. ld. 19-21. jegyzetet.

Szövegben: 2.vsz. 3. sor

Fejér szöllő, jaj de megsavanyodtál,
Barna kislány, jaj de megszomorodtál!

35. M. I-22. Az előbbi dal szövegváltozata. Vált. Zenta 1969., 37. 1.
36. M. II-24. Kilenc versszaknyi változatát 1942. XII. jejeztem le Gomboson, ennek az elterjedt legenda-balladának.
37. Vált. Járdányi I-200., Kodály 316. sz., Bartók 168. A dallamot 1969-ben felvettem magnóra: 7067 g/:

Poco rubato ♩ = 112

1. Most jöttem Gyula-ról, /a/

Gyula-/j/i vásár-ból,

Meg-is-mer- nek en-ge-met

Lo-vam já-rá-sá-ról.

2.3.vsz.

3.vsz.

1/

2/

3/

-kó csak egy ko-vács
-ta

2. A lovam a Pejkó,
Magam vagyok Ferkó,
A lovam négy lábáról
Le/j/esett a patkó.

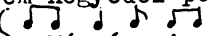
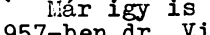
3. Csak egy maradt rajta,
Azt is csak egy szög tartja,
Gyere, kovács, jó barátom,
Szoringasd meg rajta!

Horgos, 1969. III.

Seregi Bálint /1897/.

Közli a dallamot Zenta 1966. 49. 1. "Rondonváldi Idol" címmel.

38. Közölve Járdányi I-190. Sok változata van Vojvodinában, így vált. Zenta 1971., 68.
39. AP 7065 n/. Változatai: Színi 28. sz.; Bartalus III. 159., Bartók 254. sz.; Kodály 219. sz. a "Nem ötfokú másfajta régi dalok" között. Valószínűleg szlovák átvétel.
40. M. 1-10. Közölve Sz.N. 13. sz. Hogy nem ebből került a nép közé, bizonyítja a dalos bemondása: "... Az öreg apámtú tanútam még kicsi gyermekkoromba. Ezerkilenc - százhuszonegybe.." - További bizonyíték, hogy egy 2. versszakát is tudta, amely a gyűjteményben nincsen meg.
41. AP 7044 h/. Járdányi II-174. 1. felsorolásában az "idegen fogantatású dūr-kvintváltó dallamok" közt említi. Vált. Kiss, Várpalota 36. 1.
42. Az általánosan ismert dallamra vonatkozik Kodály: "Az Állami Népi Együttes romlott népdalt terjeszt" című cikke. Ebben erősen bírálja az együttest, hogy az "Üve gestánc" műsorszámra rossz alakban /töréssel/ éneklí a dallamot, s ezt kijavítva, kottával a dallamot helyes alakjában közli. /Kodály Z.: Visszatekintés. Bp. 1964. I. 266. 1./
43. Változata: Kodály 273., a régi táncdallamok közt felsorolva.
44. Változatát nem ismerjük.
45. M. III-27. ld. Kodály 22. sz., Járdányi I-225. A dallam 6-szótagos alakja az eredeti. Ritmusa feszes 7/8, amit dallamunk magnetofon felvétele is bizonyít. Csak énekelve hallottam Horgoson, táncot nem jártak rá. A régebbi eredetűnek látszó 7/8-os ritmus tánca már elenyészett. Dallamunknak szintén 7/8-os változatát 1940-ben a szlavóniai Szentlászlón jegyeztem le és a 108 magyar népdal 15. számaként közöltem "Láttad-e, láttad-e" kezdetű dalt. Ennek lábjegyzetében ezt irtam: "Ez a dallam a falu ősi táncának, a "rezálás" régebbi alakjának fődallama. - Eddig egyetlen aszimmetrikus ritmusú olyan táncdallamunk, amelynek a tánca is megvan. Kérésemre a jelenlévő öregek körbefogózva el is táncolták: a nyolcadokra egy-egy lépést tettek, a negyedekre pedig a tánclépéshez egy derékriszáló mozdulat is járult. Mire gépi felvételre kerülhetett volna sor, a

legidősebbek már meghaltak. A tánc is másképpen alakult, a 7/8-os ütem negyedei pontozott negyeddé nyúltak, s így a 7/8 () 4/4-re változott (). Már így is énekeltek, s így került magnetofonra is 1957-ben dr. Vinko Žganec akadémikus szíves támogatásával. - Kellemes meglepetés ért 1969. márciusában a Pozsega megyei Dezsánovác, ahol egy dalos a Kodály 21., ill. Járdányi I-129 - a dallam felsőjárásu alakjának változatát szintén 7/8-ban énekelte:

 = cca 138

Sze-re- lem, sze- re-lem, Át- ko- zott gyöt-re-lem,

Mér nem vi- rá- goz- tá Min-dén fa te- te-jén!

/+ 3. 'sz./

Dezsánovác, 1969. III.

Angyal Péter /1906/.

46. Megerősítette a 45. sz. 7/8-os ritmusának létezését a horgosi fiatalok éneke is, amelyet 1942-ben jegyeztem le. A dallam itt 12-szótagos sorokra bővült és pedig úgy, hogy a dallam két különböző: alsójárású /46. sz., ill. Kodály 22. és Járdányi I-225/ alakja után a magasjárású változatot /Kodály 21. és Járdányi I-129 / énekeltek. Így a két változat egybeéneklése 4 soros 12 szótagos nagy dallammá változott. A ritmus itt is fesszes 7/8-adosnak bizonyult.
47. M. III-28. 12 szótagosra bővült dallamunkat 1972 nyarán vettem fel egyik kiváló dalostól; előtte 1942-ben jegyeztem le tőle, és 1969-ben magnóra vettem fel: AP 7072 j/. Mindannyiszor kényelmes 4/4-es ütemben énekelte, tehát általában a férfiaknál ez a ritmus maradt meg, a nők énekében viszont ma is ott dereng a régi 7/8 emléke.
48. Igen idős ember énekelte. Az 1. versszak 4. sorának ritmusbővítését a továbbiakban nem folytatta. A dallam Kodály 265. sz. /a "nem ötfokú régi dalok" közt/ változatának látszik.

49. Ld. Kodály 213. sz. - a kötött ritmusu, nem ötfokú régi dalok közt. Ld. még Járdányi I-88., amelynek 3-4. sora eltér az általánosan ismert alaktól. Így jegyezte le Bartók is 1906-ban. Ld. Népr. Muz. 94327,872 sz.sz. 50. sz. dallamunk régiesebb alakú, mert 1-3. sora 8-szótagos és 4. sorának aprózódása is a tréfás szöveg prozódiaját követi.
50. AP 7069 d/. A dallam általánosan ismert alakja, vö. az 50. jegyzetével. A dallamot 1942-ben jegyeztem le Sulyok Jánostól.
51. M. II-36. Duda-nóta névvel említett rokonait ld. Kodály 258., 259. sz., valamint uo. a tanulmány 36. lapján. Bartók 1906. évi horgosi gyűjtésében is szerepel "Ugyan rózsám hová lettél" kezdetű szöveggel /Népr. Múzeum Népzenei Oszt. 94.327, 845. sz.sz./ dallamunk közeli változata.
52. A környék általánosan kedvelt táncdallama. Közölve: Kiss 108, 85. sz. Magnetofon fölvételei 1972-ből: M. I/B-1. sz. Horgos, Zabos Imréné, Geleta Piroska /1910/; M. II-13. Horgos, Magócsi Andrásné Varga Etelka /1913/; M. II-39. Királyhalom, Bognár Jánosné Földi Erzsébet /1912/.
53. A környék igen népszerű táncdallama. Közölve: Kiss 108, 84. sz. Eredetije egy régi, főleg "Az ikrényi csárda ki van festve" kezdetű népies dal; ld. Járdányi II-173. 1. a népdalok - népies dalok közötti átmeneti alakok felsorolásában. A dallam legsikerültebb alakja Simonffy "Elöttem az utca de kettő" kezdetű dala. - Dallamunk gépi felvétele: AP 7072 k/, Horgos, 1969. III. Földi Mihály /1914/ és Krekuska György 1923/.
54. AP 7070 a/ A "szégyenbe esett lány" balladatipusnak /ld. Csanádi-Vargyas: Röpülj páva 59-64.sz./ idegenes dallama. 1942-ben ugyanattól a dalostól jegyeztem le. A ballada más dallammal Bácskában több helyen ismeretes.
55. M. II-29. A halálra táncoltatott lány balladakörének /ld. Csanádi-Vargyas: Röpülj páva 65-69. sz./ érdekes változata. Ld. Kodály 183. sz. Nagyszalonta.
56. M. III -29. Rabnóta szövegű dallama változata egy régi históriás énekszerű töredéknek, amelyet Lajtha László vett fel fonográfra a szilágysági Diószalon.Ld. Sz. N. 50. sz. és innen Kodály 88. Összehasonlítás céljából itt közöljük:

Basa Pista

Poco rubato, lento

Meg-öl-ték a Ba-sa Pis-tát,
 Fe-je-de-lem ka-to-ná-ját.
 Út-szé-lin hó-tan találták
 Len-gyel-or-szág-nak ha-tá-rán.

57. AP 7067 j/. A dallam 3. sorának 2-6. hangját helyesebb oktávval feljebb írni.

A XVIII-XIX. század fordulója körül keletkezett műdal családjához tartozó töredékes változat. E dallamtípus közelebbi-távolabbi változatait több helyen megtalálhatjuk. Kodály 1914-ben a bukovinai Hadikfalván Turbuk Gergely /1858/ idős embertől vett fel fonográfra / F 172 a/ "Ez nap fénye már ezután" kezdetű dalt, amelynek változatait a Dunántúlra Hadikfalváról áttelepült székelyektől a Baranya megyei Véménden és Himesházán magnetofonra vettem fel. /AP 3099 d/, ill. 3111 h/. Az említett dal történetére vonatkozólag a Magyar Tudományos Akadémia RUI 8° 197. sz. Szöllösy Ignác énekeskönyvében /1801/ a 23 a-b lapon ez áll: "32ik Enek költ a Kolosvári Jádzó szinen 1801 ben Kotsiné énekelte." "Ez nap fénye már ezután..." N: Enyeden 1801 irtam". A szentimentális műdal a szinpadról terjedhetett el az ország különböző tájain. Délszláv nyelvű változatait is felvettem Bácsalmáson, Tótszentmártonban és Jugoszláviában Zomborban, de megtaláljuk Vinko Zganec muraközi gyűjtésében is. A dallam hasonlít a "Jászberényi

gyerek vagyok" kezdetű népdalra /ld. Bartók 286; Kodály 231. sz./, amely "Bácsshorgosi - ill. Királyhalmi gyerek vagyok" kezdettel Horgos környékén is általánosan ismert dal.

58. M. III-30. Az előbbi dallamcsaládba tartozik, rabnóta szöveggel. A környéki rabnóták nagy számára valószínű magyarázat a szegedi Csillag-börtön közelsége.
59. A rabnóták kategóriájába tartozik. Dallamának több cseh és morva változata ismeretes.
60. Érdekes átmeneti alak A A⁵ B⁴ B szerkezettel. Bár dúr hangnemével a múlt századvége zenei ízlését tükrözi, mégis érződik rajta a népi ízlés hatása az adaptált dallamok átalakításában.
61. A B C A szerkezetű átmeneti alak. Második versszak a révészdal szövegű.
62. Szintén átmeneti alak A A B C szerkezettel. Szövege lényegében azonos 16. dallamunkéval.
63. Az érdekes A A B C szerkezetű, rövid /"szaffikus"/utolsó sorával eléggé ritka típus népzeneinkben. Ld. Bartalusz I-75. rossz lejegyzésben. Itt közöljük egy szlavóniai népi változatát, melynek szövege egyezik Bartaluszéval:

Poco rubato $\text{♩} = 120$

Meg-ü-zen-tem a ró-zsám-nak csü-tör-tö-kön est-ve,

Hogy ne ves-sen tisz-ta bu-zát fe-ke-te föld-jé-be,

Mer' a ma-dár mēg-ē-szi, vagy az ár-víz el-vi-szi,

Sēm-mi hasz-nát nem vē-szi.

64 - 157. Az új dallamstílus dalai.

64. M. I-32. Ld. Járdányi II-42.
65. AP 7068 1/. Első lejegyzése ugyanattól a dalostól 1942-ben. Ld. Járdányi II-13. Vált. Kodály 387. /Geren cséri utca/.
66. Szövege ballada-töredék, a dalos "Szép Gácsó Ilona" címmel említette, de az 1. versszak szövegére nem emlékezett.
67. A dallam hosszabb 3-4. sorával kontaminációnak látszik.
68. AP 7065. Kiadott változata ismeretlen.
69. M. I-38. Ld. Járdányi II-173. 1. felsorolásában.
70. Általánosan elterjedt betyár-ballada szöveggel. További változatai: AP 7067 1/ Horgos/ és M. III-3. /Királyhalom/. Ld. Járdányi II-172. 1. felsorolása. Moll-változata Járdányi II-48, ennek horgosi változata 74. sz. dallamunk.
71. AP 7069 j/. Az előbbi dal mixolid-hangsorú változata. Ilyen Zenta, 1962. 8. sz. is.
72. Régi szép katonanóta. Vált. Járdányi II-31. Sok változata van Bácskából és a Tiszántúlról.
73. Ugyanezt magnetofonra is felvettem Kerekuska Györgytől /AP 7072 b/, aki Molnár Jánostól tanulta.
74. Közölve Kiss, 108-81. sz. Vált. ld. Járdányi I -48. Kiss, Várpalota 33.sz.
75. A 79. sz. izoritmikus változata.
76. Idős asszonytól való felvétel 1942-ből. Ld. Bartók 81. sz., Járdányi II-52., Bartalus III. 140. Helyi változatát 1969-ben vettem fel magnóra /AP 7072 d/ Kerekuska György /1923/ énekét megrögzítve. Eltérés:

Szövegeltérés: 1. vsz. 1. sor: Lehajtom a gujám a rétre.

2. vsz. 4. sor: Üljél az ölembé, Mariskám!

77. M. II-5. A 82. sz. szövege más dallammal. Ld. Járdányi II-128.
M. II-4. Az előbbi változata.
78. M. II-23. Szabó Vilma névvel általános népies dal. Ld. Járdányi II-172. 1. felsorolásában, Moll-vált., Zenta 1962. 3. sz.

79. E népies dal változatai érdekes ingadozást mutatnak. A közölt dallam a legnépibb; a/ változata - ugyanattól a dalostól - néha már keveredik a Berényi Kátyás b/ változatával, amelynek 1. és 4. ütemében már jellegzetes "múdalos" szűkített kvintet is találunk. Vált. Zenta 1969. 153. sz.
80. Simonffy Kálmán "A kéményre szállt a gólya" kezdetű múdala /Dalvirágok 1863. 8. sz./ népi változata - már teljesen a népzene szellemében átalakítva az eredeti 8,8,8,10 szótagos strófa-szerkezet helyett tisztán 10-szótagos sorokból áll, és dallam vonalában is több pentaton fordulat. Az eredetit itt közöljük:

A kéményre szállt a gólya

Élénkebben

A helyi változatok: a/ Királyhalom, Hegedüs László, 1960.II.; b/ M. III-85, Királyhalom, 1972. 1. vsz. Bog-nár Jánosné; c/ 2. vsz. Balog Dezsóné. A dallam változataiban lírai és lakodalmas szövegek is vannak.

81. AP 7067 f/. Id. Járdányi II-108, "De szeretnék hajnalcsillag lenni." Dallamunk előadásmódja kissé vontatott, apró diszítőhangokban gazdag, amit az újabb nemzedék leegyszerűsített.

82. A műszöveget /Gárdonyi?/ a nép régies A A⁵ A⁵ A szerkezetű dallamra húzta rá. A jó homoki bortermő vidéken gyakoriak az ilyen kissé hánya-veti nóták.
83. M. III-35. Kedves pusztai jelenet: a zsandárok felsülése, amikor a csárdában mulató betyárok helyett békés szabadságos bakákat találunk.
84. M. II-3. Az előző dallamnak simább vonalú változata.
85. Ld. Járdányi II-32. A dallamot ugyanattól a dalostól felvettem 1969-ben is. /AP 7069 f/. A magnetofon felvétel' érvényre juttatta a dallam élesebb pontozású ritmú sát, és néhány apró hangdíszítéssel is gazdagabb a lejegyzés. Vált. Zenta 1971., 62.
86. M. I-33. Dallama kissé simább vonalú és jobban hasonlít Járdányi II-33-ra. Ld. az előbbi jegyzetet.
87. M. I-31. Ld. Kodály 407. sz., Járdányi II-82., ezzel a változattal pontosan egyezik dallamunk. A Horgos környékén általánosan ismert dallamot Bartók 1906-ban jegyezte le és közölte alapvető művében. /Bartók 93/b./
88. Ld. Járdányi II-129. Vált. Zenta 1969., 65.
89. M. III-25., ugyanakkor felvett változata más dalostól: M. III-26. Ez utóbbi szövege hosszabb, 8 versszakra terjed. Szövegét vö. Zenta, 1966. 60. 1.

Dallamát lásd 89. Eltérés:

1. Esik eső, szép csendesen csepereg,
Rózsa Sándor a kocsmába kesereg.
- Kocsmárosné, sört hozzon az asztalra,
Legszebb lányát álijja ki trázsára!

- 2.-Édesanyám, én a trázstát nem állom,
Mer ott jönnek a szuronyos zsandárok!
Rázsa Sándor sem vette /j/azt tréfára,
Felpattant a deresszőrű lovára.
3. Deres lova el is viszi messzire,
Egyenest a zöld bakonyi /j/erdőbe.
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Rózsa Sándort örökre.
4. Rózsa Sándort feltették a kocsira,
Azt kérdezi, hol az ő deres lova.
Erre szóra felki/j/ált a kapitány:
-Megállj, Sándor, nem üsz többet paripán!
- 5.-Megüzeném én az édesanyámnak,
Kis párnámat küldje fejem aljának.
De az anyja visszaüzent fi/j/ának,
Göndör haját tegye feje aljának.
6. Megüzenem én a feleségemnek,
Gondját viselje /j/a gyermeke/j/imnek,
Sem csikósnak, sem gujásnak ne adja,
Mer ott csak a betyárságot tanulja.
- 7.-Édesanyám, csikós leszek, nem gujás,
Nyerges veszek a lovamra nemsoká.
Felnyergelem kesejlábu lovamat,
Lerugatom vele /j/a csillagokat!
- 8.-Édesanyám, pénz van az én zsebembe,
Arra kérem, ki ne vegye belőle.
Ha kiveszi, csináltasson koporsót,
Oldalára veresse rá a jajszót!

9. Édesanyám, ha föl akar keresni,
A szegedi temetőbe gyere ki!
Megtalálod /a/ siromat egy fa /j/alatt,
Édesanyám, kisérted magadat.

Horgos, 1972. VII.

Krekuska György /1923/.

90. M. I-27.

91. Ez a szép tiszta ötfokú dallam Horgoson lakodalmas funkciójú. Első közlése: Hegedüs: Horgosi lakodalom, 32. l. u. az Kiss, 108, 83. sz. Távlabbi változata a Kodály "Karádi nóták" c. kórusából ismeretes "Kormos Pistát Simontornyán megfogták" kezdetű dal. Közölve Kodály: 396. sz.

A dallam tánclépés tempójú, de már nem tiszta ötfokú változata. Első közlése: Hegedüs László dr. "Horgosi lakodalom" című cikkében /Kalangya, 1942. 1.sz.32. l./ első dallampéldája. Felvirágozáskor éneklük, amint azt Hegedüs László leírja:

"Egy héttel az esküvő előtt a vőlegény felkéri a vőfényeket, koszorús-legényeket és lányokat. Ugy a legényes, mint a lányos háznál van egy "nagy vőfény" és egy "kis vőfény", ezenkívül 4-6 koszorús pár. Ezek pár nappal az esküvő előtt a lányos háznál gyülekeznek és ekkor történik meg a "felvirágozás".

Előáll a vőlegény nagy vőfénye és üdvözlí a megjelenteket:

Dicsérjük a Jézust, az Urísten fiát,
Terjessze e házban az ő szent áldását...

Felkéri ezután valamennyiüket, párostól jelenjenek meg az esküvőn, azután a koszorús lányokhoz fordul:

Tehát kérnénk szépen a koszorús lányokat,
Hogy helére feltűznék ezen virágokat,
Amért mi nekik meg fogunk szolgálni,
Hogyha az ég arra rá fog segíteni.

A lányok a felkérés után feltűzik a virágokat. A kalapra és a kabát bal vállára fehér selyemből készült, ezüsttel, arannyal díszített virágokat illesztenek, hosszú selyemszallagokkal. A nagy vőfény botját vagy fokosát körülszallagozzák és rozmaringszálakat raknak rá. A kis vőfények kulacsa is kap a díszekből: virágokat, szallagokat. A vőfények szépen megköszönik a felvirágozást, leülnek, előkerül pár üveg bor és rágyújtanak a nótára:

☉

"Házunk előtt magasra nyílt a nyárfa..."

92. Vö. Járdányi II-16. Eddigi megjelenéséről nem tudunk. Az előbbi rubato előadású dallam feszes, kötött ritmú változata.
93. Vált. Járdányi II-102. Közölve Kiss, 108, 89.sz. Ugyan ezzel a szöveggel énekelte 1942-ben Krekuska György, akitől 1969-ben magnetofonra is felvettem /AP 7072 i/.
94. M. I-19. Változatát nem ismerjük, rokondallam Kodály 404, /de 10 szótagos sorokkal/.
95. Az előbbi dallam szabad felépítésű változata.
96. Járdányi II-171. 1. felsorolásában szerepel, de ez a változat valódi népdalnak fogható fel. Szövege a zsan-dárok és a juhászbojttár közötti vita.
97. Az előző dallam változata, amely már inkább népies dal szerű.
98. Szép, mixolid-hangsorú dallam. Egyező változatát nem ismerjük.
99. Az előbbi dallam változata.
100. Ld. Bartók 100. sz., Járdányi II-171. 1. felsorolásában. A dallamot 1960-ban lejegyeztem Hegedüs László /1906/ éneke után. Magnetofonba énekelte Krekuska György és Földi Mihály /AP 7069 c/.
101. A 100. sz. dallam rokona. Járdányi II-172. 1. felsorolásában szerepel. 1969-ben Sánta Mátyásné magnetofonba is ugyanúgy énekelte /AP 7066 f/.
AP 7070 e/ Változata. Ld. a 100. jegyzetet.
102. Közölve Kiss, 108, 90. sz. Majdnem azonos változatát lejegyeztem 1942-ben egy idős asszonytól is. Eltérés: 1. és 4. sor 1. ütem

Öz-vegy-assz-szony csináltatja

1. Özvegyasszony csináltatja a házát,
Legényekkel vágatja le a nádját.
- Vágjátok le, legények a nádamat,
Jövő őszre nektek adom /a/ lányomat!
2. Ablakomba besütött a holdvilág,
Barna kislány fésűli benne magát.
Göndör haját kétfelé fújja a szél,
Barna kislány, nem igazán szerettél.

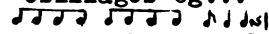
Horgos, 1942. XI.

Leitner Istvánné
Dusa Éva /1874/.

103. Az előző dallam változata.
104. AP 7044 i/. Rokondallam a Matók Béla: "Kertek alatt fa ragnak az ácsok."
105. Közvetlen változatát nem ismerjük.
106. M. II-21.
107. Járdányi II-171. 1. felsorolásában szerepel. Változata AP 7068 i/, azonos szöveggel, /a két versszak felcserélve/. Eltérés: 1/ az 1. és 4. sor 1. ütem vége és a következő hang, és ugyanígy 2/ a 2. sorban; 3/ a 3. sor záróhangja.

Távoli vált. Bartók 1906. évi horgosi gyűjtéséből. Ld. Népr. Múzeum, 95128., 950. sz. sz.

108. Vált. Járdányi II-103., Kiss, Várpalota 56. sz. Bányászszöveg/.
109. AP 7072 l/. A dallamot már 1942. februárban is lejegyeztem tőle. Eltérés; az 1. és 4. sor első ütemének utolsó hangját akkor b¹-nek énekelte.
110. AP 7070 b/. Vált. Zenta 1969., 45.
111. AP 7065 g/. Ld. Járdányi II-92.
112. AP 7065 e/. A dalt Sánta Mátyásné¹től 1944-ben kétizben is lejegyeztem. Első alkalommal "Csillagos ég..." kezdettel a belső sorok ritmusa is volt. Másodizben "Tizenhárom fodor van" kezdettel a közölt dal ritmusában, a magnetofon-felvételen szintén, de már kissé szabadon /poco rubato/ énekelte. Az előadás mód talán a különböző érzelmi feszültség szerint változott. Távoli változata: Járdányi II-75.
113. Éneklük 125. sz. dalunk dallamára is.
114. Az előbbi dallam változata.
115. AP 7070 f/. A dallamot ugyanettől a dalostól lejegyeztem 1942. februárjában. 1969-ben magnetofonba énekelte, csak a strófák rendjében volt eltérés. A dalt lakó dalmasnak mondta Hegedüs László, - aki 1960-ban ugyanúgy énekelte - értékes felvilágosítást adott funkciójára vonatkozólag, hogy Királyhalmán templomba menet kocsin énekelte a násznép. Vált. Zenta 1971., 126.

116. A dalt 1 5 4 sorzárókkal énekelték, / a 3. sor utolsó üteme: d² d² c² /. Vált. Járdányi II-16.

117. Változatát nem ismerjük.

118. M. I-26. Vált. Zenta 1969. 76. sz.; balladaszöveggel /Endre báró leánya/ Zenta, 1962. 6. sz. Távolabbi vált. Járdányi II-55.; Szabadabb, A A⁵ B C szerkezetű változatát Bartók 1906-ban jegyezte le Horgoson. /Néprajzi Múzeum 94327, 942 sz. sz./ Dallamát az eredeti zenei ortográfia szerint, de "g" záróhangra transzponálva itt közöljük:

1906.

Horgos /Csongrád m./

Rubato, lassan.

Jaj, de szép-en e-sik a zá- por-e- ső.

Soh- se vol-tál i-gaz szi-vű sze-re- tő.

Mer, ha i-gaz sze-re- tő let-té vó- na,

A töm-lőc-be so- se ju-tot-tál vó- na.

2. Jaj, de szépen ragyognak a csillagok,
Ha rád nézek, mindig szépet gondolok,
Azt gondolom, hogy a kedves galambom
A világon a legszebbik csillagom.

119. M. I-21. Ld. Járdányi II-88.
120. M. III-39. Vált. Járdányi II-100. Sok változata ismerős a Vajdaságban. Vált. Zenta 1971., 104. l.
121. A dallamot ugyanaz a dalos 1969-ben magnetofonba énekelte, ld. AP 7068 h/. Ennek aprólékos lejegyzésén érvényre jut zenei előadásmódjának sok finom díszítése.
122. M. III-13. A dalt 1960-ban lejegyeztem Hegedüs Lászlótól is, aki lényegtelen eltérésekkel ugyanúgy énekelte.
123. A dallam a népies dalok határán mozog, közvetlen változatát nem ismerjük. Énekese hajlamos a variálgatásra.
124. M. II-26. Vö. az előbbi jegyzettel.
125. Vált. Bartók 118., Kodály 417. sz., Járdányi II-112., Kiss, Várpalota 54. sz./bányász-szöv./. Zenta, 1971. 28. l. Ez utolsóban a 3. sor záróhangja g^2 /sajtóhiba?/. A dalt az 1. és 4. versszakkal magnetofonba énekelte Bognár Jánosné Földi Erzsébet /1912/. M. III-12.

Eltérés: 1.2.vsz. 2.vsz.

126. AP 7070 d/. Vált. Bartók 113., ill. Kodály 389.sz., Járdányi II-105. 1960-ban Hegedüs Lászlótól lakodalmás szöveggel jegyeztem le a dallamot, amelyet akkor szoktak énekelni, amikor a vőlegény a menyasszonyt hazaviszi:

Édesanyám, adjon Isten jó estét,
 Hazahoztam ezt a barna menyecskét!
 De nem azért hoztam én, hogy, csuhaj,
 szeressen,
 Édesanyám könnyebbségét kerestem.

Változatát lejegyezte Bartók is 1906-ban Horgoson. Ld. Néprajzi Múzeum 89857, 272.

127. Változatát nem ismerjük.
128. A dallamot a dalostól már 1942-ben lejegyeztem, 1960-ban pedig Hegedüs László éneklése után. Ez utóbbiban az 1. sor kezdő üteme:

Lakodalmassnak mondotta a dalt, amelyet akkor énekelnek, amikor a nászmenet a templomból hazaviszi a menyasszonyt.

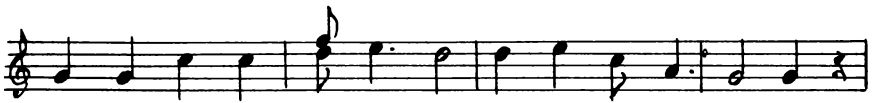
129. AP 7068 c/. Vált. Kiss 108. 41. sz., Gombos u. az Rozmaring. 33. sz.
130. AP 7070 g/. Ugyanó énekelte az 1-2. versszakot 1942-ben. Köz. Hegedüs 38. 1.
131. Újabb, elterjedt dal, a népies dalok határán. Ld. Járdányi II-170. 1. felsorolás. Vált. Zenta 1969., 80. 1969-ben ugyanúgy énekelte magnetofonba Krekuska György: AP 7068 g/. Szövegbeli eltérés: 3. vsz. 3-4. sor:

Irja fel a rézfokosom nyelére

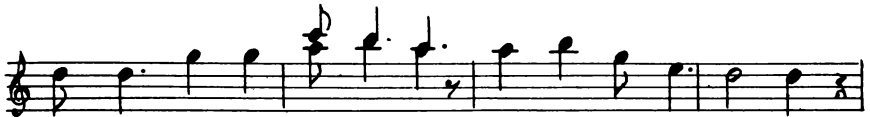
Hány liter bort ittam nála hitelbe!

132. A dalos első horgosi gyűjtésen énekelte 1942. februárjában. 1969-ben a dal 1., 4. és 3. vszakát énekelte Zabos Imréné Horgoson: AP 7072 h/. Vált. Zenta 1961., 147.
133. M. III-1. Régi szép katonanóta, közvetlen változata eddig nem került elő. A dalos mindig a "Házunk előtt menek el a huszárok" kezd. népies dalt /ld. Kerényi 159.7/ énekelte utána.
134. Változatát - 1/ 5 /1 sorvégzőkkel ld. Járdányi II-51., amely 2. vszakának szövegével dalunk kezdőstrófája teljesen egyezik.
135. Tiszta - kétrendszerű - ötfokú dallam. Rokondallama : Járdányi II-125.; 1/ 5 /7 sorvégzőkkel, már nem tiszta ötfokú. Dalosomtól felvettem magnetofonra is 1969-ben, ld. AP 7069 k/.
136. AP 7068 f/. A dalt már 1942 februárjában lejegyeztem tőle. Közölve: Kiss, 108., 82. sz. Rozmaring /1953/ 7. sz. Távoli változatok: Járdányi II-22., 41. /81/.
137. Vált. Járdányi II-40. Első közlése Kiss 108, 86. sz.
138. Vált. Járdányi II-41. Főleg a 2., 3. sor egyezik, /u - többi kis függeléke/. Első közlése: Hegedüs, 41. 1.
139. Közölve Kiss, 108. 87. sz.
140. Vált. Járdányi II-126, amely az előbbi dalnak is távoli változata. Vajdasági vált. Zenta 1971., 59.
141. M. III-4. Vált. Járdányi II-157. Ugyanúgy, A A B A szerkezettel énekelte 1960-ban Hegedüs László. Van a dallamnak egy másik verziója is, 1944. évi gyűjtéséből, ahol a 2. sor kvinttel feljebb van, s így szerkezete A A⁵ B A -ra módosul. Ugyanígy énekelte 1972-ben magnetofonba Balogh Dezsőné is; ld. M. III-5. Itt közöljük két idős királyhalmi dalos együttes énekét, 1944-ből:

$\text{♩} = 120$

Rán-coş szá- rú /j/a csiz-mám, szegre van a-kaszt-va,

Gye- re csár-dás Ma-ris-kám, húzd fel a lá- bam-ra!

Úgy is tu-dod, sej, hogy ott an-nak a he- le,

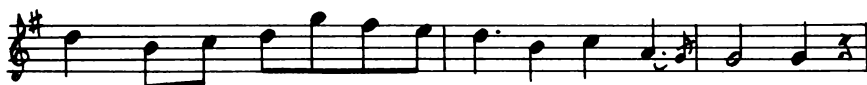
Még az éj-jel, Mariskám, csárdást járunk benne!

Királyhalom, 1944. II.

Csiszár Ferencné
Szeles Teréz /1894/,
Kisviktór János /1888/.

142. Vált. Járdányi II-97. A dal 1. versszakát 1972-ben mag-
netofonba énekelte Királyhalmán Tukacs István: M. III-
16. Vált. Zenta 1969., 79.
143. A dalt első horgosi gyűjtésemén énekelte Krekuska
György: 1942. II. Vált. Zenta, 1971., 98. 1.
144. AP 7065 f/. Sánta Mátyásnéól már 1944-ben lejegyeztem
Vált. Járdányi II-90. Van dallamunknak egy dur-verzió-
ja is, amelyet 1960-ban jegyeztem le:

♩ = cca 104

En- nek a Bö-zsi-ké-nek sar-kon van a há- za,

Lim-bes-lom- bos nyár-fa van az ud- va- rá- ba.

Lim-bes- lom-bos nyár-fa, le-haj-lik az á- ga,

En- nek a Bö-zsi-ké-nek én le- szek a pár- ja.

Királyhalom, 1960. II.
/felvéve Kalocsán/

Hegedüs László/1906/.

Ennek 11-szótagos változata 139. sz. dallamunk.

145. AP 7066 d/. Távoli változata Kodály 422.

146. Vált. Járdányi II-153. Ugyanúgy énekelte Krekuska
György 1942-ben. Magnetofonra is tőle vettem fel 1969-
ben, ld. AP 7072 c/; valamint 1972-ben, ld. M. II-22,
"A horgosi, a horgosi bíró kapujába" kezdetű első vers-
szakkal.

Dallamunk változatát énekelte /"Homokos a ;/ kis pejlo
vam lába" kezdettel Leitner Istvánné Dusa Éva /1874/.
Eltérés:

1/ 2/ 3/

Ho-mo-kos a -kos a szen-vedj a ha-
Én is szenved -leget

1. Homokos a, homokos a kis pejlovam lába,
Térgyig lejár, térgyig lejár a fekete sárba.
Szenvedj lovam, szenvedj, szenvedj a hazáér!
Én is szenvedtem eleget egy szép barna lányér.
2. A horgosi, a horgosi biró kapujába
Megbotlott a, megbotlott a kis pejlovam lába.
Maj leestem volna, rabja lettem volna
rab is
Ha a biró kissebb. lánya szeretóm nem volna.
3. A horgosi, a horgosi biró kapujába
Lehullott a, lehullott az ágáca virága.
Fölszenné azt, sej, haj, sok jó édesanya,
Hogy a fi/j/a, kedves fi/j/a ne lenne katona.

147. AP 7070 h/. Vált. Bartók 128., Kodály 441. sz., Járdányi II-138. A jugoszláviai katonaelet szerb szavaival keverednek az első világháború előtti kor katonai kifejezései. Régi szövegét egy versszakkal énekelte magnetófonba Királyhalmán Bognár Jánosné, ld. M. II-67.

Balatoni kikötőbe megállt a gőzhajó,
Közepébe, négy sarkába ja nemzetiszín zászló.
Fujja ja szél fujja, hazafelé fujja.
Az én kedves galambomat a gyorsvonat hozza.

148. M. I-15. Távoli változata Bartók 129. Járdányi II-170. felsorolásában szerepel. A dallam változata M. I-16. lakodalmas szöveggel.
149. Szintén a népies dalokhoz áll közel. Szövegváltozatait ld. 146. sz. és jegyzetét.
150. Járdányi II-171. felsorolásban.
151. Ld. Járdányi II-143., Kodály 382. sz. Közölve Hegedüs, 40. l.
152. M. III-6. Vált. Bartók 136., Kodály 446. sz., Járdányi II-142., Zenta 1971., 94.

153. M. III-36. Távolabbi vált. Járdányi II-146.
154. M. II-34. Vált. Zenta 1969., 82.
155. AP 7067 k/. Közvetlen változatát nem ismerjük. Rokon ve
le a "Százados ur, sejhaj, százados ur, ha felül a lová
ra" kezdetű népies dal; ld. Járdányi II-172. 1. felsoró
lásban.
156. M. II-1. Vált. Bartók 142., Kodály 414. sz., Zenta 1969.
140.
157. M. I-18. Ugyanúgy: Bagi Illésné, M. I-17. Ld. Bartók
147., Kodály 453. sz., közelebbi vált. Járdányi II-148.
Bartók 1906-ban jegyezte le Horgoson Szaniszló Matild
/1888/ éneke után; ld. Néprajzi Múzeum 95128. 959. sz.
sz.
- 158-166. Gyermekjátékok. A gyermekjátékok gazdag, sokrétű vi
lágában dallam, szöveg játékcselekmény sokféleképpen ke
veredik. Így a változatok, amelyekre hivatkozunk, nem
jelentenek azonosságot, inkább egyes jellegzetes közös
jegyekre hívják fel a figyelmet.
158. M. II-16. A gyermek hintázás közben énekl. Vált.MNT.I.
34., 63., 71., 202., 203. sz.
159. M. I-3. Két gyermek játékos mozgásával egybekötött dal
lam.
160. M. I-12. Változatok: MNT. I. 222-229. sz. Királyhalmán
a cselekmény /mosdás, törölközés stb./ megjatszása nél
kül van. A játékcselekmény leírását itt a közlők szava
ival adjuk.
161. M. I-11. Változatok: MNT. I. 168-179., 562-579.sz., Kö
zülük dallamunkhoz legközelebb áll az 571. sz.
162. M. II-38. Vált. MNT. I. 713-720.
163. M. III-18. Ld. az előbbi jegyzetet. Játékuk azonos dal
lamban és szövegben sok finom eltérést találunk.
164. M. I/B-4.5. Ld. 183-184. jegyz. A két előző dallam egy
kiegészítő résszel bővül /Túrút ettem/. Az új rész szö
vegváltozatait ld. MNT. I. 47., 143. sz.
165. M. I-1. Vált. MNT. I. 184-194. sz.
166. M. I-2. Játéka lehet önálló, de lehet más játék záróré
sze is. Itt önállónak látszik. Vált. MNT. I. 258-275 .
sz.
167. A jeles napok énekkel egybekötött népszokásaiból főkép
azok maradtak fenn, amelyek adományozással jártak. Ki
rályhalmán újévtől Vízkeresztig volt szokásos a csil
lagjárás, csillagozás. A régen gazdagabb cselekmény
anyagból már csak a beköszöntő, az ének és a " csillag
nyújtogatása" maradt meg. Utoljára az 1920-as években
volt szokásban. - Az itt énekelt dallam német eredetű,
legrégebbi forrása egy Kölnben megjelent nyomtatvány:
Neue auserlesene geistliche Lieder egyik éneke /Lasst
uns diess Kindlein wiegen.../; nálunk a Cantus Catholi
ci /1651/ 155/I, /Dum Virgo vagientem/; magyar szöveg
gel /Mídón a Szűz magzatját/ uo. 155/III; szövegünkkel

Szegedi Lénárt énekeskönyvében Kassa, 1674. 53. s6./ta láljuk. - Dallamunk magnetofonfelvétele /M. II-33/ a két versszak dallamában ingadozásokat mutat. Többszöri megfigyelés alapján a 2. vsz. dallamát vettem alapul, mint a dallam állandóbb alakját, - de az 1. vsz. eltérését is közöljük. A szokás leírását a dalos szavaival adjuk.

168. Horgoson és környékén régente elterjedt szokás volt a betlehemezés. Királyhalmán 1924-ig maradt fenn a "pásztorjárás" egyszerűbb alakjában. Szereplői pásztorok és angyalok voltak. A játék részei: beköszöntés a "Mennyből az angyal" éneklése mellett, majd a pásztorok tréfálkozása, éneke és tánca következik. Ezután elaludznak és az angyal szavára ébrednek fel, aki jelent nekik Jézus születését. A kisdetet énekkel köszöntik a pásztorok, végül tréfás jelenet közben elbúcsúznak. A magnetofonfelvétel /M. II-28/ ennek megörökítése "Betlehemes kántálás" néven. Az adatközlő mintegy eljátsza az egész cselekményt, elénekli a dalokat és végig elmondja az összes szereplők szerepét, közben magyarázva a történeteket. Az énekelt dalok ismert egyházi és népi betlehemes dallamok, néha erősen variált alakban.

Az 1871-ben Gyulai Pál és Arany László "Elegyes Gyűjtés" c. népköltészeti kiadványban közölt egy Csaplár Benedek által gyűjtött "Horgosi betlehemest". Ez a népi játék lényegében azonos alakban tovább élt, és még az 1920-as években is gyakorlatban volt. Közlésünkben is angyal és pásztorok a szereplők, de a régi betlehemesben csupán szöveggel közölt énekek csak részben szerepelnek az újban. Így hiányzik a "Vigan zengjetek cíterák" kezdetű XVII. századi ének, amely a Viatorisz-kodexben /1680 k./ szerepel először szöveg nélkül./Ld. Kiss, Köszöntők 53. l. és jegyzete/. Hiányzik továbbá a "Jézus ágyán nincsen paplan" kezdetű, nyilván az ismert "Kirje, kirje, kisdedecske" dallammal. Ugyancsak nincs meg az "Elérkezett a szerencsés éjtszaka" kezdetű ének sem. - Közlésünktől szövegben eltér a pásztorok bevonulásakor énekelt "Alle-alleluja" refrénű ének:

Titire, Titire!
Te menj be előre.
Térdet, fejet hajtunk,
Néked áldást mondunk;
Áldást adjon nyájunkra,
Malasztját házunkra,
József és Mária,
Alle-alleluja!

Viszont azonosak a következő énekek: "Mennyből az angyal" /a régiben 3 versszak/, "Keljetek fel pásztorok" és az "Ugráljunk, táncoljunk a betlehem mellett" /kissé eltérő szöveggel/, valamint az "Oldal, kolbász, szalonna" kezdetű. Ez utóbbi a mi közlésünkben beszédbe megy át, de van rá példa a régiben is: "A pásztorok mind /elkezdenek otrombául ugrálni; félig énekelve, félig mondva: /Ugráljunk, táncoljunk e betlehem mellett..."

A régi betlehemes szövegében a pásztorok tréfálkozása a süket öreg pásztor rovására vaskosabb kifejezésekkel vegyül. Ezenkívül teljesen tréfás a pásztorok kivonulása is, célzásokkal az adományozásra.

H o r g o s i dalosok névsora

Bajtai Bálint	/1884/
Bajtai János	/1895/
Baté Lukács	/1925/
Berényi Gáspár	/1880/
Berényi Mátyás	/1877/
Biró István	/1925/
Buzás Sándor /pásztor/	/1910/
Erdélyi Károlyné Pernyész Veronika	/1905/
Földi Mihály	/1914/
Gyarmath György /v. pásztor, csikór stb./	/1900/
Horváth Józsefné Lisiczki Julianna	/1870/
Kenyeres Mihályné Kenyeres Borbála	/1897/
Kiss Istvánné Kovács Erzsébet	/1893/
Krekuska György	/1923/
Leitner István	/1866/
Leitner Istvánné Dusa Éva	/1874/
Magócs Andrásné Varga Etelka	/1913/
Molnár János	/1876/
Monostori Antalné Erdélyi Emilia	/1919/
Özvegy Miklós	/1936/
Pernyész Gáspárné Dobó Vera	/1870/
Pernyész Istvánné Makra Veronika	/1890/
Pernyész Istvánné Topodi Magdolna	/1916/
Seregi Bálint	/1897/
Sulyok János	/1911/
Szabó Mihály	/1869/
Szalma Miklós	/1903/
Szeles János	/1923/
Tóth Józsefné Fekete Rozália	/1891/
Veréb János	/1924/
Vincze János	/1881/
Vincze József	/1917/
Vincze István	/1924/
Zabos Imréné Geleta Piroska	/1910/

K i r á l y h a l m i dalosok névsora

Bagi Illésné Hirschman Piroska	/1925/
Bajtai Bálint	/1885/
Balog Dezsóné Filák Margit	/1924/
Bartha László	/1914/
Bartha Sándor	/1898/
Bicskei Lukács	/1882/
Bognár Jánosné Földi Erzsébet	/1902/
Cérna Máté	/1882/
Csiszár Ferencné Szeles Teréz	/1894/
Csiszár István	/1914/
Dabis Mátyás	/1896/
Faragó Antal	/1886/
Granyák Imréné Szél Szabina	/ /
Hegedüs László	/1906/
Herédi János	/1892/
Herédi Mátyás	/1890/
Katona Vince	/1923/
Kisviktor János	/1888/
Kovács Sándor	/1894/
Makkai Bálintné Péter Erzsébet	/1904/
Pakai Péterné Bognár Mária	/1908/
Raffai Ferenc	/1896/
Sánta Mátyásné Badár Amália	/1900/
Sőregi Julianna	/1908/
Szabó János	/1865/
Szabó Zsigmondné Szél Viktória	/1904/
Szalma Lukácsné Torma Viktória	/1910/
Szücs Józsefné Laci Teréz	/1903/
Takács István - népi kántor -	/1917/
Turu Péter Pálné Laci Rozália	/1900/
Valkovics Mihályné Bognár Mária	/1908/

A bugaci ürünyája	1.
Ágas-bogas a diófa levele	114.
A horgosi bíró udvarába	81.
A horgosi, a horgosi bíró kapujába	146.j.b/,149.
A horgosi bírónak	31.
A horgosi csárga ki van festve	53.
A horgosi halastó, halastó	26.
A horgosi híres utca	69.
A kéményre szállt a gólya/Simonffy/	80. j.a/
A legénynek minek a legénység	41.
Árvacsalány nőtt az udvaromba	80.j.b/ c/
Amoda van száraz nyárfa	63.
A szegedi halastó, halastó	25.,27.
A Tiszának aranybetű a neve	35.
Balatoni kikötőben	147. j.
Barna kislány ha bemegy a templomba	91. j.
Barna kislány ha bemegy a szobába	91. j.b/
Barna kislány papucsot varratott	88.
Basa Pista /Mégölték a .../	56. j.
Beteg vagyok, a szerelem betegje	107.
Borozdába költ a dalos pacsírta	104.
Bujj, bujj zöld ág	166.
Búra termő idő, kőnevelő szellő	24.
Csillagos ég ha beborul, kiderül	112.
Csongorádi, csongorádi bíró kapujába	146.
Csöpörög az eső	39.
Csütörtökön virradóra	5., 71.
Darumadár magasan száll, szépen szól	118.
De szeretnék 18 éves lenni	90.
Dombon van a, parton van a kisangyalom tanyája	151.
Édes, kedves anyám, :/mért szültél a világra	157.
Édesanyám, adjon Isten jóestét	126.j.
Édesanyám akkor kezdett siratni	111.
Édesanyám,van egy ingem szennyesbe	123.
Egy szegény anyának	54.
Egy süveg alma /Hintázó/	158.
Egy szem buza teremjen	52.
Egyes fia vagyok az anyámnak	85., 86.
Eléltem a világi jót	49.
Elmentek a cigányok	40.
Elszállott a fecske	14.
Én már többet nem kapálok	38.
Ennek a Bözsikének sarkon van a háza	144.
Erdő, erdő, de szép kerek erdő	79. j.a/, 84.
Ére gyere, ne menj ara	68.
Ére kakas, ere tyuk	159.
Érik a meggyfa, hajlik az ága	165.
Esik eső az árpatarlóra	80.,80 j.b/
Esik eső, Bácsalmásról fuj a szél	120.
Esik eső, csak úgy szakad	56.
Esik eső, fuj a szél	43.
Esik eső, hajnalodik	10.
Esik eső, sáros lesz a nagy utca	129.
Esik eső, szép csendesen csepereg	89.

Este jön a tömlőctartó	59.
Éva, szivem Éva	45.
Éva, szivem Éva, most érik a szilva	46., 47.
Ez a tábla kukorica de sárga	119.
Fáj a szivem egy fekete csikóra	110.
Fecském, fecském, édes fecském	33.
Fehér lili/j/om szál	160.
Fekete felhőből esik az eső	102.
Felszántatom, sejde felszántatom	156.
Ferencjóska háromszínű lobogója	133.
Ha felmegyek a titeli nagyhegyre	24., 34.j.
He felmegyek, sejj, ha felmegyek a pétervárihegyekre	153.
Ha lemegyek a nagyraíre kaszálni	92.
Ha meghalok, az a kívánságom	60.
Harmatos a kukorica gyenge levele	145.
Három huszast kerestem	48.
Házunk előtt, babám, van egy magas nyárfa	135.
Házunk előtt folyik el egy halastó	106.j.
Házunk előtt magasra nyólt a nyárfa	91.
Hintázó /Egy süveg alma/	158.
Homokos a, homokos a kis pejlovam lába	146. j.
Ihajla, ezt a kislányt nem az anyja nevelte	148.
Ihajla, nemsokára asszony lessz a lányból	148. j.
Jaj, de hosszú, jaj de széles az az út	16.
Jaj de korán házasodtam	42.
Jaj de magassak a falak	58.
Jaj de sokat arattam a nyáron	87., 87.j.
Jaj de szépen esik a záporosó	118.j.
Jaj, de szépen szólanak a harangok	99.
Jó bort iszok, diófával tüzelek	130.
Jó estét, jó estét	55.
Kapitány úr kihúzta, :/ már a kardját	155.
Karlováci kaszárnyára rászállott egy gólya	147.
Kaszárnya, kaszárnya /Nem az.../	64.
Kaszárnya, kaszárnya /Sűrű ablak./	65.
Kék ibolja, ha leszakajtanálak	105.
Kék pántlika a harisnyám kötője	132.
Kék szivárvány koszoruzza az eget	93.
Két nyárfa közt besütött a holdvilág	116.
Kirájhalmi de vasút-állomáson	122.
Kis kácsa fürdik	161.
Kocsmárosné, nekem halat adjék kend	18.
Kondorosi csárda mellett	12.
Kútágasra szállott a sas	4.
Lánc, lánc, eszterlánc	162., 163., 164.
Lányok, lányok, ti horgasi lányok	79.j. b/
Lányok, lányok, tiétek még a rózsa	92. j.
Lassan kocsis, hogy a kocsi ne rázzon	107. j.
Lehajtom a gujám a rétre	77.
Lehajtom az ökröm a rétre	76., 76.j.
Lesi Matyi a faluba	7.
Letörött a kutam gémje	44.
Lóra, csikós, lóra	13.
Márciusban rukkolnak a katonák	121.
Már két hete, vagy hogy három	2., 3.
Már mikor én tizennyolc éves voltam	113.
Már minálunk restán szórják a buzát	124.

Megesküdtem az egekre	32.
Meg is látszik, kinek van szeretője	98.
Megölték a Basa Pistát /Basa Pista/	56. j.
Megüzentem a rózsámnak csütörtökön estve	63. j.
Megyen már a hajnalcsillag lefelé	100.
Mély a Tiszának a széle	50.
Mén a gőzös lefelé	67.
Mikor az Úr Jézus	36.
Mikor mentem, babám, szép Horgosból kifelé	143.
Mikor montem Olaszország hegyes-völgyes határába	152.
Mikor No/j/é a szállót ültette	82.
Most jöttem Gyuláról	37., 37. j.
Ne félj, kislány, nem lesz mindig ibolya	128., 128.j.
Nem akar a vezérürüm legelni	96., 97.
Nem bánom, hogy juhásznak születtem	28.
Nem bánom, hogy parasztnak születtem	29., 30.
Nem jó erdő mellett lakni	74.
Nem messze van ide Kismargita	15., 62.
Osszefojik a Kiskőrös a Dunával	137., 138.
Osszeveszett vélem a csósz	75.
Ozvegyasszony csináltatja a házát	103., 103.j.
Perjamosi határon van egy csárda	19.
Piros almát nem jó kétfelé vágni	127.
Ráncosszáru {kis csizmám szöggre van akasztva /j/a	141., 141.j.
Rukkolnak a kirájhalmi legények	125., 125.j.
Sej, haj, harmatos a kukorica levele	142.
Sej, haj, liba, liba, sárgalábú liba	140.
Sej, haj, Nagyhorgoson szépen trombitálnak	139.
Sej, most kezdtem egy fehér kendőt viselni	136.
Sötétkékre van az ég bemeszelve	95.
Sűrű apró szeme van :/ a buzának	154.
Szabadkai sétatéren, sej, kék ibolya nyílik	150.
Száraz kútgém, üres vájju	8., 11.
Száraz gémkútra szállt a sas	9.
Szeged felől jön egy dalos pacsirta	131., 131. j.
Szép a bárán, szőre de, de ha racka	117.
"Szép Gácsó Ilona" /Vágjad azt a .../	66.
Szép horgosi zölderdőbe születtem	106.
Szépen folyik az öreg Tiszavíz	79.
Szépen legel a kisasszony junyája	23.
Szépen legel Orci báró gujája	21.
Szépen szól a fülemile hajnalba	101.
Szépen úszik a vadkács /j/a vízen	108., 109.
Szerelem, szerelem	45. j.
Takács Rozi piros pántlikája	78.
Tarka paszúr az ágy alatt	51.
Tél az idő, esik a hó	73.
Tisza partján elaludtam	61., 70.
Tiszárul, Dunárul jön egy hideg felhő	134.
Tull a Tiszán csikóslegény vagyok én	126.
Tull a Tiszán levágták már az árpát	94.
Új a kocsim, vasaltatni akarom	115.
Vágjad az a lovat /Szép Gácsó Ilona/	66.
Van egy gyöngye a világnak	57.
Vezérürüm nem akar legelni	22.
Volt énnékem édősanyám, de már nincs	20.
Zúg az erdő, zúg a mező	17.
Zuhog a gőzös lefelé	72.

A közölt dallamok jegyzéke

1. A bugaci ürü nyája
2. Már két hete vagy hogy három
3. Már két hete vagy hogy három
4. Kútágasra szállott a sas
5. Két napja mult vagy már három
6. Csütörtökön virradóra
7. Lesi Matyi a faluba
8. Száraz kútgém üres vájjú
9. Száraz gémkútra szállt a sas
10. Esik eső hajnalodik
11. Száraz kútgém üres váju
12. Kondorosi csárda mellett
13. Lóra csikós, lóra
14. Elszállott a fecske
15. Nem messze van ide Kismargita
16. Jaj, de hosszú, jaj de széles az az út
17. Zúg az erdő, zúg a mező
18. Kocsmárosné, nekem halat adjék kend
19. Perjámosi határon van egy csárda
20. Volt énnekem édősanyám
21. Szépen legel Orci báró gujája
22. Vezérürüm nem akar legelni
23. Szépen legel a kisasszony junyája
24. Bura termő idő, ködnevelő szellő
25. A szegedi halastó
26. A horgosi halastó
27. A szegedi halastó
28. Nem bánom, hogy juhásznak születtem
29. Nem bánom, hogy parasztnak születtem
30. Nem bánom, hogy parasztnak születtem
31. A horgosi bírónak
32. Megesküdtem Isten előtt
33. Fecském, fecském
34. Ha felmegyek a titeli nagyhegyre
35. A Tizának aranybetű a neve
36. Mikor az Úr Jézus
37. Most jöttem Gyuláról
38. Én már többet nem kapálok
39. Csöpörög az eső
40. Elmentek a cigányok
41. A legénynek minek a legénység
42. Jaj de korán házasodtam
43. Esik eső, fúj a szél
44. Letörött a kutam gémje
45. Éva, szivem Éva
46. Éva, szivem Éva, most érik a szilva
47. Éva, szivem Éva, most érik a szilva
48. Három huszast kerestem
49. Eléltem a világi jót
50. Mély a Tizának a széle
51. Tarka paszúr az ágy alatt
52. Egy szem búza teremjen
53. A horgosi csárda ki van festve
54. Egy szegény anyának

55. Jó estét, jó estét
56. Esik eső csak úgy szakad
57. Van egy gyöngye e világnak
58. Jaj de magassak a falak
59. Este jön a tömlőstartó
60. Ha meghalok, az a kivánságom
61. Tisza partján elaludtam
62. Nem messze van ide Kismargita
63. Amoda van száraz nyárfa
64. Kaszárnya, kaszárnya
65. Kaszárnya, kaszárnya
66. "Szép Gacsó Ilona"
67. Mén a gőzös lefelé
68. Ere gyere, ne menj ara
69. A horgosi híres utca
70. Tisza partján elaludtam
71. Csütörtökön virradóra
72. Zuhog a gőzös lefelé
73. Tél az idő, esik a hó
74. Nem jó erdő mellett lakni
75. Összeveszett vélem a csósz
76. Lehajtom az ökröm a rétre
77. Lehajtom a gujám a rétre
78. Takács Rozi piros pántlikája
79. Szépen folyik az öreg Tiszavíz
80. Esik eső az árpa tarlóra
81. A horgosi bíró udvarába
82. Mikor Nojé a szöllőt ültette
83. Csárda, csárda, fedeletlen csárda
84. Erdő, /j/erdő, de szép kerek erdő
85. Egyes fia vagyok az anyámnak
86. Egyes fia vagyok az anyámnak
87. Jaj de sokat arattam a nyáron
88. Barna kislány papucsot varatott
89. Esik eső, szép csendesen csepereg
90. De szeretnék 18 éves lenni
91. Házunk előtt magasra nyílt a nyárfa
92. Ha lemegyek a nagyrétre kaszálni
93. Kék szivárvány koszorúzza az eget
94. Túl a Tiszán levágták már az árpát
95. Sötétkékre van az ég bemeszelve
96. Nem akar a vezérürüm legelni
97. Nem akar a vezérürüm legelni
98. Meg is látszik kinek van szeretője
99. Jaj, de szépen szólnak a harangok
100. Megyen már a hajnalcsillag lefelé
101. Szépen szól a fülemüle hajnalba
102. Fekete felhőből esik az eső
103. Özvegyasszony csináltatja a házat
104. Borozdába költ a dalos pacsirta
105. Kék ibolja, ha leszakajtanálak
106. Szép horgosi zöld erdőbe születtem
107. Beteg vagyok, a szerelem betegje
108. Szépen úszik a vadkácsa a vízen
109. Szépen úszik a vadkácsa a vízen
110. Fáj a szívem egy fekete csikóra.
111. Édesanyam akkor kezdett siratni
112. Csillagos ég ha beborul, kiderül

113. Már mikor én tizennyolc éves voltam
114. Ágas-bogas a diófa levele
115. Új a kocsim, vasaltatni akarom
116. Két nyárfa közt besütött a holdvilág
117. Szép a bárán, szőre de, ha racka
118. Daru madár magasan száll
119. Ez a tábla kukorica
120. Esik eső, Bácsalmásról fúj a szél
121. Márciusban rukkolnak a katonák
122. Kirájhalmi de vasút állomáson
123. Édesanyám, van egy ingem szennyesbe
124. Már minálunk réstán szórják a búzát
125. Rukkolnak a kirájhalmi legények
126. Tull a Tiszán csikós legény vagyok én
127. Piros almát nem jó kétfelé vágni
128. Ne félj kislány, nem lesz mindig ibolya
129. Esik eső, sáros lesz a nagy utca
130. Jó bort iszok, diófával tüzelek
131. Szeged felől jön egy dalos pacsirta
132. Kék pántlika a harisnyám kötője
133. Ferenc Jóska háromszínű lobogója
134. Tiszárul, Dunárul jön egy hideg felhő
135. Házunk előtt, babám, van egy magas nyárfa
136. Sej, most kezdtem egy fehér kendőt viselni
137. Összefojlik a Kiskőrös a Dunával
138. Összefojlik a Kiskőrös a Dunával
139. Sej, haj, Nagyhorgoson szépen trombitálnak
140. Sej, haj, liba, liba, sárgalábú liba
141. Ráncosszárú kis csizmám szögére van akasztva
142. Sej, haj, harnatos a kukorica levele
143. Mikor mentem, babám, az első sorozatra
144. Ennek a Bözsikének sarkon van a háza
145. Harmatos a kukorica gyenge levele
146. Csongrádi, csongrádi bíró kapujába
147. Karlováci kaszárnnyába leszállott egy gólya
148. Ihajla, ezt a kislányt nem az anyja nevelte
149. A horgosi, a horgosi bíró kapujába
150. Szabadkai sétatéren, sej, kék iboja nyílik
151. Dombon van a, parton van a kisangyalom tanyája
152. Mikor mentem Olaszország högyes-völgyes határába
153. Ha felmegyek, sej ha felmegyek a pétervári hegyekre
154. Sűrű apró szeme van, sűrű apró szeme van a búzának
155. Kapitány úr kihúzta, kapitány úr kihúzta már a kardját
156. Felszántatom, seje haj, felszántatom a horgosi nagy utcát
157. Édes kedves anyám, édes kedves anyám, mért szültél a világra
158. Hintázó. Egy süveg alma
159. Ére kakas, ére tyúk
160. Fehér lili/j/om szál
161. Kis kácsa fürdik
162. Lánc, lánc ezte lánc
163. Lánc, lánc eszter lánc
164. Lánc, lánc eszter lánc
165. Érik a meggyfa, hajlik
166. Bujj, bujj zöld ág
167. Három királyok napján
168. Betlehemes kántálás

Z E N E I M U T A T Ó

I.

Sorvégző hangok szerint

1/ 1 /1	<u>/14/</u>	40.	146.	146 j.	
1/ 1 /2	<u>/ 8/</u>	59.	<u>/13/</u>	141.	<u>/14/</u> 147. 147 j. 168 h.
1/ 1 /b3	<u>/19/</u>	157.			
1/ 1 /5	<u>/10/</u>	78.	<u>/12/</u>	168 g.	<u>/14/</u> 63. 63.j.
	<u>/15/</u>	150.	<u>/17/</u>	153.	
1/ 1 /7	<u>/15/</u>	151.			
1/ 1 /8	<u>/16/</u>	152.	<u>/18/</u>	154.	
4/ 1 /1	<u>/ 8/</u>	51.			
5/ 1 /1	<u>/ 7/</u>	48.			
6/ 1 /1	<u>/12/</u>	46.	47.		
7/ 1 /b3	<u>/ 6/</u>	45 j.			
7/ 1 /4	<u>/ 8/</u>	33.			
9/ 1 /b3	<u>/ 8/</u>	32.			
3/ 2 /1-3	<u>/ 6/</u>	36.			
3/ 2 /3	<u>/14/</u>	167.			
1/ b3 /v	<u>/11/</u>	89.	89 j.		
1/ b3 /1	<u>/ 8/</u>	56.	56 j.		
1/ b3 /b3	<u>/13/</u>	142.			
1/ b3 /5	<u>/10/</u>	53.			
1/ b3 /7	<u>/ 6/</u>	37.	37 j.		
2/ b3 /5	<u>/10/</u>	30.			
5/ b3 /8	<u>/10/</u>	25.	26.		
5/ b3 /b3	<u>/11/</u>	20.			
8/ b3 /b3	<u>/11/</u>	18,	19.	21.	23.
8/ b3 /5	<u>/10/</u>	22.			
3/ 3 /3	<u>/12/</u>	168 c.			
6/ 3 /4	<u>/ 7/</u>	31.			
4/ 4 /b3	<u>/ 8/</u>	49.	50.		
4/ 4 /5	<u>/ 7/</u>	52.			
5/ 4 /5	<u>/12/</u>	24.			
8/ 4 /8	<u>/10/</u>	27.			
VII/5 /b3	<u>/ 8/</u>	57.			

1/	5	/1	<u>/8/</u>	168 i.	<u>/10/</u>	79.	<u>/11/</u>	90.	91.
				91 j.	92.	92 j.	93.	94.	96-
				98.	<u>/12/</u>	133.	<u>/13/</u>	143.	<u>/18/</u>
				156.					
1/	5	/2	<u>/10/</u>	168 a/.	29.	<u>/11/</u>	99-	102.	102 j.
				103.	104.	<u>/12/</u>	134.	<u>/13/</u>	141 j.
				<u>/18/</u>	155.				
1/	5	/b3	<u>/8/</u>		80 j.a/.	<u>/10/</u>	79 j.	a/.	
				b/.	80 j.b/.	81.	108.	109.	
				<u>/11/</u>	95.	105 -	107.	110.	111.
				118 j.	<u>/12/</u>	135.	136.		
1/	5	/3	<u>/6/</u>	64.					
1/	5	/4	<u>/6/</u>	55.	65.	<u>/7/</u>	67.	<u>/8/</u>	58.
				68.	69.	<u>/10/</u>	82-	84.	<u>/11/</u>
				112 -	115.				
1/	5	/5	<u>/8/</u>	70.	71.	71 j.	72.	73.	<u>/9/</u>
				76.	76 j.	<u>/10/</u>	85 -	87.	<u>/11/</u>
				107 j.	116 -	123.	<u>/13/</u>	144 j.	<u>/14/</u>
				148.	148 j.				
1/	5	/5-6	<u>/6/</u>	66.					
1/	5	/6	<u>/8/</u>	74.	<u>/10/</u>	60.	<u>/11/</u>	124.	<u>/12/</u>
				137.	138.	<u>/14/</u>	149.		
1/	5	/7	<u>/11/</u>	125.	125 j.	126.	126 j.	127.	
				128.	128 j.	<u>/12/</u>	139.		
1/	5	/8	<u>/8/</u>	61.	75.	<u>/9/</u>	77.	<u>/10/</u> .	88.
				<u>/11/</u>	129-	131.	131 j.	132.	
				<u>/12/</u>	140.				
3/	5	/4	<u>/11/</u>	34.	35.				
4/	5	/4	<u>/8/</u>	38.	<u>/11/</u>	16.			
4/	5	/5	<u>/6/</u>	39.	<u>/10/</u>	15.			
5/	5	/1	<u>/8/</u>	42.					
5/	5	/4	<u>/7/</u>	43.	<u>/8/</u>	44.			
5/	5	/8	<u>/10/</u>	62.					
6/	5	/2	<u>/10/</u>	28.					
7/	5	/b3	<u>/8/</u>	1-12.					
7/	5	/3	<u>/10/</u>	41.					
1/	6	/1	<u>/6/</u>	45.					
5/	6	/8	<u>/6/</u>	54.					
4/	7	/4	<u>/6/</u>	14.					

4/ 8 /VII /8/ 17.

Ötsoros dallamok:

5 3 1, 5 /10/ 168 b. 168 f.
4, 4 5 b6 /6/ 13.

Ütempár-szerkezetek

Gyermekjátékdalok: 158 - 166.
Betlehemi kántálás részletei: 168 d/, 168 e/.

II.

Szótagszám szerint

6, 6, 6, 6	36. 37. 37 j. 45. 45 j. 54. 66.
6, 6, 6, 10, 6	13.
6, 6, 8, 6	14.
6, 6, 9, 11	39.
6, 6, 10, 6	64.
6, 6, 10, 7	65.
6, 7, 7, 7	55.
7, 7, 7, 7	31.
7, 7, 7, 10	48.
7, 7, 8, 9	43.
7, 7, 13, 13	52.
7, 7, 7 + 7, 15	67.
8, 6, 8, 8	17.
8, 7, 8, 7	57. 58.
8, 8, 8, 8	1 - 12. 32. 42. 44. 56. 56 j. 61. 68. 70. 71. 71 j. 72 - 75. 168 i.
8, 8, 8, 10	49. 80 j. a/
8, 8, 10, 8	35. 50. 69.
8, 8, 12, 13	59.
8, 10, 8, 8	51.
9, 9, 11, 9	76, 76 j. 77.
10, 6, 7+7, 6+6, 6+6	168 b/. 168 f/.
10, 6, 10, 6	168 a/.
10, 10, 10, 10	15. 25 - 30. 41. 60. 62. 78. 79. 79 j. a/, b/. 80 j. b/, 81 - 83. 85. 86.
10, 10, 10, 14	84.
10, 10, 12, 10	87.
10, 10, 12, 11	108. 109.
10, 10, 16, 10	88.
10. 11, 11, 11	22.
10, 20, 7+7, 4	53.

11, 11, 11, 11	16. 18. 21. 23. 19. 20. 34. 35. 89. 89 j. 90. 91. 91 j. 92. 94. 95- 97. 99 -102. 102 j. 104. 106. 112. 113. 115. 116. 118-120. 117. 118 j. 130. 131. 131 j.
11, 11, 12, 13	128. 128 j.
11, 11, 13, 11	98. 92 j. 103. 105. 110. 121. 126. 126 j. 127. 132.
11, 11, 14, 11	93. 107. 107 j. 111. 124.
11, 11, 15, 11	129.
11, 11, 15, 14	123.
11, 12, 12, 11	114. 122. 125. 125 j.
12, 10, 10, 12	139.
12, 10, 11, 12	140.
12, 11, 11, 12	136.
12, 11, 13, 13	137. 138.
12, 12, 12, 12	24. 46. 47. 133. 135. 168 g.
12, 12, 7+7, 15	168 c.
12, 12, 16, 12	134.
13, 11, 11, 13	142. 143, 145.
13, 12, 12, 13	144. 144 j.
13, 13, 12, 13	141. 141 j.
14, 10, 10, 14	149.
14, 14, 6, 10	167.
14, 14, 12, 12	40.
14, 14, 12, 14	146, 146 j.
14, 14, 7+7, 7	63, 63 j.
14, 14, 14, 14	168 h.
14, 14, 15, 14	148. 148 j.
14, 15, 6+6, 14	147. 147 j.
15, 15, 14, 15	150.
15, 15, 15, 15	151.
16, 16, 14, 16	152.
17, 16, 17, 17	153.
18, 11, 8, 18	156.
18, 18, 11, 18	154.
18, 18, 14, 18	155.
19, 19, 13, 19	157.

Gyermekjátékdalok:

Ütempár-szerkesztők: 158 - 166. /Gyermekjátékdalok/.

Ütempár szerkesztésű 168 d/. 168 e/. /A "Betlehemi kántálásból."/

Z E N T A I F Ü Z E T E K 8/F

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG: DOBOS JÁNOS, VUKOV NESTOR, BALOGH ISTVÁN

HORGOS ÉS KÖRNYEKÉNEK NÉPDALAI

(Narodne pesme iz Horgoša i okoline)

Dr. Kiss Lajos gyűjtése

Felelős szerkesztő: Tripolsky Géza

A fedőlapot tervezte: Benes József

Ujvidéki Egyetemi Nyomda, rotaprint

Fedőlap: Zentai Múzeum, szitanyomás

Izdavanje ove sveske je finansirano iz sredstava

Pokrajinske zajednice kulture Novi Sad

Formátum A/5, terjedelem 312 oldal, példányszám 500

A Zentai Múzeum kiadása

Zenta, 1974.március

